ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ 1262

5.3.1976 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

5 динара

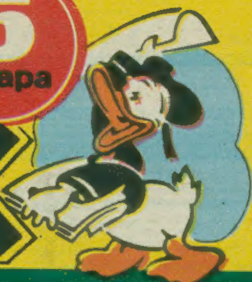

КОМПЛЕТАН СТРИП

ОСВЕТНИЦА

Ripley Веровали или не!

Шериф

ХЕНРИ ПЛАМЕР

ИЗ БЕНЕКА (САД) УХВАЋЕН ЈЕ КАО ДРУМСКИ РАЗБОЈНИК КОЈИ ЈЕ ПЉАЧКАО САМО НОЋУ. **ЖИВОТ ЈЕ ЗАВРШИО НА ВЕШАЛИМА КОЈЕ ЈЕ САМ РАНИЈЕ ПОДИГАО ЗА ПОГУБЉЕЊЕ ЈЕДНОГ КОЊОКРАДИЦЕ.**

У БРОНЗАНИМ ВРАТИМА

ТВРЂАВЕ КАСТЕЛ НУОВУ У НАПУЉУ ЈОШ СЕ НАЛАЗИ ЗАГЛАВЉЕНО ТОПОВСКО ЂУЛЕ ИСПАЉЕНО ПРЕ **478** ГОДИНА ЗА ВРЕМЕ ЈЕДНЕ ОПСАДЕ ГРАДА.

ГВОЗДЕНИ „ТРОЗУПЦИ"

КРАЉЕВСКИ СИМБОЛ ВЛАДАРА ЊАСАЛЕНДА У 18. ВЕКУ, САХРАЊИВАНИ СУ ЗАЈЕДНО С КРАЉЕВИМА.

Лама

КОЈИ ИМА ПОД СВОЈОМ УПРАВОМ 7 МАНАСТИРА У ХИМАЛАЈИМА, **ПРОВОДИ ЧИТАВ ЖИВОТ НА ЈЕДНОМ СТОЛУ СМЕШТЕНОМ У ОТВОРЕНОМ ШАТОРУ – ДАЊУ СЕДЕЋИ, А НОЋУ СПАВАЈУЋИ НА ЊЕМУ.**

1262/2

ПРВИ ЧАМАЦ ЗА ПЛОВИЛБУ ПО МОРУ

САГРАЂЕН ОКО 500. ГОДИНЕ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ ЗА 20 ВЕСЛАЧА, НАЂЕН ЈЕ У БЛИЗИНИ АЛСЕНА, У ДАНСКОЈ.

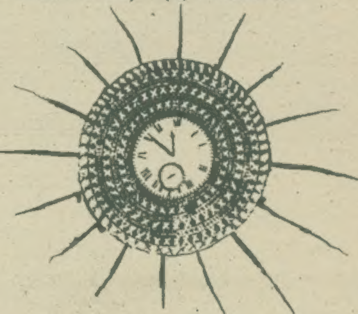

Бројчаник сата

ИЗВЕЗЛА ЈЕ НА ОВЧИЈОЈ КОЖИ ЈЕДНА ЖЕНА СА АЛЕУТСКИХ ОСТРВА **ВЕРУЈУЋИ ДА ЋЕ „ЧАСОВНИК" ПРОРАДИТИ И ПОКАЗИВАТИ ВРЕМЕ.**

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● султан Абдул Азиз, који је владао Турском од 1861. до 1876. године јео је сваког јутра за доручак по шездесет тврдо куваних јаја.

● шума Гиленфелд у Аустрији, која опкољава језеро Пулвермар, посматрана из авиона личи на коњску потковицу.

● амерички биолог Џорџ Унгар открио је први протеин за памћење назван скотофобин. Овај протеин садржи 15 аминокиселина, изолованих из мозга пацова. Биолог Унгар се нада да

ће ускоро доћи време када ће бити довољно да се попију скотофобинске пилуле па да се без напора „научи" страни језик или било шта друго.

● многи људи, а нарочито жене, воле дуго да се сунчају. Међутим, испитивања вршена у Француској показала су да ултраљубичасти зраци изазивају превремено старење коже, то јест доводе до стварања бора и пигментације, што је опет, према мишљењу француских дерматолога, предуслов за рак коже.

● римски историчар Плутарх, који је живео у првом и на почетку другог века, забележио је да је систем скраћеног писања први званично завео Цицерон када је у римском сенату одржавана расправа против Кати-

лине и његових другова. По усменом предању проналазак тог скраћеног писма приписује се Цицероновом ослобођенику Тиру. Међутим, према грчким историјским изворима скраћено писмо пронашао је Ксенофон, атински филозоф, историчар и војсковођа и један од најмилијих Сократових ученика. Али, ни Грци се не могу похвалити да је то њихов изум, јер је грчки систем скраћеног писма створен по угледу на египатски.

● да би реализовали „Ајкулу" редитеља Спилберга, филмску причу о немани која терорише становнике једног малог калифорнијског морског купалишта,

продуценти су наручили три вештачке ајкуле, права чуда од електронике. Свака од ових ајкула, тешка по тону и по, има одређен „задатак": једна се покреће слева надесно, друга здесна налево, а трећа је предвиђена за снимање под морем.

● морска видра никад не може да се покваси „до голе коже" иако углавном живи у води, јер има двоструко крзно.

WALT DISNEY
Паја

НЕ... НИ ПАРИЦЕ!
НИШТА НАМ, ИЗГЛЕДА, ДРУГО НЕ ПРЕОСТАЈЕ...

МОРАМО **ЊЕГА** ЗАМОЛИТИ!

УЈКА ПАЈО, МОЖЕШ ЛИ ДА НАМ ДАШ... ДА НАМ ПОЗАЈМИШ ПО 'ИЉАДАРКУ?
ХА!
Distributed by King Features Syndicate

ОД МЕНЕ ЈЕ ИСТО ТОЛИКО НЕМОГУЋЕ ИСКАМЧИТИ ТРИ 'ИЉАДАРКЕ К'О ШТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ ДА У НАШОЈ ДНЕВНОЈ СОБИ ЈЕДАН ПРАВИ ТИМ ОДИГРА ПРАВУ УТАКМИЦУ!

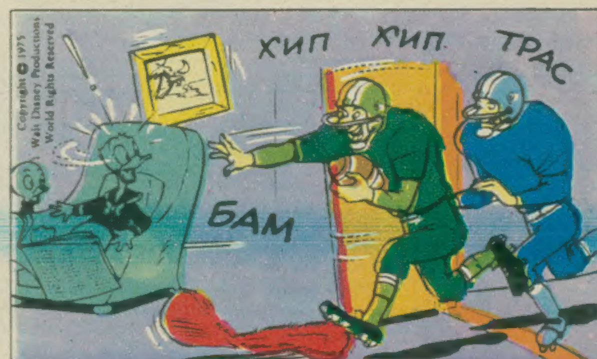
Copyright © 1975 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ХИП
ХИП
ТРАС
БАМ

ОВАМО ЛОПТУ...
ДОДАЈ!

ХИП
ХИП
ХИП

Е... ЕВО... СВАКОМ ПО ПЕТ 'ИЉАДАРКИ... БЕЗ ВРАЋАЊА!

Мали
МИЋА

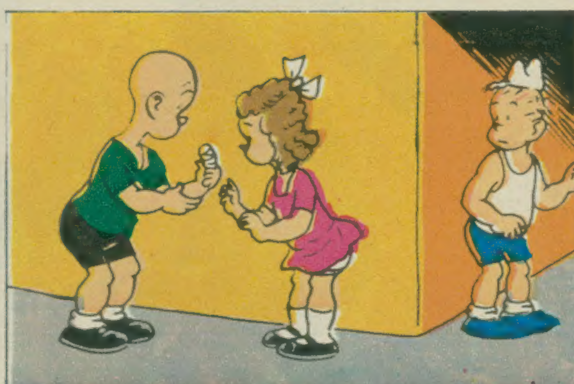

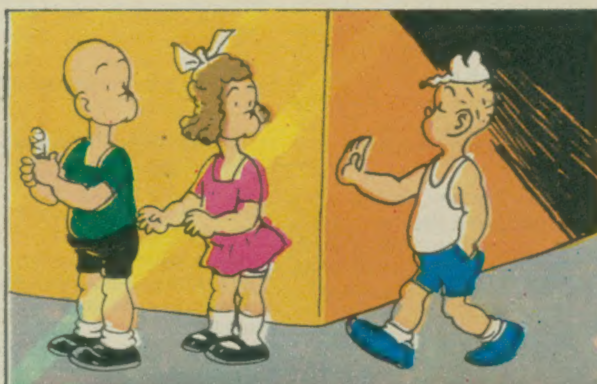

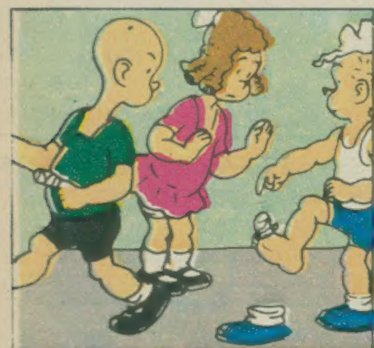

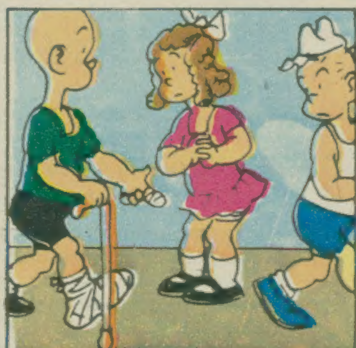

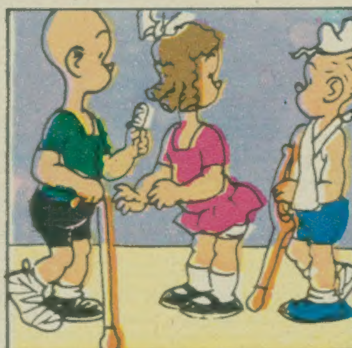

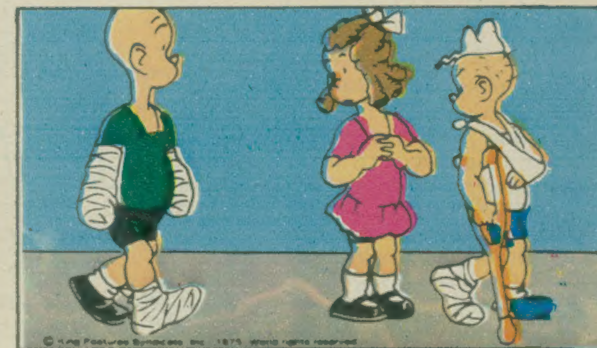
© King Features Syndicate, Inc. 1975 world rights reserved

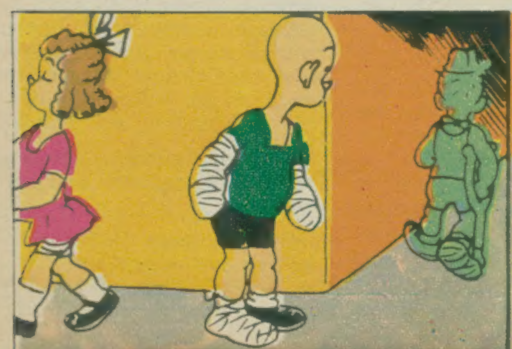

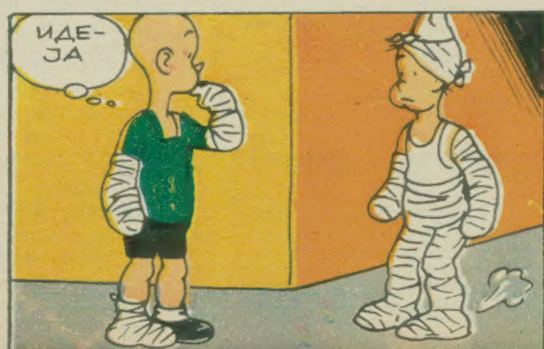
ИДЕЈА

САМО 2 БАНКЕ ДА ВИДИТЕ ОРИГИНАЛНУ **МУМИЈУ** ДОНЕТУ ЧАК ИЗ **ЕГИПТА** НАЂЕНА У ГРОБУ ТУТИМИНАРИЈА!
DON TRACHTE
1262/3

УЗ 8. МАРТ

ОБАВЕШТ НА ШТИК

Марица Теслић, чије је илегално партизанско име било Барица Шафранић, већ првих дана рата из свог родног Госпића одлази у партизане. Почетком 1943. године из помоћног обавештајног центра Лике, где је у Оточцу за време најжешћих борби завршила курс за радио-телеграфисту, прелази у помоћни обавештајни центар Хрватске, а потом у Главни штаб НОО и партизанских одреда Хрватске. Новембра 1944. по директиви ЦК Хрватске добија задатак да илегално уђе у окупирани Загреб и одатле шаље шифроване поруке на ослобођену територију.

Али, везу с комунистима и илегалцима није било лако успоставити јер је Загреб врвио од непријатељских војника. Зато је Марица офарбала косу у плаво, набавила елегантну одећу и шминку тако да се нимало није разликовала од било које девојке из „добре куће“. Нико у тој девојци крхког стаса и бледог лица није могао да препозна партизанског обавештајца.

Марица Теслић, данас Достанић, живи у Београду, пензионисан је службеник СУП-а а по чину је капетан II класе.

ЖЕНЕ БОРЦИ ★★★★★★★★★★★★

Да би успешно обавила задатак у окупираном Загребу, двадесетогодишња партизанка Марица Теслић морала је да положи неколико испита и да промени име и изглед.

У сутон једног новембарског дана 1944. године једна девојка, обучена у дугачак црни капут складно „укројен у струк“, с великим шеширом на глави и плитким ципелама које су јој сваки час остајале у снегу, журила је преко завејаних пољана према Загребу. Поред ње је ишао двадесетогодишњи младић, придржавао је док се заносила у ходу и показивао јој пут. Кад су стигли до предграђа Загреба, изненада зачуше пуцњаву.

— Не брини, Барице, — рече младић девојци која га је уплашено погледала. — Ено, у оној кући те чека веза. Ја се сад враћам у штаб. И срећно!

— А како изгледам? — запита девојка и поправи неколико плавих коврџа које су јој вириле испод шешира.

— Као права дама! Нико неће посумњати, буди без бриге!

Умирена његовим речима Барица Шафранић се немо опростила, чвршће стисла под мишку велику кожну ташну у којој су се налазила њена фалсификована документа и — пудријера, кармин, парфеми, извезене марамице. Сигурним кораком пошла је према означеној кући.

САСТАНАК СА НЕПОЗНАТИМ ВЕРЕНИКОМ

Застала је један тренутак пред вратима и пуна стрепње, дрхтећи целим телом, испружила прозеблу руку да закуца. Одједном, неко је зграби за раме. Барица претрну.

— Изашао сам да вас сачекам — разабра речи. Пред њом је стајао непознат човек четрдесетих година. — Около су усташе, један се данас женио па слави — настави човек уводећи је у кућу. — Рано изјутра идете „на везу“ за Загреб. Тамо ће вас сачекати „вереник“... Он ради у усташком штабу, али је комуниста.

Целе ноћи Барица није могла да заспи. Стрепела је од састанка с „вереником“, од непознатог града, од знатижељних погледа пролазника. Можда ће тако „премаскирана“ бити упадљива. Колико се боље осећала у партизанској униформи а сада — тесан костим, свилене чарапе, па ципеле с високом потпетицом.

Чим је свануло, села је пред огледало и почела пажљиво да се шминка. Само да ме другови не виде овакву, шапутала је. А онда је, лепо обучена и нашминкана изишла на улицу и упутила се ка центру Загреба.

Лако је пронашла одређену кафану и храбро ушла унутра. Сада је све зависило од њене присебности и глуме.

Кафана је била пуна усташа. Док је пролазила поред њих тражећи неки слободан сто, трудила се да изгледа као да их и не при мећује, а колена су јој подрхтавала, срце тукло као лудо.

Сместивши се у један угао, кокетно је спустила широк обод шешира на очи. Око ње је седело десетак пијаних и расположених усташа. Осећала је како се гуркају и показују један другом на њу. Добро је што сам нарумениела образе, помислила је и мирним гласом наручила малиновац.

Уто јој приђоше двојица усташа и седоше за њен сто.

— Кога чека млада дама, ако се сме знати? — запита један уносећи јој се у лице.

— Вереника! Он је сат-

По књизи коју је млади усташа држао у руци Барица је схватила да је то њен »вереник«.

МИНИ КВИЗ

1 Знате ли шта је Пернамбуко?

2 Међу многим личностима из света Волта Дизнија налази се и једно слонче. Знате ли како се зове?

3 По ком богу је месец јануар добио име?

4 Где се налази Ускршње острво?

5 Који је најинтелигентнији човеколики мајмун?

ОДГОВОРИ:

1) Пернамбуко је држава у североисточном делу Бразила. Главни град ове државе је Ресифе; 2) Слонче се зове Дамбо; 3) Јануар је добио име по римском богу Јанусу; 4) Ускршње острво се налази у југоисточном делу Тихог океана; 5) Гибон.

ТАЈАЦ
ЛАМА

ник, ваш човек — смирено одговори Барица. — Ено га, стигао је!

Код шанка је угледала младог човека у усташкој униформи. У левој руци је држао књигу, уговорени знак за распознавање. Барица се упути према њему и загрли га.

— Најзад си стигла — рече он. — ...Још данас ћемо се венчати!

— Гледала сам у њега као најзаљубљенија девојка. Тек касније сам сазнала да му је илегално име Марко — прича данас Марица. — Изашли смо из кафане и раздрагано се смејући пошли преко савског моста. Ноге су ми клецале од страха док је Немцима и усташама показивао своју пропусницу. А онај мост се одужио... не знам како смо стигли до друге обале. Тек кад смо сели у трамвај, први пут сам одахнула, од срца се насмејала и рекла му:

— Да ме сад моји партизани виде с усташом, шта би помислили о мени? — И мене „моји" с партизанком. Али, на челу ти не пише ко си — умиривао ме је „вереник".

На следећој станици Барицу је сачекала „сестра", непозната девојка која ју је одвела код Ћаће, старог комунисте. Изненађен што пред собом види тако младу партизанку Ћаћа је узвикнуо:

— Што су ми послали ово дете? Не могу ни себе да чувам, а камоли још и о њој да се старам.

— Ја сам комуниста — поносно се испрсила Барица. — Моје године нису никаква препрека. Оправдаћу поверење другова. Видећете.

ШИФРЕ КУЋНЕ ПОМОЋНИЦЕ

Уз Ћаћину помоћ Барица после неколико дана одлази на нову везу — запошљава се као кућна помоћница код неког Станишића, Сплићанина, кандидата за Партију.

У малој соби у приземљу одмах је монтирала покретну радио-станицу. Преко дана распремала је стан и кувала ручак за четворочлану породицу, а ноћу — слала шифроване поруке партизанима на слободну територију. Сваке вечери скојевци и илегалци убацивали су кроз одшкринут прозор на њеној соби важне извештаје које је Барица дешифровала, поново новом азбуком шифровала и слала кроз „етар".

Газда Станишић појма ни је имао да се у његовом стану налази партизанска радио-станица. Веровао је да је Барица само партизанка која се ту скрива. Ништа није посумњао ни онда када је нашао пресечену антену свог радио-апарата. Она је ометала Барицу да својом радио-станицом успостави везу с партизанима јер је пролазила кроз њену собу.

ЧЕСТИТАМ, ПОРУЧНИЧЕ!

— Почетком маја 1945. године другови су ми јавили да ће наша војска у 11 сати 9. маја напасти Загреб. То је била вест која ме је највише обрадовала. Рекла сам газди да тог дана не излази из куће — каже Марица. — А ја сам се попела на терасу једне куће и тачно у одређено време зачула пуцњаву. Наши су се пробијали према Загребу. Срце ми је заиграло од радости, хтела сам да им потрчим у сусрет, али ни у том часу нисам смела да се одам. Јер, око мене неки су се радовали доласку партизана а неки су очајавали. Тек када сам међу раздраганим борцима, који су улазили у ослобођени Загреб угледала Ћаћу, више нисам могла да издржим. Потрчала сам им у сусрет...

— Другарице, унапређена си у чин поручника. Честитам — рекао је Ћаћа.

Сви присутни били су изненађени.

— Ко поручник? — није могао себи да дође од чуда газда Станишић — Па она ради код мене!

А онда је све схватио.

— Е, да сам знао какву бомбу скривам у кући. Одузела си ми сада десет година живота!

Б. Јеремић

ПОЈАС И ЗА ЗАДЊА СЕДИШТА

Професор др Е. Хофман, познати британски хирург сматра да и путници на задњим седиштима треба да имају сигурносне појасеве. На основу дугогодишњег искуства, доктор Хофман је дошао до закључка да у саобраћајним несрећама трећина путника која седи на задњим седиштима задобије смртоносне озледе.

ОГРТАЧ ЗА АКРОПОЉ

Стручњаци, које је пре извесног времена УНЕСКО послао у Атину, да виде у каквом стању се налази чувени грчки антички храм Акропољ, једногласно су донели закључак: храму је неопходан огртач од пластике. Акропољ је за последњих 40 година претрпео више штете од загађеног ваздуха него што је током последња четири века страдао од зуба времена. Храм би носио „огртач" зими кад је загађеност ваздуха највећа.

ДОБРОВОЉНА ДЕКОРАЦИЈА

Позната оперска кућа и једно од најстаријих лондонских позоришта Ковент-гарден већ се дуже време реновира. Да би заштитили пролазнике, грађевинари су око целе зграде поставили ограду. Међутим, градским оцима је ова ограда кварила изглед целог краја и неко од њих се сетио да позове ђаке оближњих школа да је украсе. Предлог је одушевљено прихваћен и од пре извесног времена на паноима залепљеним на ограду око ове чувене зграде налазе се интересантни цртежи и слике који привлаче пажњу пролазника и туриста.

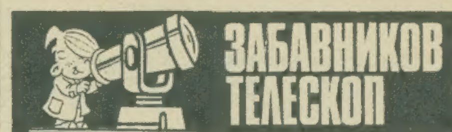

КАКО ЈЕ ПРОНАЂЕН НЕПТУН

Када је 1781. године пронађен Уранус, наредних педесет година та седма планета у сунчевом систему пажљиво је посматрана и изучавана. Тада су примећене неправилности у њеном кретању, то јест, није се понашала по Њутновим законима и правилно обилазила око Сунца. За разлику од осталих планета, час је ишла лево, час десно, некад се нагло приближавала Сунцу или пак „бежала" од њега.

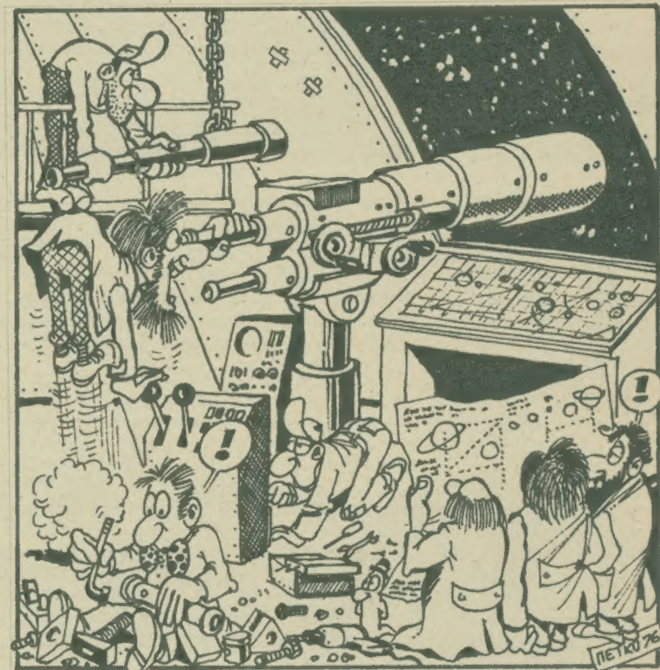

Тако се дошло до претпоставке да је то неко друго велико небеско тело, удаљено и невидљиво голим оком, које исто тако обилази око Сунца путањом далеко ван оних по којим су се кретале познате планете и својом масом утиче на Уран и привлачи га.

У лето, 1845. године управник париске опсерваторије Арагo затражио је од младог инжењера Леверијеа, који се већ истакао радовима из области небеске механике, да покуша, из неправилности кретања Урана, да израчуна путању ове планете. Годину дана касније, 23. септембра 1846. године, асистент берлинске опсерваторије Гале добио је писмо од Леверијеа да ће се та „невидљива" планета налазити на одређеном делу неба 1847. године, додајући све податке о њеној путањи чак и то да јој је маса далеко већа него што је Уранова.

Уз дозволу свог управника Енкеа, Гале је још исте вечери одлучио да пронађе ту планету. Према Леверијеовим прорачунима одмах је почео да израчунава где ће се она тада налазити и дошао до закључка да ће бити у сазвежђу Козорога. Случај је хтео да је баш у то време астроном берлинске опсерваторије Бремикер довршио карту тог дела неба.

Када је Гале упро телескоп према јату Козорога приметио је једну звездицу која није била уписана на карти Бремикера, тачно на оном месту где је према прорачуну требало да се налази. Одмах је то јавио свом управнику.

Тако је пронађен Нептун, осма планета која обилази око Сунца на просечној удаљености од 30 астрономских јединица (448,5 милиона километара) а обиђе га за 164 године и 290 дана. Њен пречник је 53 000 км (4,15 земљиних пречника) а маса јој је 17,3 пута већа од наше планете. Када се посматра телескопом, изгледа као мала, зеленкаста плоча на којој се не примећују никакве појединости. Око Нептуна круже два сателита: Тритон који је откривен месец дана по открићу саме планете и Нереид који је откривен 1949. године.

Данте Алигијери

РОЂЕН У РАТУ — Највећи италијански песник Данте Алигијери рођен је у Фиренци 1265. године, у време кад су ратни сукоби у овом древном граду били веома чести. Две моћне странке, Гвелфи и Гибелини, непрестано су водили борбу за превласт. На фирентинским улицама владали су убиства и насиље, пљачка и двобоји. Таква је била Фиренца кад је у њој рођен бесмртни песник несрећне љубави, творац „Божанствене комедије".

БЕАТРИЧЕ НА КАРНЕВАЛУ — Док је Данте био дечак, Фиренцом управљају Гвелфи и она доживљава процват. Сликари, вајари и архитекти трудили су се да Фиренцу учине најлепшим италијанским градом. Фирентинци су били вредни људи, али су слободно време волели да проводе у шаренилу карневала. Данте је, иако дечак, и сам каткада учествовао у тим бучним весељима. Тако је на карневалу којим је слављен празник Мајског дана упознао девојчицу по имену — Беатриче.

ПРВИ ЉУБАВНИ СОНЕТ — Мада му је било само девет година, Данте се одмах заљубио у лепу Беатриче. На жалост, следећи пут срели су се тек кроз девет година. То кратко виђење опило је сва чула младог, осетљивог Дантеа. Он трчи кући и, узбуђен и занесен, пише свој први сонет посвећен Беатричи. Кад је касније овакве сонете објавио у делу „Нови живот", видело се да он Беатриче воли из далека, онако као што се обожавају богиње.

С МАЧЕМ У РУЦИ — Беатриче се ускоро удаје за једнот богатог трговца. То Дантеу наноси велики бол и он покушава да све заборав тражећи „спас" на бојном пољу. У то време Гибелини се враћају из изгнанства и објављују Гвелфима рат. Следи крвава битка код Кампелдина у којој се бори и Данте. Победили су бројнији Гвелфи и тријумфално ушли у град. Међутим, ова битка није окончала рат, сукоби се настављају, а Данте, разочаран и усамљен, осећа још већи немир.

СЕ НИСУ ПОМИРИЛИ

ОНА УМИРЕ — Беатриче изненада умире и Данте се, скрхан тугом за њом, посвећује књигама и науци. Постаје веома цењен, али у то немирно време ни учен човек попут њега не може да остане изван политичких превирања. Због своје учености изабран је за једног од градских већника, али наилазе нови сукоби, сад међу самим Гвелфима. Иако су већници протерали супротну странку из Фиренце, стање није смирено. Све то повећава Дантеово разочарење.

ИЗГНАН ИЗ РОДНЕ ФИРЕНЦЕ — Тада се умешао и римски папа Бонифацције VIII коме се одлучно успротивио Данте сматрајући да Фирентинци треба да сами решавају своје проблеме. Ово противљење скупо га је коштало: папа је потражио помоћ од француског краља Филипа IV и заједно с њим заузео Фиренцу. Данте је оптужен да прави сплетке и протеран из родног града. Тада почиње Дантеово лутање Италијом, од града до града, од покрајине до покрајине.

БОЖАНСТВЕНА КОМЕДИЈА — После петнаест година потуцања, Дантеу је понуђен опроштај, али под условом да до краја живота носи покајничко одело. Данте је чезнуо за својом Фиренцом, али је његов понос био јачи од свега и он наставља да лута, не желећи да се у родни град врати осрамоћен. Пише све више. Ствара своје највеће дело „Божанствену комедију“, у којој је описао како са великим песником Вергилијем лута по паклу, а касније среће Беатриче и она га води у — рај.

ПОСЛЕДЊЕ ПУТОВАЊЕ — Крај живота Данте је провео у Равени, у дому једног племића који се бавио политиком. Он је успео да убеди Дантеа да са још неколико људи пође у Венецију с циљем да помире ова два града. Али, Венецијанци су их примили непријатељски и натерали да се врате у Равену, и то преко блатних мочвара. Ускоро се Данте разболео и септембра 1321. умро у Равени. Али и данас, 655 година после његове смрти, „Божанствена комедија“ и љубав према Беатричи још живе!

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

УРАМЉЕНИ КАРАНФИЛ

— Је ли то нека банда или... можда за дрогу? Казуј, коме си носио новац — испитивала ме је мајка сва очајна а ја сам је узалуд молио да сачека до сутра.

Чим сам зачуо шкрипу улазних врата знао сам да је мајка отишла на посао. Одмах сам скочио из кревета, журно се обукао и на прстима пришао вратима њене спаваће собе. Полако сам их отворио. Угледао сам баку која је још спавала. Добро је, помислио сам, то ми баш одговара! А онда сам на прстима пришао ормару пазећи да се у полумраку не спотакнем о неку столицу.

Повукао сам ручицу на ормару и врата су се, уз отегнуто шкрипање отворила. Уплашено сам се окренуо али бака је и даље равномерно дисала. Завукао сам руку под ћебе које је било спаковано на дну ормара и ту напипао — коверат с новцем.

Отворио сам га и док су ми новчанице подрхтавале у рукама, одједном, зачух иза својих леђа рапав бакин глас:

— Шта ће ти те паре?!

Скочио сам као опарен. Нисам смео дозволити да ми план пропадне због „непредвиђене појединости". Зато се окренух и без речи, наравно с новцем у стиснутој шаци, истрчах из собе.

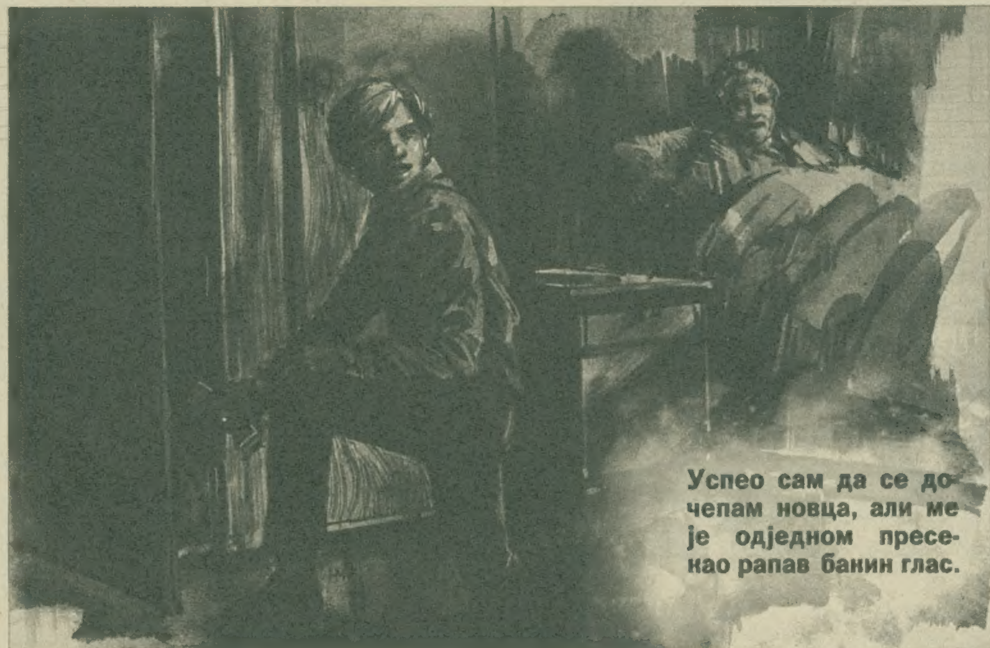

Успео сам да се дочепам новца, али ме је одједном пресекао рапав бакин глас.

НЕМОЈ ДА ЛАЖЕШ!

Стигао сам до робне куће, гологлав и без капута, по снегу који је падао од самог јутра. Али, нисам осећао никакву хладноћу. Шта ће бити ако каже мајци? А ја сам морао да јој купим поклон јер сутрадан јој је био празник.

Сваке године за Осми март поклањао сам јој неку ситницу или цветић. Обично сам данима лутао градом од излога до излога и тражио онај поклон за који сам веровао да ће јој се највише допасти. Овог пута нисам имао ни динара јер сам своју малу уштеђевину потрошио неколико дана раније за биоскоп, нове стрипове и чоколаде Зато сам смислио најбољи начин како лако да дођем до новца.

Изишао сам из продавнице држећи у једној руци лепо запаковану бомбоњеру на којој се налазила велика машна. А од „кусура" купио сам један црвени каранфил.

Чим сам стигао кући, ушуњао сам се у своју собу и поклоне сакрио под кревет. Управо кад сам сео за сто правећи се да учим, у собу је ушла бака. **Застала је на вратима, дуго ме посматрала испитивачким, хладним погледом док су мени уз кичму пролазили жмарци.**

— Где си био? — запитала ме је не скидајући поглед с мог лица.

— У дворишту! Ишао сам да видим какав је снег — слагах трудећи се да не трепнем.

— Зашто ме лажеш? Видела сам кад си отрчао низ улицу — рече и изађе из собе.

Мени срце јаче залупа. Шта ће бити кад се мајка врати с посла? Трудио сам се да не размишљам о томе. Почео сам дугим корацима да шетам по соби, кршио сам руке, гласно хукао али ми ништа није помагало. Желећи да некако прекратим то ишчекивање, листао сам новине, атласе, сликовнице али ништа — стално сам размишљао како ће мама да се разбесни кад јој бака буде све испричала.

У једном тренутку одлучио сам да замолим баку да јој ништа не каже. Али, одустао сам од намере, понос ми то није дозвољавао. Решио сам да у својој соби сачекам мајчин долазак, па шта буде.

ПРИЗНАЊЕ ПОСЛЕ СВЕГА

Видео сам кроз прозор како долази. Бака јој је отворила врата. Чувши да у ходнику нешто шапућу, увукао сам се дубље у фотељу, раширио новине. Правио сам се да читам а руке су ми подрхтавале од страха. Онда сам устао и прилубио уво на врата. Разазнао сам бакине речи:

— Ко зна с ким се ухватио? Мора да је нека банда!

Тада сам одлучио да мајци ништа не признам. А она је ушла у собу с прутом у руци и без речи почела да ми удара „пацке".

— Сад не могу да ти кажем. Сутра ћу ти све рећи — преклињао сам и отрчавао око ње.

— Ко те је наговорио? Казуј, иначе...

А свако „иначе" значило је нов ударац.

— Коме си носио новац? Је ли то нека банда или... можда за дрогу!

Плакао сам али сам и даље понављао свој рефрен. По њеном лицу видео сам да је очајна. Сигурно су јој се по глави врзмале свакакве мисли, да јој је, можда, дете постало криминалац!

И ја сам се жалосно осећао. Не од удараца, који готово да ме нису болели, већ што сам морао на тај начин да дођем до новца. Ипак, кад сам помислио на радост коју ћу јој сутрадан приредити нисам више плакао. **Батине су престале тек кад ми је из једне маснице на руци потекла крв.**

Сутрадан сам се први пробудио, обукао најлепши џемпер и панталоне, лепо се зачешљао. **Испод кревета сам извукао бомбоњеру и с каранфилом који је био мало увенуо ушао у мамину собу.**

Предао сам јој поклон и честитао празник. Како се тада обрадовала. Морао сам тада да јој признам истину иако ми је то било тешко.

Она ме је дуго гледала а онда — заплакала, а и ја с њом.

Од тада су прошле године. Слаткиши из бомбоњере давно су поједени, само каранфил стоји у једном раму лепо испресован. И увек кад га погледам присетим се тих батина.

**Драган Марушић,
Игњата Јова 3,
Београд**

(Хонорар 250 динара)

МОЗАИК

РЕЈОН ОДРЕЂЕН ЗА БУКУ

У Пекингу, кинеском главном граду, у јеку је борба против сваке врсте загађивања. Поред тога води се борба и против буке која је последњих година прави баук великих градова. Недавно су пекиншке власти донеле наредбу којом се после седам часова увече забрањује свирање, певање и вика на улици. Па ипак, да би људи могли после напорног дана да се разведеле, одређен је један део града у којем љубитељи музике и песме могу наглас и до миле воље да свирају и певају, а да не морају да се боје да ће бити кажњени.

КУЛА-КИШОБРАН

У предграђу Монтреала, у Канади, где ће се одржати 21. олимпијске игре, уздиже се огроман свет

лећи пано на коме се може прочитати колико још месеци, недеља и дана преостаје до отварања олимпијаде, које је предвиђено за 17. јул 1976. године.

Ускоро ће бити довршена и троугласта кула висока 168 метара испод које ће се налазити спортске дворане. Ова кула неће бити само украс олимпијског села. Канадски архитекти су одлучили да њени носачи послуже као држачи огромној мембрани од провидне, непромочиве пластике, некој врсти џиновског кишобрана који ће штитити олимпијске стазе а самим тим и учеснике у случају невремена.

МУЗЕЈ НЕПОТРЕБНИХ СТВАРИ

Америка је земља која се може похвалити да има највећи број музеја — око шест хиљада, или четвртину укупног броја музеја на свету.

Међу овим музејима налазе се и они у којима

ма су експонати разне врсте бодљикаве жице, олупине бродова, амбалажа за цигарете, радио-апарати, дугмад која су припадала разним познатим личностима, камење са морског дна и ко зна шта још.

Dik Browne ХОГАР СТРАШНИ

— Не, не остављајте ме! — завапио је младић кад је његов старешина кренуо по помоћ.

ЗАРОБЉЕНИЦИ ГЛЕЧЕРА

ГРИЗУЋИ ЛЕД ОКО СЕБЕ, ПОРУЧНИК ЈЕ ОСЕЋАО ДА ЋЕ УМРЕТИ, АЛИ СЕ НИЈЕ ВИШЕ ПЛАШИО. ПОСМАТРАО ЈЕ КОМАНДАНТОВЕ КРВАВЕ ТРАГОВЕ И НАДАО СЕ ЋЕ СЕ БАР ОН ИЗВУЋИ ИЗ БЕСКРАЈНЕ ЛЕДЕНЕ ПУСТОШИ.

После Међународног ваздухопловног турнира у Цириху 1927. године, кад је југословенска екипа постигла велики успех у конкуренцији девет репрезентација, шест наших посада под командом потпуковника Живорада Петровића чекало је наређење за повратак у земљу.

Иако је у току такмичења време било лоше и сиви врхови Алпа и сад били прекривени густим олујним облацима, швајцарска метеоролошка служба јавила је пред полетање југословенских авиона: „Услови за прелет преко Алпа у источном правцу су повољни".

Командант Петровић је ушао у авион заједно с пилотом, поручником Драгољубом Пајевићем и наредио узлетање. Три југословенска „девоатина" и три „потеза" винули су се ка сивом небу са аеродрома Дибендорф код Цириха и узели курс према Инсбруку.

КРОЗ МАГЛУ И СУСНЕЖИЦУ

Над Гулденсом, на висини од 1000 метара, авиони су запали у маглу. Видик је замагљивала и суснежица.

— Сиђи мало! — наредио је командант. — Можда је доле боље.

Пајевић је смањио гас, командну палицу полако гурнуо напред и „потез" је благо почео да тоне. Висиномер је показао 350 метара. Пред командантом се указала иста долина којом су пловили праменови магле. Апарат је клизио кроз долину, тражећи пут којим ће прелетети алпски превој Арлберг. Кроз маглу и суснежицу, шест машина окружило је тесну долину већ четврти пут. Пилоти су сваког часа губили један другог из вида и користили сву умешност да би одржали распоред. Група се поделила на две тројке. „Девоатини" су се срећом пробили кроз облаке на висини од 4500 метара и, летећи по компасу, провукли се југоисточно од глечара Живерте према реци Ин. Три „потеза" су и даље лутала кроз котлину са свих страна затворену облацима. Челни је улетео у маглу и пратиоци су га изгубили из вида. Две заостале машине вратиле су се до Гулденса. На висини од 5000 метара покушале су да нађу пролаз према северу и Баварској, а кад им то није успело вратиле су се према Цириху.

Једино је челни авион остао у долини која се све више претварала у клопку. Изнад котлине је заурлала бура.

— Пењи се! — наредио је потпуковник Петровић. — Морамо просврдлати ову маглуштину!

„Потез" се пео у круговима.

— Пет хиљада и пет стотина! — саопшти поручник после десетак минута. — Не могу више од олује. Под нама су врхови!

Магла је и даље била густа и бела као млеко.

— Курс: север! — одлучи потпуковник — Минхен! Дунав!

Око њих је свуда било сивило, минути су пролазили споро и чинило им се као да стоје у месту. Обојица су ћутала. Поручник Пајевић је био срећан што је баш Петровић поред њега. Добро и дуго га је знао: његову сталожену нарав, љубав према младим летачима, другарски однос. Старији официр као да је погодио његове мисли. Осмехнуо му се.

— Мислите ли да смо прелетели гребен? — запита и даде знак да треба силазити.

Бојажљиво, са неком слутњом која му стеже срце, Пајевић је авион повео надоле. Руке су му се овлажиле од зноја. Шта бих

Тако су настали...

УМЕСТО ЗЕТЕ

После смрти цара Душана (1355. године) у српској држави дошло је до слабљења централне власти. У то време у Зети се истиче породица Балшића — три сина малог зетског племића Балше Балшића: Страцимир, Ђурађ и Балша II. Балшићи су, још у доба цара Уроша, ратујући са суседима успели да прошире своје поседе на југу до Бојане а покушали су да заузму и Котор који је признавао власт цара Уроша.

Упоредо с Балшићима у Зети се истиче и властеоска породица Црнојевића, која се први пут помиње 1331. године. Радич Црнојевић се, као властелин у горњој Зети, одметнуо од Балшића, господара Зете. Уз помоћ босанског краља Твртка I Црнојевићи су наставили борбу с Балшићима за своје потпуно осамостаљење у горњој Зети. Та борба потрајала је све до 1421. године када је умро последњи Балшић — Балша III.

У време успона Црнојевића у уговору деспота Ђурађа с Млечанима 1435. године помиње се назив Црна Гора уместо дотадашњег имена Зета.

да сам сам, помислио је док је авион полако тонуо.

Одједном, пилот осети да је нешто тврдо, огромно и неизбежно пред њим. Свом снагом привукао је палицу на груди и ногама се одупро о команде. А онда је одјекнуо тресак. Осетио је ужасан бол и видео црвени блесак пред очима.

НЕ МОГУ ВИШЕ...

Прво што је поручник Пајевић угледао кад је отворио очи био је ледени врх Арлберга. Иза њега блистало је сунце. Хтео је да руком заклони очи од његовог блеска, али кад је покушао да је помакне оштар бол подсетио га је шта се догодило. Уплашен, хтео је да покрене цело тело. Није могао. Пекло га је у устима. **Осећао је неиздржљиву жеђ и с великим напором окренуо је изломљено тело и забио главу у слеђени снег пред собом. Пожудно је загризао и, кад је опет подигао главу, опазио је на белини крвав траг. Тада се онесвестио.**

Кад му је сунце било иза леђа, он је опет отворио очи и опрезно, сантиметар по сантиметар, окретао главу. Иза њега, преко једног репног дела разбијеног апарата, лежао је Петровић и узалуд се напрезао да му нешто каже. Гледали су се неми, клонули у глувој глечерској пустињи и тишини. Команданту су се из ува и уста сливале две танке траке крви.

А кад потамнеше блештаве површине и прелише се у ружичасто, потпуковник се полако подиже на лактове и с муком препуза један метар према младићу. Даље није могао.

Дуго су лежали и ћутали. Онда Петровић шапну:

— Дођи! Узми ... коњак...

Поручник је лежао и чудио се одакле његовом старешини сад коњак, кад је зачуо неки шум и тек тада постао свестан страшне тишине која их је до малочас окруживала. **Шум је постајао све јаснији и он је могао да разабере звук авионског мотора. Траже нас, помислио је и покушао да викне. Командант је седео на снегу и махао десницом. Авион је неко време кружио над глечером, а онда се полако удаљио. Изгубљени у бескрајној белини, немоћни и израњављени, знали су да више немају шта да очекују. Ускоро је пала и ноћ и они су зурили у равнодушно жмиркање далеких хладних звезда. Најзад су заспали.**

Ујутру је поручника пробудио оштар бол у отеченим ногама. Окренуо се команданту и зајечао:

— Ноге... не могу више...

Очајање младог човека натерало је Петровића да скупи сву снагу. Сатима је пузао према њему. Покушао је да му свуче ципеле. Срећом, сетио се ножа, распарао обућу и ослободио отечене ноге повређеног друга. Затим је пружио нож младићу:

— Сад ти мени помози, а онда их трљај снегом...

Пала је и друга језива, ледена ноћ. Хладноћа им се све више завлачила у кости. Приљубили су се један уз другога и некако се замотали у шињеле.

ЧЕТВОРОНОШКЕ ПРЕКО ЛЕДА

Трећег дана потпуковник је из џепа извукао две бомбоне и једну пружио поручнику:

— Идем по помоћ!

— Не, не остављајте ме! — завапио је младић.

— Не бој се, довешћу помоћ. Сигурно...

Младић је са сузама у очима гледао како се командант котрља низ смрзнуту падину. За његовим босим ногама остајао је ружичаст траг. Падао је и дизао се, четвороношке прелазио преко ледених препрека и нестао у белини. Гризући лед око себе, поручник је осећао да ће умрети, али се више није плашио. Посматрао је командантове крваве трагове и надао се да ће се бар он извући из ледене пустоши. Око подне је зачуо људске гласове како певају неку веселу планинарску песму и помислио да опет халуцинира. Зајецао је. Али, група планинара из Ајзенталершпице чула је његов глас и похитала му у помоћ.

У то време потпуковник је лагано умирао од „беле смрти" само један километар далеко од алпске колибе једног горског чувара. До последњег откуцаја срца борио се да доведе помоћ немоћном другу под Арлбергом.

Пуних једанаест километара носили су спасиоци онесвешћеног Пајевића до Клештерла, а затим га колима пребацили до болнице у Фелдкирхену. За то време пробудио се само једном и одмах упитао:

— Где је командант?

Људи су ћутали и он је знао шта то значи. Почео је опет да бунца. Неколико дана касније, кад су лекари већ били беспомоћни, пренуо се из бунила и видео да лежи у мајчином наручју.

— Зашто није остао код авиона? — завапио је неутешно. — Молио сам га да не иде. Он би преживео!

Тешко али сасвим разумљиво испричао је шта је преживео, а онда је опет пао у бунило:

— Преживео би... Ја сам му пипао ноге, ништа им није било... живео би да није било мене!

Тада се поново онесвестио. Умро је неколико сати касније.

А. Р.

НЕ ЉУТИТЕ ШИМПАНЗЕ!

Младунче мајмуна је паметније од људске бебе, али заостаје у развоју јер не може да научи да говори.

У неким зоолошким вртовима шимпанзе радо позирају пред камерама док пију чај за уредно постављеним столом, а у филмовима о Тарзану ове симпатичне животиње изводе стотине враголија. Телевизија и филм представили су људима ову врсту мајмуна као безопасне забављаче.

У стварности шимпанзе нису нимало безопасна створења. Кад се наљуте, боље да им нико не прилази. У циркусу, на пример, кротитељи сматрају шимпанзе веома опасним животињама и нерадо их дресирају јер знају да су често веома непријатељски и насртљиво расположени према људима. Изабрали би их једино када би морали да бирају између шимпанзе и гризлија, пошто је медвед ипак и љући и опаснији, а и снажнији.

ОДНЕО ЧОВЕКА НА ДРВО

Ипак, шимпанзе су веома симпатична и драга створења, али док не одрасту. Већ од пубертета, кад њима овладају нагони, постају опасни по околину јер се њихови поступци не могу предвидети. Живе око 35 година али се могу дресирати само током првих шест или седам година. Публика радо гледа враголије ових иначе веома интелигентних животиња које брзо науче да опонашају покрете људи па чак изразе њиховог лица.

Али већ у деветој години шимпанзе потпуно мењају ћуд и особине. Постају мрзовољни, љутити и напрасити, престају да се играју и на миловање одговарају гребањем или уједом. Зато их чувари у зоолошким вртовима обилазе с поштовањем јер су три до четири пута снажнији од човека. Познати су случајеви да су шимпанзе отимале људе у џунгли и носећи их под мишком ишчезавали у крунама дрвећа. Зоолози тврде да су женке опасније од мужјака и да нападају без икаквог упозорења, док мужјаци прво гунђају, кострешe длаку, па тек онда наваљују.

Научници верују да се интелигенција шимпанза, у поређењу са људском, развија брже и достиже виши ступањ — али само до друге године старости. Беба шимпанза је паметнија од људске бебе све док ова друга не научи да говори. Способност споразумевања говором и стицање многих знања тим путем условљава бржи развој људског младунчета — тврде научници.

У Енглеској су пре неколико година биле веома популарне рекламе на телевизији у којима су учествовали мајмуни. Младе шимпанзе су радо рекламирале гуме за жвакање, нове врсте сланих штапића или кикирикија. Било би довољно пола сата да гледају људе како се задовољством жваћу да би пред камерама имитирале и постизале исти израз блаженства на лицу! И то боље од многих глумаца.

МАЈМУНСКИ ЈЕЗИК

У САД научници управо изводе огледе с младим шимпанзима покушавајући да, уместо говора, створе друкчији систем за комуницирање. Тамо ова врста мајмуна учи да притиском посебног дугмета на компјутеру тражи, на пример, одређену врсту хране коју жели за ручак или да се аутомобилом провоза градом и слично.

Најзапаженији успех у овој врсти школовања постигла је женка шимпанза позната под именом Вашу чију интелигенцију научници унапређују на Универзитету у Оклахоми. Они сада разрађују речник који већ садржи око 160 речи. **Помоћу сигнала Вашу уме да позива људе да се игра ју с њом, да је чешу или да је хране.**

Вашу разуме и комбинације ових 160 сигнала и шта људи желе да јој поруче. Уме да одговара на једноставна питања, наравно притискањем одређених дугмади, а исто тако и да сама поставља питања. Прошле године, током једног огледа, Вашу је међу окупљеним студентима угледала Цека с ким се иначе радо играла. Пришла је компјутеру и брзо откуцала следећу реченицу: Сад — време — јести — Цека — ти — мене — водити — аутомобил — наћи — храна — слаткиши — пиће

М. Ш.

РЕМЕК-ДЕЛА

КАТЕДРАЛА У РЕМСУ — Један од врхунских споменика француске готике представља катедрала **Нотр Дам у Ремсу**, подигнута на месту где је још у 4. веку постојала црква. Камен темељац данашње катедрале која има три уздужна брода, trobrodni трансепт и петобродни хор положен је 1211. године. По завршетку главног дела зграде, Нотр Дам у Ремсу је постао **крунидбена црква француских краљева.** У доба француске револуције ова катедрала, иначе узор чисте готике, претворена је најпре у салу за јавне скупове а затим у обичан магацин. За време првог светског рата катедрала је знатно оштећена али је касније рестаурирана. Утиску једноставности и савршене хармоније катедрале у Ремсу знатно доприноси и изванредна пластика. **Вештина клесара нарочито се огледа у обради три портала (детаљ на слици) где готово не постоји ниједан необрађени сантиметар камена.** Овакав рад захтевао је посебан напор јер је сваки комад рађен за себе а затим уграђен у целину. Централни део портала због висине и лаке форме делује као прави филигран у којем се преплићу складно укомпоновани детаљи. Прецизност у раду се најбоље огледа у ликовима исклесаним у улазним сводовима који представљају права мала ремек-дела.

НОТР ДАМ У ПАРИЗУ — Један од најстаријих и, свакако, најзначајнијих споменика готске архитектуре је катедрала **Нотр Дам у Паризу.** Грађена је од 1014. до 1173. године и има облик петобродне базилике с готово неприметним трансептом, два недовршена звоника на западној страни и огромну розету. **Главни портал** Нотр Дама **(детаљ на слици)** представља праву галерију богато исклесаних скулптура које се у шест редова уздижу од основних фигура и лучно спајају у врху. У сваком низу налази се мноштво ликова и фигура тако да цела фасада добија китњаст изглед. Изнад самих врата налази се у камену исклесан сплет сцена везаних за Библију.

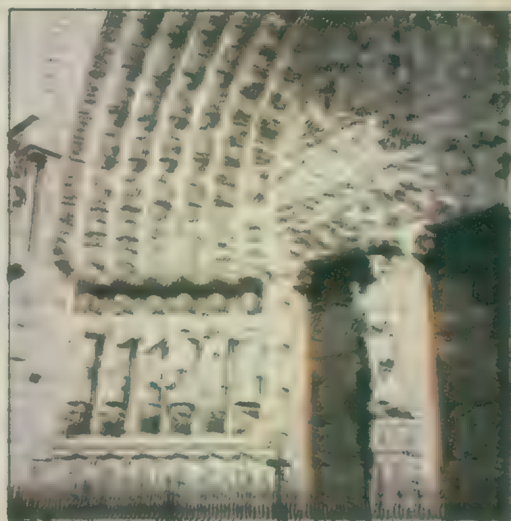

МЕШАВИНА СТИЛОВА — Иако је у Италији готика наишла на врло јак отпор ипак је у неким градовима прихваћена већ крајем 12. века. У том погледу поред Фиренце треба споменути и Венецију, где је готика надовезујући се на старовенецијански стил, дала нешто сасвим ново. **Један од примера успешне мешавине неколико стилова је и Дуждева палата.**

ГОТИКЕ

КАДА СЕ У 12. ВЕКУ У ЕВРОПИ ПОЈАВИО НОВИ СТИЛ ГРАЂЕЊА КОЈИ СЕ ВЕОМА РАЗЛИКОВАО ОД ДАВНО УСВОЈЕНИХ ПРИНЦИПА РОМАНИКЕ, СТРОГИ ИТАЛИЈАНСКИ КРИТИЧАРИ И ПОЗНАВАОЦИ УМЕТНОСТИ ПРИМИЛИ СУ ГА ВЕОМА ХЛАДНО. БЕЗ ОБЗИРА НА СКЛАД ЛИНИЈА, ДОБРО ПРОРАЧУНАТ СТАТИЧКИ МОМЕНАТ, ЛАКОЋУ КОНСТРУКЦИЈЕ И БОГАТСТВО ФОРМЕ, ЊИМА ЈЕ НОВИ ПРАВАЦ ОСТАО ПОТПУНО ТУЂ. ДЕЛОВАО ИМ ЈЕ ВАРВАРСКИ. А КАКО ЈЕ ЗА ПРОСЕЧНОГ ИТАЛИЈАНА ТОГ ВРЕМЕНА ПОЈАМ ВАРВАРСТВА БИО ВЕЗАН ЗА ИСТОЧНОГЕРМАНСКИ НАРОД ГОТЕ, ТО ЈЕ НОВИ СТИЛ С ПОДСМЕХОМ НАЗВАН ГОТИКА.

ГРАЂЕНА ТРИ ВЕКА! — Један од најбољих примерака готске архитектуре ван Француске је катедрала **св. Гидила у Бриселу.** Изградња ове катедрале започета је око 1260. године и трајала је пуна три века. Западну фасаду красе два звоника у касноготском стилу.

ГРАДСКА ВЕЋНИЦА — Почетком 16. века због већег продора ренесансе у Европу све је мање грађевина у готском стилу. Па ипак, њен утицај се и даље осећа на многим грађевинама. То је био случај и са **Градском већницом у Бриселу,** саграђеном у 19. веку у новоготском стилу.

СТРАЗБУРШКА КАТЕДРАЛА — **Зидање катедрале Нотр Дам у Стразбуру започето је 1176. године на темељима некадашње тробродне романичке базилике. Западна фасада катедрале грађена од ружичастог пешчаника, оживљена је витким стубовима, китњастим порталима, великом розетом и звоницима од којих је један завршен у ренесансном стилу.** Скулптуре портала, посебно оног на јужном трансепту и на западном бочном порталу, спадају међу највећа дела пластике у готском стилу. У катедрали, међу предметима који представљају научна достигнућа тог времена, налази се и велики астрономски сат.

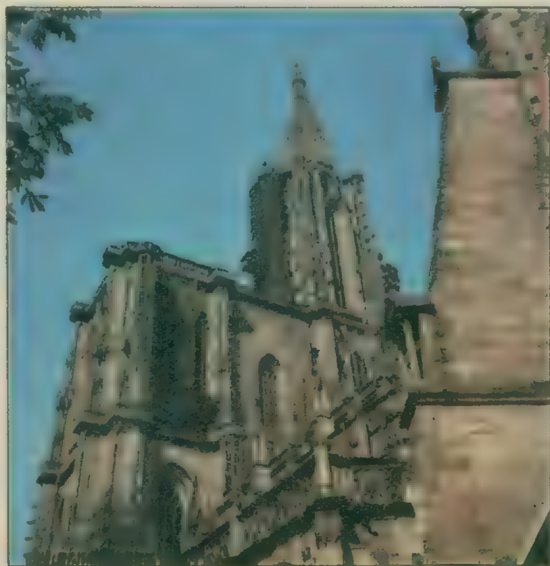

САМО ЈЕДАН ЗВОНИК — Крајем 12. и почетком 13. века у целој Немачкој се подижу грађевине које под утицајем готског стила својим основним линијама стреме увис. И док је на западу француски утицај веома јак, што се иде даље на исток он све више слаби. **Тако у Немачкој настају готске грађевине специфичног карактера у којима се осећа тежња да се што више поједноставе просторно-декоративне композиције.** Често уместо два зида има само један звоник, као на катедрали у Фрауенкирху, подигнутој 1350. године.

текст и снимци: М. Вујовић

НА КРОВУ ЕВРОПЕ

КАКО СЕ РОДИО АЛПИНИЗАМ

Једног летњег дана 1762. године у Шамонију, малом мирном месту у подножју Мон Блана, појавио се неки младић из Женеве. Звао се Орас Бенедикт де Сосир.

Младић је одсео у једној сеоској кући и брзо се спријатељио са мештанима. Тако су становници Шамонија сазнали да је путник намерник професор и да га веома занима планина која се уздиже изнад села. Његово интересовање их је зачудило, али право запрепашћење доживели су неколико дана касније: док су ћаскали са професором, он је изненада упитао:

— Може ли човек да се попне на Мон Блан?

Питање је деловало као гром из ведра неба. Људи се згледаше. У првом тренутку није им било јасно да ли се професор шали, али када су видели озбиљан израз његовог лица, схватили су да га та ствар заокупља још откако је дошао у Шамони.

— Не, нико! — одговорио је Симон, човек који је познавао све стазе у Шамонију и његовој околини. — Шта ће људи горе!? Тамо нема ничега. Осим тога, успињање би коштало живота свакога ко би тако нешто покушао!

Мештани су објаснили младом професору да је потпуно бесмислено успињати се уз планину када томе уопште не виде разлог. И младић је настојао њима да образложи своје питање.

— Неодољиво ме привлачи сваки непознати и неиспитани део природе. Живо ме интересује какав изглед има Мон Блан. Лично нисам вичан успињању, али ћу дати велику награду ономе ко се први успне на њега. Родитељи су ми оставили велико наследство и могу то да учиним. Молим вас да то разгласите по Шамонију.

Орас Бенедикт де Сосир је објавио своју понуду и у неколико познатих швајцарских и француских листова. Тим је отворио врата алпинизму за који се дотле није знало јер се њиме нико није ни бавио.

Привучен великом сумом новца коју је професор обећао, Пјер Симон се 1763. године одважио да крене на врх Мон Блана, али је убрзо одустао од намере.

УЗАЛУДНИ ПОКУШАЈИ

Године 1775. у освајање највишег врха у Европи кренула је група од четворо људи јер је свота коју **је Де Сосир обећао заиста била примамљива.** Међутим, на путу их је ухватила олуја па су се вратили у Шамони.

После много напора Мишел Габриел Пикар и Жан Балма били су на »крову« Европе.

Осамнаестогодишњи студент Мишел Габриел Пикар такође није био боље среће од својих претходника: у размаку од неколико година четири пута је кретао уз планину и увек се враћао разочаран. Слично је прошао и Марк-Теодор Бир 1783. и 1784. године.

Септембра 1784. на врх Мон Блан кренуо је и Орас Бенедикт де Сосир од кога је потекла идеја о походу на „кров" Европе. С њим је пошла читава мала експедиција. После неколико пређених стотина метара, два члана екипе су одустала. Де Сосир је остао упоран, али је невреме било јаче од његове воље па је и он морао да дигне руке од свега и врати се у Шамони.

Иако је освајача врха Мон Блан и даље чекала Де Сосирова новчана награда, новац је полако престајао да буде разлог што су људи све чешће и у све већем броју јуришали на врх Мон Блан. Људе је сада покретао такмичарски дух и слава која је чекала оног ко се успне на врх.

За алпинистичке клинце, специјалне конопце и секире, топографске карте и другу опрему у то време није се ни знало. **Свако се успињао како је знао и умео, служећи се за оријентацију најчешће само компасом!**

У настојању да освоји врх Мон Блан највише успеха имала је 1786. године група од тројице људи. Они су стигли до висине од 4362 метра, до под сам врх (Мон Блан је висок 4807 метара), али даље нису могли због невремена.

ТО НИЈЕ ТО

Седмог августа 1786. године Мишел Габриел Пикар поново је кренуо на врх највише планине у Европи. С њим је пошао и ловац из Шамонија Жак Балма. Тог пута Пикар је одлучио да истраје по сваку цену. После два дана исцрпљујућег успињања и много искушења двојица људи успела су да освоје врх Мон Блан. Када су се вратили у Шамони, Балми је ускраћена радост: у Шамонију га је чекала тужна вест да му је претходног дана умрла кћер. А он је кренуо на Мон Блан баш због награде, јер му је новац био потребан за њено лечење.

Нешто касније врх Мон Блан успео је да освоји и Де Сосир. Међутим, то му није пружило оно право задовољство које би, иначе, осетио да је био први човек који је крочио на „кров" Европе. Ипак, Мон Блан није више био неиспитан и непознат део природе, а то је била и основа Де Сосирове идеје о његовом освајању.

Н. В.

* * * * * * * * * * * * * * * * *

КАД ЈЕ ПРЕ 200 ГОДИНА ЈЕДАН МЛАДИ ПРОФЕСОР ПОНУДИО ВЕЛИКУ НОВЧАНУ НАГРАДУ ОНОМЕ КО СЕ ПРВИ ПОПНЕ НА ВИСОКУ СНЕЖНУ ПЛАНИНУ КОД ШАМОНИЈА, ЉУДИ СУ БИЛИ ЗАПАЊЕНИ.

* * * * * * * * * * * * * * * * *

ИЗ НАШЕ ПРОШЛОСТИ

ВЕСТИ СА ДОБОША

За време турске владавине у 18. веку наредбе власти објављиване су преко телала. То су били грлати људи који су ишли сокацима и извикивали разна службена саопштења и наредбе. Под Карађорђем је овај начин саопштавања новина становништву замењен и уведени су добошари. Одређен човек је носио добош, заустављао се на угловима сокака и добујући дозивао грађане. Кад би се народ искупио, он би престао да удара у добош и изговарао је наредбу или вест. Затим би са неколико удараца у добош означио да је објављивање завршено. Међутим, после пропасти првог српског устанка 1813. године телали су опет уведени и кнез Милош није их дуго мењао. Он је гледао да не чини ништа што смета Турцима, а што није битно за јединство и ослобођење Србије. У почетку је телале задржао чак и у војсци. Касније их је заменио добошарима, али у варошима су и даље остали телали. Добошари су коначно свуда заменили телале 1838. године.

Касније су важније наредбе објављиване и плакатима уз које су се појавиле и такозване „пашквиле". То су, у ствари, леци које су грађани ноћу лепили по зидовима кућа јер нису смели да их објаве јавно.

светска чуда
асуанска брана

БЕЛИ ЏИН СА НИЛА

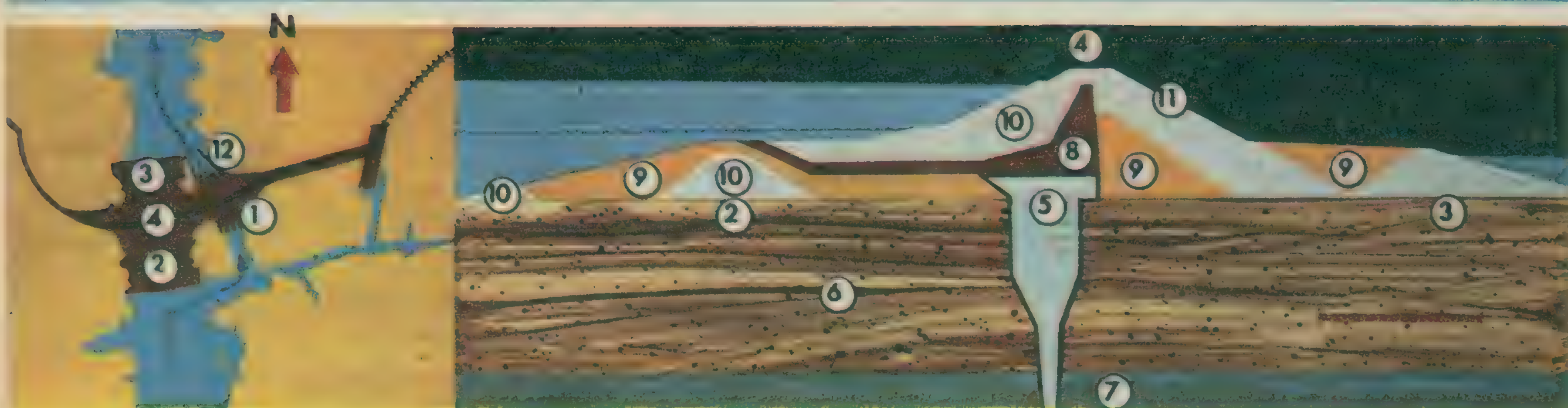

Пре 5000 година људи у долини Нила бацали су сваке године у набујалу реку најлепшу девицу, не би ли умилостивили Хапија, бога поплава. Нил је тријумфовао над **фелахом,** фараоновим народом, али плодни муљ који је он изливао на своје обале даровао је обилате жетве и зато су га звали „оцем Египта“. Пре 34 века краљица Хатшепсут разрадила је систем за наводњавање „газија“: копање плитких и примитивних, али драгоцених канала, фелах је од пустиње Саад-ел-Али отимао парчад земље која је постајала плодна. Али, то је била само оаза у непрегледном песку све до пред крај прошлог века, када је код Асуана изграђена прва брана, патуљак у односу на данашњу која је дуга 3600, а висока 110 метара. **Овај бели џин на Нилу осамнаест пута је већи од чувене Кеопсове пирамиде, јединог од седам чуда старога света које се данас још може видети! Брана задржава 157 милијарди м³ набујале воде која долази са афричких висова удаљених 6500 км.** Та огромна снага чува се у Насеровом језеру, бисеру усред пустиње, дугом 10 км! Она се користи за наводњавање — тунели дуги 285 метара (1(, пробијени у граниту, распоређују воду, а помоћне бране (2 и 3) користиле су се док није довршена главна (4) која се састоји од цементног застора (5) заривеног кроз слојеве песка и шљунка (6) све до стеновитог дна (7). На том темељу налази се насип (8) чији је зид испуњен песком (9) и ломљеним каменом (10). Одозго је превучен слој бетона (11). Моћне турбине и хидроцентрала (12) дају Египту десет пута **више струје него што је имао пре изградње главне бране!**

КОЛИКО ВРЕДИ ЖЕНСКА ЋЕЛА

СУДИЈЕ У ЕНГЛЕСКОЈ ИМАЈУ НАЈВИШЕ ПРОБЛЕМА СА ЗАХТЕВИМА ЗА ОДШТЕТУ ЈЕР СУ СЛУЧАЈЕВИ РАЗЛИЧИТИ, А НОВЧАНИ ИЗНОСИ НЕУТВРЂЕНИ.

Изгледа да у Енглеској нико није на већој муци од судија. Захтеви за одштету које они понекад добијају од грађана прави су „Гордијеви чворови". Судије су дужне да буду правичне, али морају да воде рачуна да својим пресудама не испразне касе осигуравајућих друштава зато што она најчешће и исплаћују одштету. Ипак, не може се рећи да су енглеске судије шкртице.

ТУЖБА ЗБОГ ОРГУЉА

На Острвима се још памти случај неке раднице из Стоукон-Трента. Жена је озледила главу радећи за машином. али тако незгодно да је изгубила део коже с косом. Ране су залечене, али је остала — ћелава. Радница се обратила суду и у тужби навела да после озледе мора да носи перику због чега се повукла у себе и нерадо одлази у друштво. Суд је прихватио њен захтев и одредио да јој као одштету исплати износ од 647.500 динара!

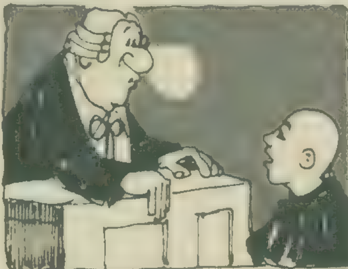

Судови немају утврђену одштетну „тарифу", већ износе одштета одређују од случаја до случаја, према слободној процени судија. Због тога је једна девојка из Дагенхама у покрајини Есекс добила мању суму новца од раднице из Стоукон-Трента. Истина, њен случај је био нешто друкчији. Наиме, она је продавала куване кобасице у киоску па је радећи око њих полила лице кључалом водом. На суду је изјавила да је намеравала да постане фото-модел, али да сада на то не може више да рачуна. Судија је имао разумевања за њену упропашћену каријеру и досудио јој је одштету од 114.108 динара.

Пред једним енглеским судом појавила се и нека службеница из покрајине Сасекс. Она је у саобраћајном удесу задобила ожиљке по леђима. Поднела је тужбу суду против кривца за удес и тражила одштету с образложењем да неће више моћи да носи бикини — купаћи костим! Судија је уважио њен разлог и досудио да јој осигуравајуће друштво исплати 68.265 динара!

Ништа мање необичан није био и захтев извесног Вестона Турвила из Бакингамшајра који је на раду изгубио три прста. У тужби је тражио одштету за изгубљене прсте, али није ни поменуо смањену радну способност. Напротив, сматрао је да одштету треба да добије зато што убудуће неће моћи да свира на оргуљама у месној цркви! Судија је био благонаклон према њему и доделио му одштету од 515.144 динара.

ПРОПАЛА МУ МЕДАЉА

Посебно је занимљив случај једног радника из Питербороа. На њега се срушила зидарска скела. Због те несреће лекари су морали да му ампутирају леву ногу. Припала му је одштета од 1.332.000 динара, али не због изгубљене ноге, него зато што је под срушеном скелом трпео болове читав час, јер је толико времена чекао да дођу спасиоци и извуку га.

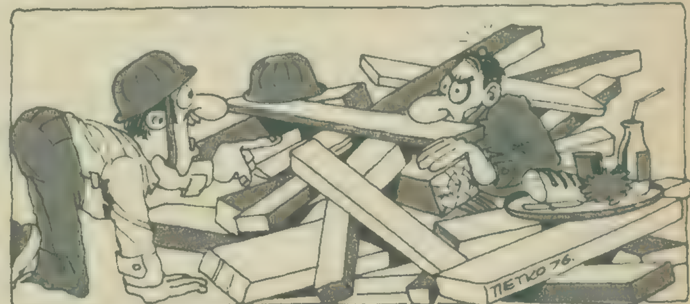

Разлози које енглески судови уважавају приликом досуђивања одштете веома су различити.

Једанаестогодишња Мери Хемп из Чидл Халма ослепела је у школи за време извођења огледа из хемије. Досуђена јој је одштета од 2.841.000 динара. Приликом читања пресуде судија је објаснио да јој је одштета припала зато што је губитком вида лишена велике будућности која је стајала пред њом пошто се ради о лепој и талентованој девојчици!

Грађевински инжењер Ентони Купер пао је с лестава и повредио руку. Како је био рвач, а ускоро је требало да се одржи Олимпијада, удес га је спречио да учествује на том такмичењу. Инжењер је сматрао да би на Олимпијади постигао успех и да му је пропала бар нека од медаља. Због тога је тражио одштету од 243.497 динара. Иако је био просечан рвач, суд му је доделио тражену суму. Међутим, један други енглески судија није био толико дарежљив. Дечаку, месарском помоћнику, који је на раду остао без шаке, досудио је само 185.000 динара. Разлог: пред дечаком није била никаква каријера!

Да у Енглеској заиста не постоје ни приближно утврђени износи одштета показује пример девојчице из Мозлија код Бирмингема. Она је у игри несмотрено ударила у стаклена врата и повредила два прста. Родитељи су поднели тужбу суду и добили одштету од 101.750 динара. Судија је образложио пресуду чињеницом да после повреде прстију девојчица никада неће моћи да научи да свира у гајде, а то је жарко желела.

И тако судијама непрестано пристижу тужбе са захтевима за одштету и они готово свакодневно донесу по једну необичну пресуду. Енглези се често шале на рачун тих пресуда.

СТАРИ ОБИЧАЈИ У НАШИМ КРАЈЕВИМА

СЛОЖНА БРАЋА У ВЕЛИКОЈ ХИЖИ

Стари назив за велике породице у Хрватском загорју био је „скупчина". Ова велика домаћинства, „задруге" како их Вук назива у свом Рјечнику, данас су ретки изузеци. У крају између Златара и Иванчице данас се одржавају више по некој обичајној инерцији. Иначе, процес распадања таквих домаћинстава и губљење породичне заједнице као великих родовских целина почиње од укидања кметства и завршава се углавном почетком овог века.

У скупчини је живело обично неколико ожењене браће уз родитеље али је било могуће и другачије удруживање. Деобе су биле сасвим ретке. За разлику од бројности задружних домаћинстава у неким другим нашим крајевима, овде је живело релативно мало укућана у једној заједници: 20—25 из неколико генерација. „Господар", старешина, био је или отац или стриц а и један од браће, најчешће најстарији, али не увек. Он се бринуо о свим пољопривредним и другим „спољним" пословима и организовао их у договору са одраслим укућанима. „Господарица", „господарева" жена или она која је најспособнија, старала се о пословима у кући. У „стање" домаћинства улазило је више зграда за стамбене и привредне потребе: „хижа" — кућа, односно главна „друżинска хижа" и једна или две споредне са „коморама", собама за поједине породице или брачне парове, затим „котец", „суша", „штагељ", врт и други делови имања. У дворишту је обично био „зденац" који је и после евентуалне деобе остајао заједнички. Сва имовина била је заједничка, изузев, иначе ретког, индивидуалног дела који су доносиле снахе: овај „осебуњек" (у другим крајевима и „осебујак", „особина", „посебац" и сл.) обично се одмах укључивао у породични иметак. „Осебуњек" је било неко грло стоке, ређе земља добијена у мираз. Све што би се привредило, улазило је у заједничку касу, чак и зараде чланова који су радили изван пољопривреде, у неком занату, печалби и сл.

КРАЈ МЕЂУ ЉУДОЖДЕРИМА

Брод на којем су последњи пут виђени злогласни гусари Жан Франсоа Ноа и Хенри Морган 2 године је без посаде лутао Карипским морем.

Капетане, неки бродић је испред нас! Изгледа да је оштећен — повика морнар са осматрачнице „Ел Конкистадора", велике галије коју је повољан ветар тог пролетњег дана 1665. године сигурно водио према луци Сантјаго де Куба.

— Слушај, Мануел! Престани да ме узнемираваш тим тричаријама — бесно повика капетан, протрља чело и забаци капу на потиљак. — То је већ осми рибарски бродић који срећемо у Мореузу ветрова. Кад бисмо свакомод њих поправљали јарболе, крпили једра или додавали воду, до Кубе бисмо путовали месец дана... Зато, махни људима и у моје име пожели им да не потону до обале.

За то време са малог рибарског брода који се попут орахове љуске њихао на великим таласима неколико Црнаца нетремице је посматрало галију. По њиховим узнемиреним покретима видело се да стрепе — да се галија не заустави и пружи им помоћ! Јер, капетан тог „рибарског бродића" био је Француз Жан Франсоа Ноа, звани Олоне, један од најопаснијих гусара који је икад пловио Карипским морем.

Када је галија прошла, Олоне одахну. Одмах је исцрпљеној посади издао наређење да наставе са крпљењем једара, а сам стао за кормило и окренуо прамац према острву Гуадалупу у Малим Антилима.

Два дана касније по узбурканом мору и ветру који је снажно дувао стигао је у луку Бас Тер. Тамо је у једној загушљивој крчми и уз доста попијеног вина старим знанцима почео да приповеда своју последњу авантуру.

Око поноћи гусари су се привукли галији и напали уснулу посаду која није ништа слутила.

Олонеов мали, али добро опремљен и брз брод „Перла дел мар" месец дана раније насукао се на оштре спрудове полуострва Јукатан. Гусари су морали да напусте брод и, тек што су изишли на обалу, дочекали су их добро наоружани шпански војници — лансероси. Дошло је до жестоког окршаја у којем су изгинули многи Олонеови људи, док су сви преживели заробљени.

УЗАЛУД ЧЕКАЈУ

Сам Олоне био је тешко рањен. Ипак, успео је да се спасе на чудноват начин: обливен крвљу која је текла из многобројних рана остао је непомичан да лежи на попришту све док се лансероси, верујући да је и он мртав, нису удаљили. Затим је обукао одело једног погинулог шпанског војника и, пузећи преко камените обале, а онда кроз шуму, упутио се према оближњем месту Кампеш.

А тамо, одмах су га сместили у једну кућу, неговали га и видали му рану.

Недељу дана касније, кад се мало опоравио, Олоне је на превару ушао у кампешку тамницу и одатле — ослободио једанаест својих људи!

Под окриљем мрака гусари су стигли до обале. Ту су пронашли један велики чамац и журно завеслали према заливу на Јукатану где се налазио њихов насукани брод. Успели су да га поправе и порину у море, а затим су запловили према Куби.

Док су у том делу Карипског мора узалуд чекали да дођу до каквог плена, нестало им је хране и воде, па су били приморани да пристану у једној скровитој ували на Јамајци. Ту су наишли на насеље домородаца, који су их лепо примили. Олоне је од њих сазнао да се иза рта Портланд налази укотвљен велики шпански брод.

У МОРЕУЗУ ВЕТРОВА

Одмах је наредио својој мрзовољној посади да „Перлу" прекрије гранама дрвећа и потпуно је прибуче обали. Претпостављао је да ће Шпанци упловити у исту увалу чим почне да дува ветар. Тако је и било.

Ништа не слутећи, Шпанци су, чим је пала ноћ, допловили до залива и ту спустили сидра. Око поноћи гусари су им се призукли, изненада их напали и заробили целу уснулу посаду. Све морнаре бацили су у море а од плена покупили само златне полуге које су нашли у капетановој кабини.

Одатле су кренули према Галапагосу кроз Мореуз ветрова. Али, изненадна олуја покидала им је једра и поломила јарболе. Тако су могли веома лако да падну у руке било којој посади са и мало већег шпанског брода. Ипак, срећа их је послужила: капетан са „Ел Конкистадора" је веровао да је то обичан рибарски бродић и, не желећи да се задржава, наставио својим правцем.

СТРАХ И ТРЕПЕТ

Људи у задимљеној крчми у Бас Теру нетремице су слушали Олонеову причу. Он очигледно није лагао јер је још био обучен у шпанску униформу коју је изнео из окршаја на Јукатанском полуострву.

То је био само један од Олонеових „подвига" током 1665. године. После малог предаха у Бас Теру поново одлази на море и ускоро се удружује с озлоглашеним Хенријем Морганом. Олоне и Морган постали су страх и трепет Карипског мора.

Године 1673. њихов брод који се из „сентименталних разлога" такође звао „Перла дел мар" насукао се на Бару, малом острву на којем су живела људождерска племена.

Више се није чуло за ову двојицу гусара а „Перлу дел мар", потпуно „осакаћену" после две године пронашли су шпански истраживачи како без посаде лута Карипским морем.

НАЈ... НАЈ... НАЈ...

НАЈМЛАЂИ ФУДБАЛЕР НА СВЕТУ

Тринаестогодишњи Француз Лоран Русе свакако је најмлађи професионални фудбалер на свету. Недавно је овај талентовани дечак потписао уговор са најбољим клубом у земљи — Сент Етјеном.

Лоран је каријеру почео на малом игралишту у свом селу Мазарг у близини Марсеја. Данас он живи у Сент Етјену где се активно бави фудбалом и редовно похађа школу. Како сам каже, „слава му није ударила у главу". Слободно време проводи са својим вршњацима и слушајући плоче своје омиљене групе „Рабетс".

Треба додати још и то да је Лоран за своје године изузетно висок дечак (1,76 м) и да он сам зна да ће прави играч постати тек за четири, пет година.

НАЈБРЖИ НА СВЕТУ

Најбржи мотоциклиста на свету је Американац Дон Веqко. Прошле године, 28. септембра, на кружној стази у Боневилу у савезној

америчкој држави Јутах, он је на „јамахи" од хиљаду и по кубика постигао брзину од 520 километара на час. Треба додати да је мотоцикл имао специјалан падобран за кочење.

НАЈФИНИЈИ НОС

Алберт Вебер, седамдесет двогодишњи службеник Министарства за исхрану и лекове САД је у неку руку и-

зузетан човек: он има најосетљивији нос у Америци којим непогрешиво открива код риба, љускара и школьки и најмањи траг устајалости или покварености.

Вебер овај посао обавља већ пуне 32 године и за то време је омирисао на стотине тона хране спремне за јело или за конзервирање. Да би као и сви дегустатори сачувао нетакнуто чуло мириса, Вебер је свим својим сарадницима забранио употребу парфема, лосиона, шампона па чак и миришљавих сапуна. О дувану и да не говоримо.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ПРОФЕСОР ОМЕГА

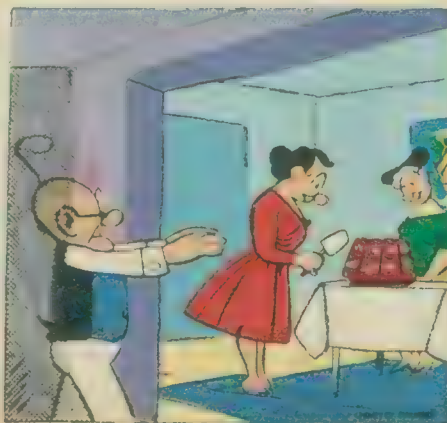

ОСВЕТНИЦА

ГОДИНА 1878. БЕРЛИНСКИ КОНГРЕС ПРИЗНАО ЈЕ ПРАВО АУСТРО-УГАРСКОЈ ДА ЗАПОСЕДНЕ БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ. КАД ЈЕ ОКУПАТОР УШАО У ЗЕМЉУ, СТАНОВНИШТВО СЕ ДИГЛО НА УСТАНАК...

ЗАТО СУ СЕ ПОБУЊЕНИЦИ ОДМЕТНУЛИ У ПЛАНИНЕ И ОДАНДЕ ВРШИЛИ НАПАДЕ НА ОКУПАТОРОВА УТВРЂЕЊА...

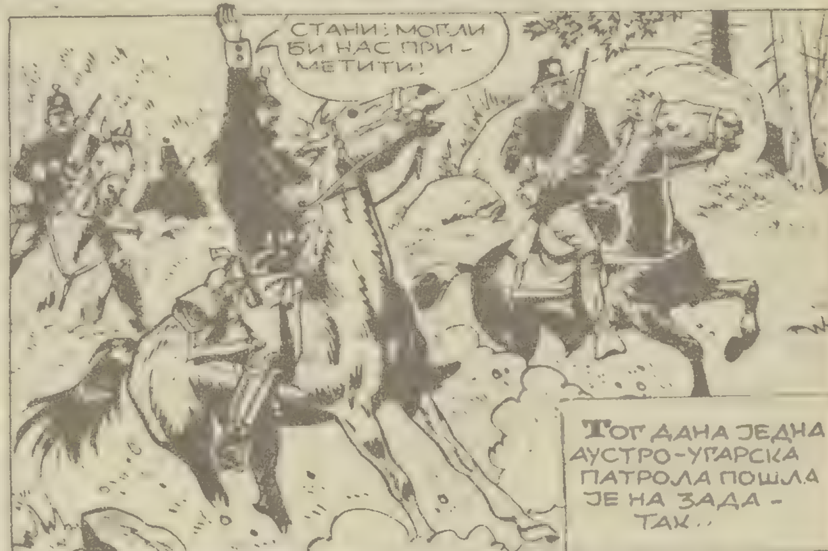

СТАНИ! МОГЛИ БИ НАС ПРИМЕТИТИ!
ТОГ ДАНА ЈЕДНА АУСТРО-УГАРСКА ПАТРОЛА ПОШЛА ЈЕ НА ЗАДАТАК..

ТО ЈЕ КУЋА ЈАТАКА КОД КОГА НАВРАЋАЈУ ПОБУЊЕНИЦИ!

ПРИВУЋИЋЕМО СЕ КУЋИ И ИЗНЕНАДИТИ ИХ!

ЧЕТВОРИЦА ЖАНДАРА ПРИВЛАЧИЛА СУ СЕ КУЋИ...

НИСУ ЗНАЛИ ДА СУ ВЕЋ ПРИМЕЋЕНИ. ХАЛИЛ ЈЕ СЛУЧАЈНО ПРОВИРИО И...
ПАНДУРИ! ЕНО ИХ У ШУМАРКУ!

ХАЛИЛ ЈЕ БИО ВЕЗА ИЗ ГРАДИЋА СА ПОБУЊЕНИЦИМА. ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ НАЂЕ СА ВОЂОМ ОДМЕТНИКА. АХМЕД ЈЕ ДОХВАТИО ПУШКУ...
ТИ, ХАЛИЛЕ НА ВРАТА, А ТИ, ЕДИТ НА ПРОЗОР!

Е, ПА... ИЗНЕНАДИТ ЋУ ЈА ВАС! ЕВО ВАМ!
ПА... ЈА И НЕ ЗНАМ ДА ПУЦАМ! АЛИ ПОКУШАЋУ!

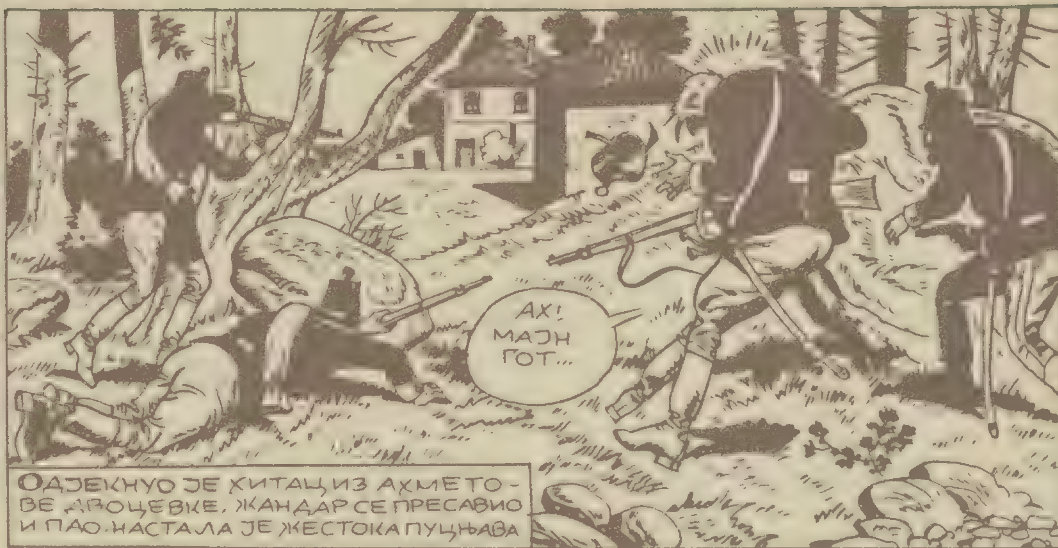
АХ! МАЈН ГОТ...
ОДЈЕКНУО ЈЕ ХИТАЦ ИЗ АХМЕТОВЕ „ДВОЦЕВКЕ". ЖАНДАР СЕ ПРЕСАВИО И ПАО. НАСТАЛА ЈЕ ЖЕСТОКА ПУЦЊАВА

СУДЕЋИ ПО ПУЦЊАВИ, НЕМА ИХ МНОГО! ПОКУШАЋУ ДА СЕ ПРОБИЈЕМ!
НЕ! БРАНИЋЕМО СЕ ДО НОЋИ И ОНДА СЕ ИЗВУЋИ!

ЖАНДАРИ СУ ПОКУШАЛИ ДА ПРОДРУ СА ДРУГЕ СТРАНЕ КУЋЕ, АЛИ ТАМО ЈЕ БИЛА ЕДИТ...

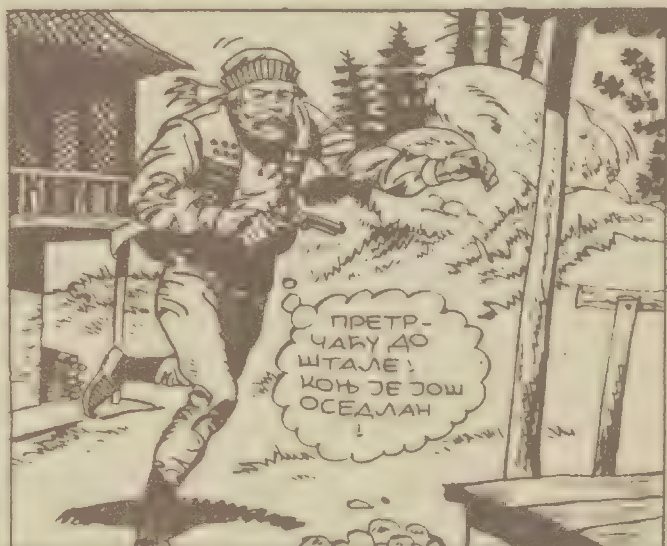
ПРЕТРЧАЋУ ДО ШТАЛЕ! КОЊ ЈЕ ЈОШ ОСЕДЛАН!

ХАЛИЛ ЈЕ НЕПОВРЕЂЕН УЛЕТЕО У ШТАЛУ...

... И КАО СТРЕЛА ИЗЛЕТЕО ИЗ ЊЕ.

ОВАЈ ХОЋЕ ДА УМАКНЕ... ХА, ПОГОДИЛИ СМО ГА!

ХАЛИЛ НИЈЕ ИМАО СРЕЋЕ! РЕКАО САМ МУ ДА САЧЕКА НОЋ!
ПОНЕСТАЈЕ НАМ МУНИЦИЈЕ! НЕМА МНОГО НАДЕ НА СПАСЕЊЕ!

ПРЕДАЈ СЕ, СТАРИ! ГАРАНТУЈЕМ ДА ЋЕМО ПОСТУПАТИ СА ВАМА ПО МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ!

У ПРОТИВНОМ, ЗАПАЛИЋЕМО ВАМ КРОВ НАД ГЛАВОМ! БИРАЈТЕ... ИЛИ ЧАСНО СУЂЕЊЕ ИЛИ СМРТ!

НЕМАМО ШТА ДА БИРАМО, ДЕВОЈКО! ПРЕДАЋЕМО СЕ... ТАКО ЋЕМО МОЖДА САЧУВАТИ ГЛАВЕ!

У РЕДУ, ПРЕДАЈЕМО СЕ! У КУЋИ НЕМА НИКОГ ВИШЕ...
ПАМЕТНО СИ ОДЛУЧИО, СТАРИ!

КАД СУ АХМЕТ И ЕДИТ ПРИШЛИ ЖАНДАРМИМА, НАРЕДНИК ЈЕ ПОВУКАО ОРОЗ...
РЕШИЋУ СЕ ЈА ВАС ПО КРАТКОМ ПОСТУПКУ!
НЕ! НЕМОЈТЕ! ЈА НЕМАМ ВЕЗЕ СА ПОБУЊЕНИЦИМА! ОБЈАСНИЋУ...
ВАРАЛИЦО... ОХ!

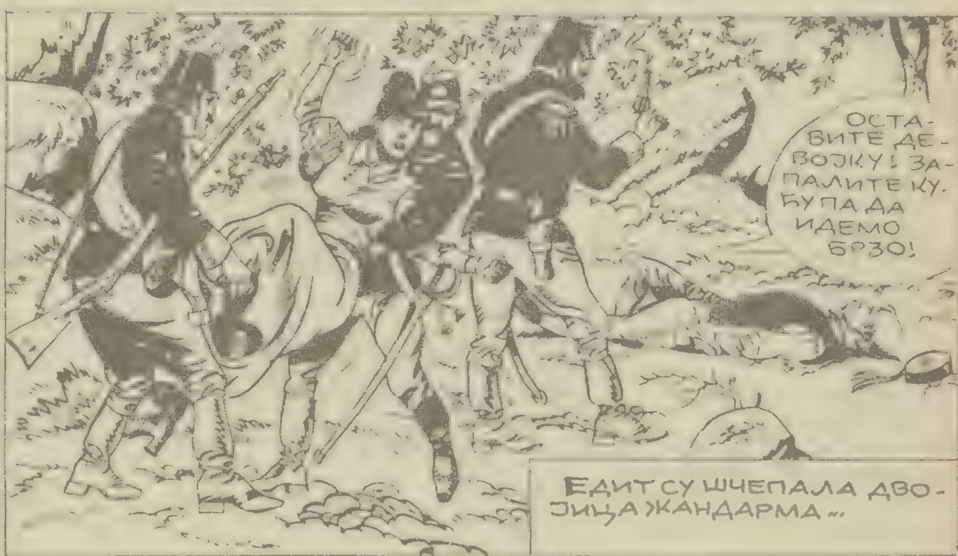
ОСТАВИТЕ ДЕВОЈКУ! ЗАПАЛИТЕ КУЋУ ПА ДА ИДЕМО БРЗО!
ЕДИТ СУ ШЧЕПАЛА ДВОЈИЦА ЖАНДАРМА...

ПОЛИЋУ ПОД ПЕТРОЛЕЈОМ! БУКНУЋЕ КУЋА КАО БАКЉА!

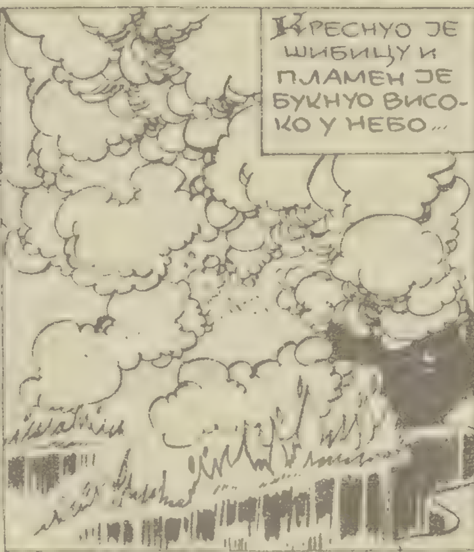
КРЕСНУО ЈЕ ШИБИЦУ И ПЛАМЕН ЈЕ БУКНУО ВИСОКО У НЕБО...

ДИМ СУ ПРИМЕТИЛА И ДВОЈИЦА ПОБУЊЕНИКА КОЈИ СУ ЖУРИЛИ АХМЕТОВОЈ КУЋИ...

ЗА МНОМ, ИЛИЈА! АХМЕТ ЈЕ У ОПАСНОСТИ!

ДО ВРАГА... ПОБУЊЕНИЦИ! ЕНО ИХ У ШУМАРКУ...
НАРЕДНИК ЈЕ ПОБЛЕДЕО КАД ЈЕ УГЛЕДАО ДВОЈИЦУ КОЊАНИКА КАКО ИЗЛЕЋУ ИЗ ШУМЕ...

ЕВО ТИ, НИТКОВЕ!

УХ! ГОТОВ САМ!
ПУЦА-ЈУ... ОХ!

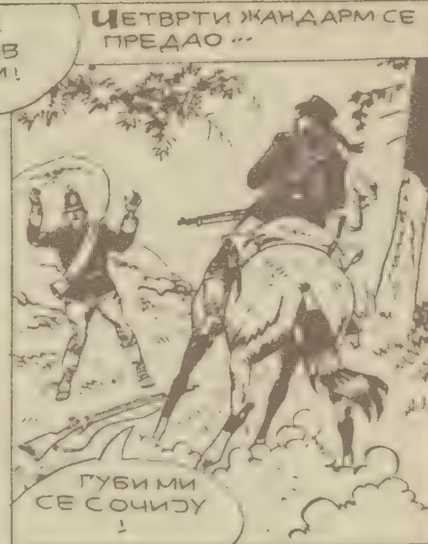
ЧЕТВРТИ ЖАНДАРМ СЕ ПРЕДАО...
ГУБИ МИ СЕ С ОЧИЈУ!

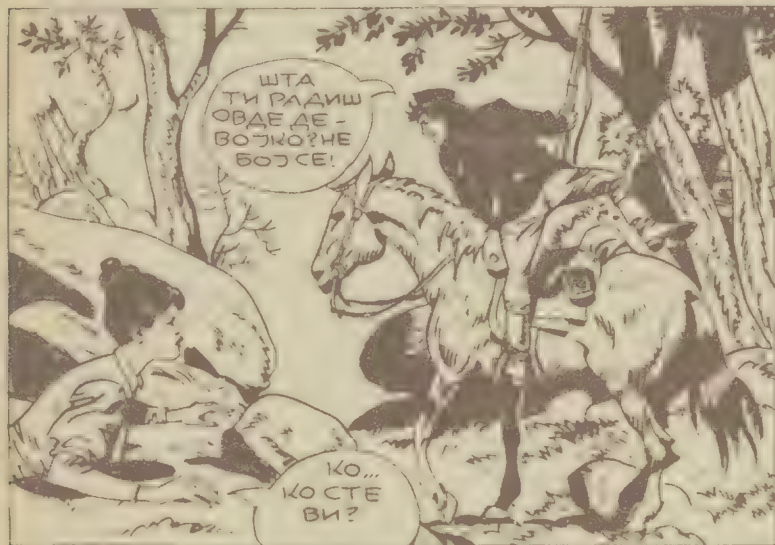
ШТА ТИ РАДИШ ОВДЕ ДЕВОЈКО? НЕ БОЈ СЕ!
КО... КО СТЕ ВИ?

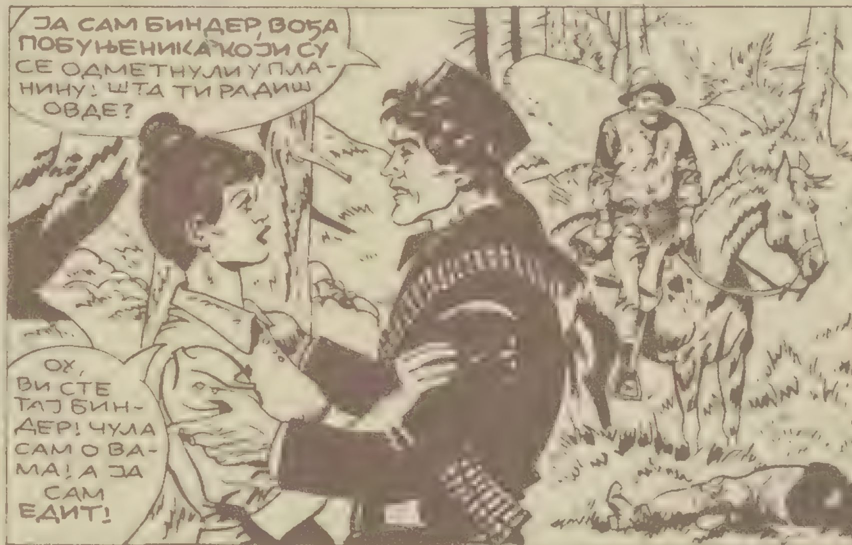
ЈА САМ БИНДЕР, ВОЂА ПОБУЊЕНИКА КОЈИ СУ СЕ ОДМЕТНУЛИ У ПЛАНИНУ! ШТА ТИ РАДИШ ОВДЕ?
ОХ, ВИ СТЕ ТАЈ БИНДЕР! ЧУЛА САМ О ВАМА! А ЈА САМ ЕДИТ!

ЖИВЕЛА САМ СА РОДИТЕЉИМА ДОЛЕ У ГРАДУ. ОТАЦ МИ ЈЕ...

...БИО ЛЕКАР. СВЕ ДОК НИЈЕ ДОШАО ОКУПАТОР. У ГРАДУ СУ ПОБУЊЕНИЦИ ПРУЖИЛИ ЖЕСТОК ОТПОР ВОДИЛА СЕ БОРБА И НАШИ СУ МОРАЛИ УЗМИЦАТИ.

ЈАО! НЕ... НЕМОЈТЕ! ЈАО...
РОДИТЕЉИ СУ МИ СТРАДАЛИ У ПОКОЉУ. ЈА НИСАМ БИЛА КОД КУЋЕ. МИ НИСМО БОСАНЦИ, АЛИ НАС НИКО НИЈЕ МРЗЕО, И ЗАТО ЈА ЈОШ...

...НИ ДАНАС НЕ ЗНАМ КО ИХ ЈЕ УБИО.

ЈА САМ ПОБЕГЛА У ПЛАНИНУ. ДУГО САМ ТУМАРАЛА ДОК НИСАМ НАИШЛА НА АХМЕТА...

ОН ЈЕ МРТАВ! МОЛИМ ВАС ПОВЕДИТЕ МЕ СА СОБОМ...
БИНДЕР, ДОЛЕ ЈЕ ГРУПА АУСТРИЈАНАЦА!

НА КОЊА, ЕДИТ! ИДЕМО ОДАВДЕ!

ТРОЈКА ЈЕ НАПУСТИЛА ПОПРИШТЕ И ИЗГУБИЛА СЕ У ШУМАРКУ...
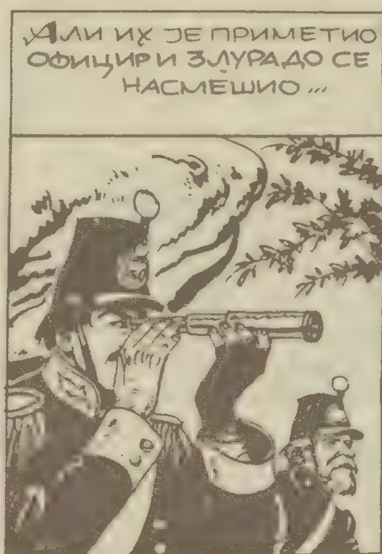
АЛИ ИХ ЈЕ ПРИМЕТИО ОФИЦИР И ЗЛУРАДО СЕ НАСМЕШИО...

СВЕ СЕ ОДВИЈА ПО ПЛАНУ! МОЖЕМО СЕ ВРАТИТИ У ГРАД! ДЕВОЈКА ЋЕ СЕ СНАЋИ И БЕЗ НАС!

ДВОЈИЦА ПОБУЊЕНИКА И ЛЕКАРЕВА КЋЕРКА ЗАЛАЗЕ СВЕ ДУБЉЕ У ПЛАНИНУ. ПРЕЛАЗЕ ПОТОК...

...И СТИЖУ У ЛОГОР. ГРУПА ПОБУЊЕНИКА РАДОЗНАЛО ЈЕ ПОСМАТРАЛА ДЕВОЈКУ.
ХЕЈ, КАПЕТАНЕ! ШТА ЋЕ НАМ ТА ЦУРА? НЕЋЕ ВАЉДА СА НАМА?
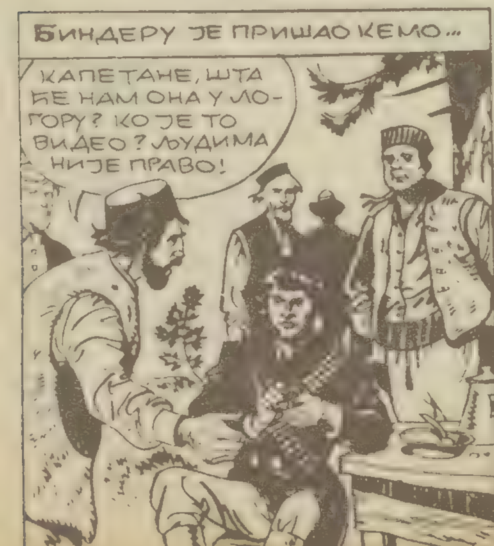
БИНДЕРУ ЈЕ ПРИШАО КЕМО...
КАПЕТАНЕ, ШТА ЋЕ НАМ ОНА У ЛОГОРУ? КО ЈЕ ТО ВИДЕО? ЉУДИМА НИЈЕ ПРАВО!
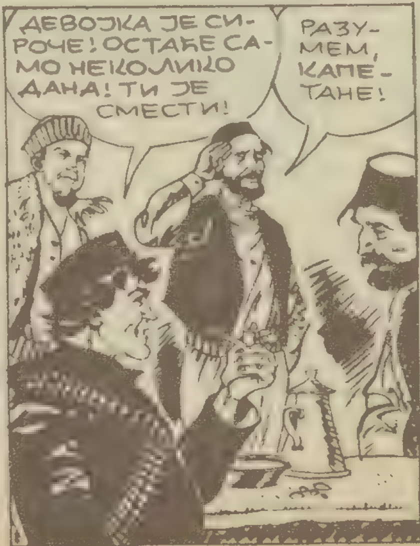
ДЕВОЈКА ЈЕ СИРОЧЕ! ОСТАЋЕ САМО НЕКОЛИКО ДАНА! ТИ ЈЕ СМЕСТИ!
РАЗУМЕМ, КАПЕТАНЕ!

ПРОЛАЗИЛИ СУ ДАНИ. СВЕ ЈЕ БИЛО МИРНО...
КАПЕТАНЕ, ХТЕЛА БИХ ДА БУДЕМ КОРИСНА...
ЈОШ НЕКОЛИКО ДАНА И ПРЕБАЦИЋЕМО ТЕ НА СИГУРНО МЕСТО!

ШТА ЛИ ЈЕ ВЕЧЕРАС СКУВАО НАШ КУВАР ЈУСУФ?

ВЕЋ МЕСЕЦИМА ЖИВИМО КАО ЖИВОТИЊЕ, ДОК ДОЛЕ ХАРАЈУ АУСТРО-УГАРСКИ ВОЈНИЦИ! ПРЕМАЛО НАС ЈЕ!
ПОСЛЕ ВЕЧЕРЕ ЕДИТ И БИНДЕР СУ ДУГО РАЗГОВАРАЛИ...

ПРИЈАТАН ТАЈ БИНДЕР! АЛИ, НЕКО МОРА ДА ПЛАТИ ЗА МОЈЕ РОДИТЕЉЕ!
ЕДИТ ЈЕ ПОШЛА НА ПОЧИНАК...

НАЈБОЉЕ ЋЕ БИТИ ДА ЈЕ ПРЕБАЦИМО У ЦРНУ ГОРУ! БИЋЕ СИГУРНИЈЕ!
ПОШТО ЈЕ БИНДЕР УСТУПИО ШАТОР ЕДИТ, ЛЕЖАО ЈЕ ПОД ДРВЕТОМ...

КАД ЈЕ ЦЕО ЛОГОР ЗАСПАО...

ОДЈЕКНУО ЈЕ ПРОДОРАН КРИК...
ШТА... ТО ЈЕ ЕДИТИН ГЛАС!

ПОКАЗАЋУ ТИ ЈА КО ЈЕ КЕМО! ХА, ХА!
ПУСТИ МЕ ЖИВОТИЊО! КАПЕТАН ЋЕ ТЕ ЗБОГ ОВОГ УБИТИ!

ХЕЈ, КЕМО! МОРА ДА СИ ЗАЛУТАО У ПОГРЕШАН ШАТОР!

БИНДЕР ЈЕ ИЗВУКАО ПОМАХНИТАЛОГ КЕМА ИЗ ШАТОРА...
ОВО ТИ ЈЕ ОД МЕНЕ... А СУТРА ДА СЕ ИЗВИНИШ И ЊОЈ, БИТАНГО!

ОТКАД ЈЕ ДОШАО К НАМА УВЕК НЕКИ ПРОБЛЕМ С ЊИМ!
НИЈЕ ИЗАБРАО БАШ НАЈСРЕЋНИЈИ НАЧИН ДА ЈОЈ СЕ УДВАРА...

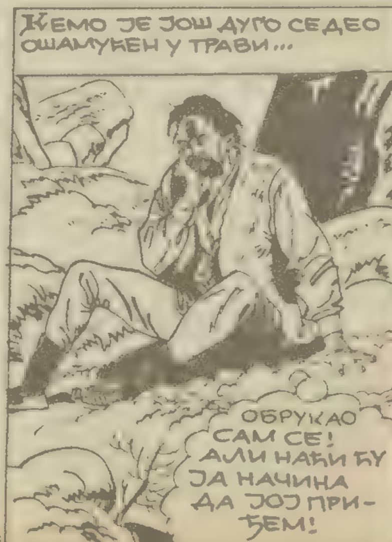
КЕМО ЈЕ ЈОШ ДУГО СЕДЕО ОШАМУЋЕН У ТРАВИ...
ОБРУКАО САМ СЕ! АЛИ НАЋИ ЋУ ЈА НАЧИНА ДА ЈОЈ ПРИЂЕМ!

НЕШТО КАСНИЈЕ У ЛОГОР ЈЕ СТИГАО НОВ ГОСТ...
ТО СИ ТИ, ФАДИЛЕ! НИСАМ ТЕ ОДМАХ ПРЕПОЗНАО!

МОМЦИ, ДОШАО ЈЕ ФАДИЛ И ДОНЕО НАМ ВЕСТИ ИЗ ГРАДА!

ЖАНДАРМЕРИЈСКА ПОСАДА У ПОСУШЈУ САДА ЈЕ ЗНАТНО ОСЛАБЉЕНА! ОДРЕД КОЊИЦЕ ИЗЈАХАО ЈЕ ЈУЧЕ ПРЕМА САРАЈЕВУ И У УТВРЂЕЊУ ЈЕ САМО НЕКОЛИКО ЖАНДАРМА! СМАТРАО САМ ДА ЈЕ САД ПРИЛИКА ЗА НАПАД, ЗАТО САМ И ДОШАО ДА ВАС ИЗВЕСТИМ!

ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ НАПАСТИ ГРАДИЋ!

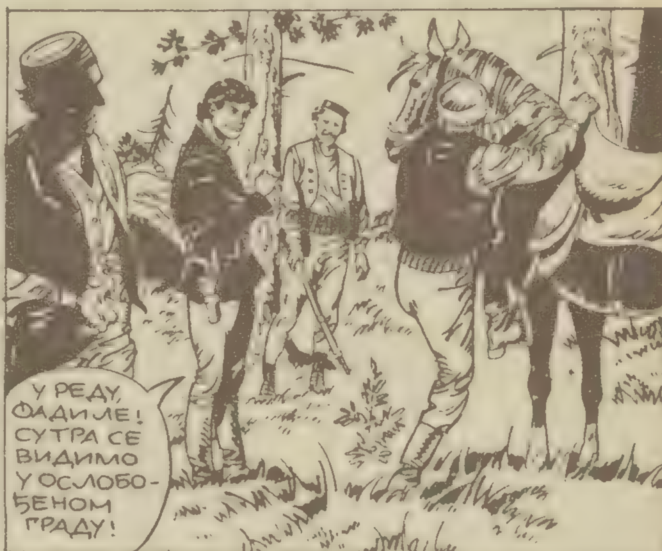
У РЕДУ, ФАДИЛЕ! СУТРА СЕ ВИДИМО У ОСЛОБОЂЕНОМ ГРАДУ!

ПАЛА ЈЕ НОЋ, ЗАПАЉЕНЕ СУ ЛОГОРСКЕ ВАТРЕ...

МОГУ ЛИ ДА УЂЕМ, КАПЕТАНЕ?
АХ! ТИ СИ, ЕДИТ! УЂИ СЛОБОДНО!

ЗНАШ, БИНДЕР, ВОЛЕЛА БИХ ДА ОСТАНЕМ ОВДЕ МАДА ЗНАМ ДА ЈЕ ТО НЕМОГУЋЕ! А УЗ ТО ЈА САМ И ЈЕВРЕЈКА... КУДА БИХ?
НАПАШЋЕМО ПОСУШЈЕ! МОћИ ЋЕШ ДА СЕ ВРАТИШ У ГРАДИЋ!

СТРАЖАРУ, КУДА ТО ИДЕ КАПЕТАН?
СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА...
У РЕДОВНО ЈУТАРЊЕ ИЗВИЂАЊЕ!

КАПЕТАНЕ, МОГУ ЛИ С ВАМА? ДАН ЈЕ ТАКО ДИВАН! НЕЋУ ВАМ СМЕТАТИ!
ХМ, ПА ДОБРО. СТРАЖАРУ, ДАЈ ЈОЈ КОЊА! ИДЕМО ДО РЕКЕ!

КРЕНУЛИ СУ...

ЈОШ КАО ДЕВОЈЧИЦА НАУЧИЛА САМ ДА ЈАШЕМ!
ДОБРО СИ НАУЧИЛА! СКОРО СМО СТИГЛИ!

ЕВО РЕКЕ! ДА НИЈЕ ХЛАДНА МОГАО БИХ СЕ И ОКУПАТИ!
ЈА СЛАБО ПЛИВАМ! ЗАПРАВО, НИКАКО!

ЗАХВАТИЋУ ВОДЕ И ОНДА СЕ ВРАЋАМО НАТРАГ У ЛОГОР!
САД ЈЕ ПРИЛИКА! БОЉА МИ СЕ НЕЋЕ ПРУЖИТИ!

ГОРЕ РУКЕ, УБИЦО! И ПОЛАКО СЕ ОКРЕНИ!

ЕДИТ, ШТО ТО ТРЕБА ДА ЗНАЧИ? ШТА ТИ ЈЕ?
СЕТИ СЕ МОЈИХ РОДИТЕЉА! КО ИХ ЈЕ УБИО?

ТИ, БИНДЕР, И ТВОЈИ ЉУДИ! САМ ЖАНДАРМЕРИЈСКИ ПОРУЧНИК МИ ЈЕ ТО РЕКАО! УБИЛИ СТЕ ИХ КАД СТЕ ПОВЛАЧИЛИ ИЗ ГРАДА!

НЕКО ОД ВАШИХ ИХ ЈЕ ПОБИО! ЗА ТО ЋЕШ ТИ ПЛАТИТИ ГЛАВОМ!
ЗНАМ ЗА ТО УБИСТВО, АЛИ ТО НИСМО МИ УЧИНИЛИ!

ЛАЖЕШ, БИНДЕР, ДА БИ СЕ СПАСАО! ЛАЖ ТИ НЕЋЕ ПОМОЋИ ЈЕР ЋУ ТЕ ОВОГ МОМЕНТА УЦМЕКАТИ КАО...

У ТОМ МОМЕНТУ КОЊ СЕ ПРОПЕО...
ХЕЈ, ШТА... ЈАО, ЗМИЈА...
ДРЖИ СЕ ЧВРСТО! КОЊ ЈЕ ПОДИВЉАО...

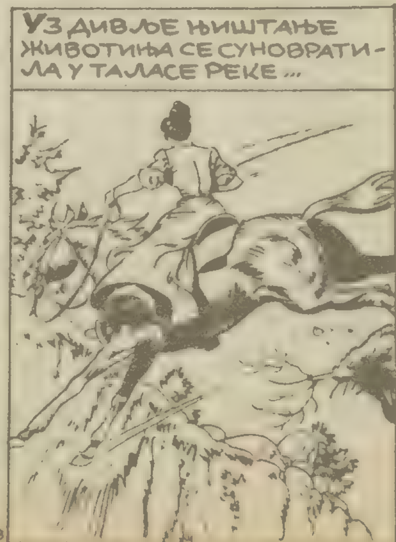
УЗ ДИВЉЕ ЊИШТАЊЕ ЖИВОТИЊА СЕ СУНОВРАТИЛА У ТАЛАСЕ РЕКЕ...

ДРЖ' СЕ, ЕДИТ! НЕ ИСПУШТАЈ УЗДЕ! АХ... ПРЕКАСНО ЈЕ...

ПОТОНУЋЕ... МОРАМ ЈОЈ ПОМОЋИ... УДАВИЋЕ СЕ!

ДОКАЗАЋУ ЈОЈ ДА НИЈЕ У ПРАВУ ШТО НАС ОКРИВЉУЈЕ ЗА ЗЛОЧИН!

ЈАООЈ! УПОМОЋ, БИНДЕР! СПАСИ МЕ!

ДРЖИ СЕ, ЕДИТ! ИСПЛИВАЋЕМО НА ОБАЛУ!

КАКО СЕ ОСЕЋАШ? САД СИ ВАН ОПАСНОСТИ!
ИМАМ УТИСАК ДА САМ ПРОГУТАЛА ПОЛА РЕКЕ!

АКО ИХ ВИ НИСТЕ УБИЛИ, КО ИХ ЈЕ ОНДА УБИО?

УБИЛИ СУ ИХ ВОЈНИЦИ! ТО ЋУ ТИ И ДОКАЗАТИ!
КАД НАПАДНЕТЕ ПОСУШЈЕ, ЗАР НЕ? ЖАНДАРМЕРИЈСКИ ПОРУЧНИК ЋЕ ДОБИТИ СВОЈЕ!

ЕДИТ И БИНДЕР СУ СЕ ВРАЋАЛИ. МЕЂУ ЊИМА ВИШЕ НИЈЕ БИЛО НЕПОВЕРЕЊА...

ХАЈДЕМО, ДРУГОВИ! ТО ЈЕ ПРИЛИКА КОЈУ СМО ДУГО ЧЕКАЛИ!
БИЛИ СУ СПРЕМНИ ЗА ПОКРЕТ...

ОДЛАЗЕ У НАПАД, А МЕНЕ НИСУ ПОВЕЛИ!

ПРЕДВОЂЕНИ БИНДЕРОМ КРЕНУЛИ СУ У АКЦИЈУ. ДО ПОСУШЈА ЈЕ БИЛО ЈОШ ДАЛЕКО...

ЗА ТО ВРЕМЕ ЕДИТ ЈЕ СМИШЉАЛА КАКО ДА СЕ ОТАРАСИ СТРАЖАРА...
МИСЛИМ ДА ЗНАМ... ПОМОЋИ ЋЕ МИ ОНАЈ ТИГАЊ!

ЕЕЕЕЕЕЕ
ЕЕЕЕ ЕЕЕЕЕЕ
!!?

ЕДИТ, ГДЕ СИ? ШТА СЕ ДОГОДИЛО?

ПУШКА ЈЕ У СЕДЛУ! НАДАМ СЕ ДА ЋУ СТИЋИ ПОБУЊЕНИКЕ!

ХАЈДЕ КОЊИЋУ, БРЖЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ПОСУШЈУ...
ГОСПОДИНЕ ПОРУЧНИЧЕ, ЈОШ НЕМА ВЕСТИ О ДЕВОЈЦИ!
УБИЋЕ ОНА БИНДЕРА, ЗНАМ ЈА ЊУ!

ПОБУЊЕНИЦИ СУ СТИГЛИ НАДОМАК ГРАДИЋА...
АЛИ НА МОСТУ ПРИЛАЗ ПОСУШЈУ ЧУВАЛО ЈЕ НЕКОЛИКО СТРАЖАРА...

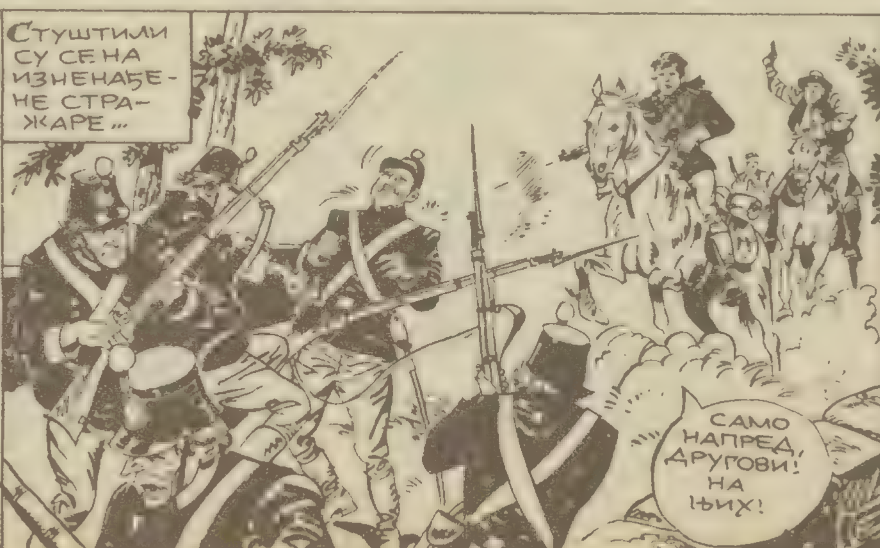
СТУШТИЛИ СУ СЕ НА ИЗНЕНАЂЕНЕ СТРАЖАРЕ...
САМО НАПРЕД, ДРУГОВИ! НА ЊИХ!

ПРОСТО СУ ЗБРИСАЛИ ПАТРОЛУ...
НА УТВРЂЕЊЕ! ИСКОРИСТИМО ПОМЕТЊУ!

ХАЛТ! ХЕЈ, ПОБУЊЕНИЦИ... ААХ!

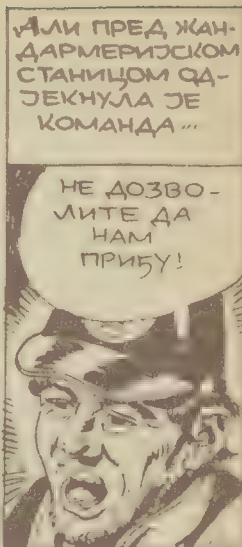
АЛИ ПРЕД ЖАНДАРМЕРИЈСКОМ СТАНИЦОМ ОДЈЕКНУЛА ЈЕ КОМАНДА...
НЕ ДОЗВОЛИТЕ ДА НАМ ПРИЂУ!

ЗБРИШИ ИХ СВЕ! ИНАЧЕ СМО ГОТОВИ!

БИНДЕР ЈЕ ИЗБЕГАО ВАТРУ...
ПРОКЛЕТИ БИЛИ! ИМАЈУ ЧАК МИТРАЉЕЗ! И ЈА ИМАМ НЕШТО!
ГРОМ И ПАКАО! НАЛЕТЕЛИ СМО... АХХХ!

ОКРЕЋИ МИТРАЉЕЗ! ОВАЈ ЋЕ НАС ДИЋИ У ВАЗДУХ!
ЈАОООЈ!

БРУУУМ!
PETERNELJ

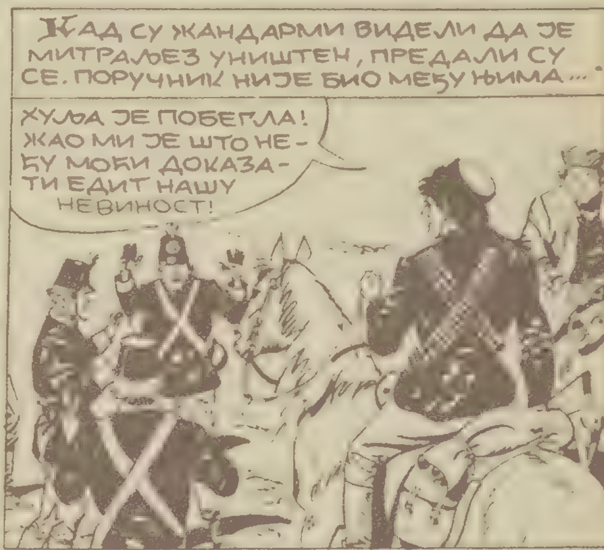
КАД СУ ЖАНДАРМИ ВИДЕЛИ ДА ЈЕ МИТРАЉЕЗ УНИШТЕН, ПРЕДАЛИ СУ СЕ. ПОРУЧНИК НИЈЕ БИО МЕЂУ ЊИМА...
ХУЉА ЈЕ ПОБЕГЛА! ЖАО МИ ЈЕ ШТО НЕЋУ МОЋИ ДОКАЗАТИ ЕДИТ НАШУ НЕВИНОСТ!

ЕДИТ ЈЕ НАЛЕТЕЛА НА ПОРУЧНИКА КОЈИ ЈЕ БЕЖАО ИЗ ПОСУШЈА...
СКЛОНИ СЕ, ПРОКЛЕТНИЦЕ, ИЛИ ЋУ ТЕ...
КАО МОЈЕ РОДИТЕЉЕ, ХТЕО СИ ДА КАЖЕШ?

ОВО ЈЕ ТВОЈ КРАЈ, ПОРУЧНИЧЕ КРАУС
ОДЈЕКНУО ЈЕ ПУЦАЊ. ЕДИТ ЈЕ ГАЂАЛА СМИРЕНО И НИЈЕ ПРОМАШИЛА...

БИНДЕР СЕ ИЗНЕНАДИО КАД ЈЕ УГЛЕДАО ДЕВОЈКУ...
ЕВО ПОРУЧНИКОВЕ САБЉЕ! ДОБИО ЈЕ ШТО ЈЕ ЗАСЛУЖИО!
!!!
КРАЈ

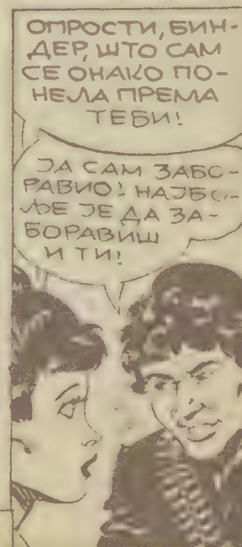
ОПРОСТИ, БИНДЕР, ШТО САМ СЕ ОНАКО ПОНЕЛА ПРЕМА ТЕБИ!
ЈА САМ ЗАБОРАВИО! НАЈБОЉЕ ЈЕ ДА ЗАБОРАВИШ И ТИ!

Walt Disney

АЛИСА У ЗЕМЉИ ЧУДА

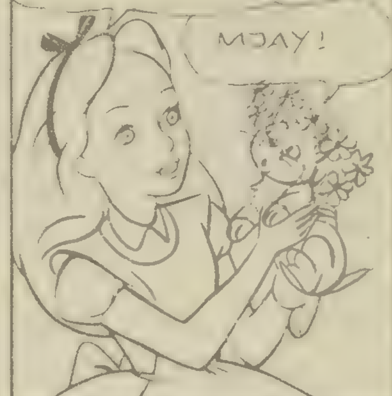

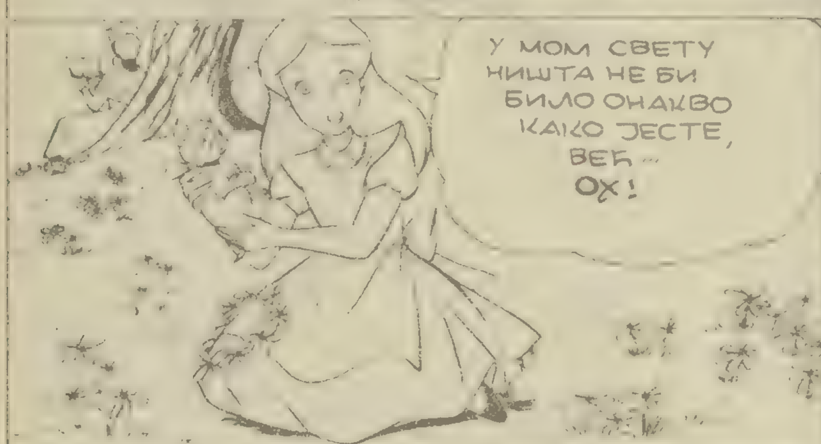

И УМЕСТО ВРТОГЛАВОМ БРЗИНОМ ПРОПАДАЛА ЈЕ ПОЛАКО...
БАШ ЧУДНО!

ПОСЛЕ ОВОГА НИКАДА СЕ ВИШЕ НЕЋУ БОЈАТИ ПАДА НИЗ СТЕПЕНИЦЕ!

ЕВО, ДОТАКЛА САМ ТЛЕ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ БЕЛИ ЗЕЦ ЈЕ ПРОЈУРИО КРАЈ ЊЕ...
ЧЕКАЈТЕ!
КАСНИМ!

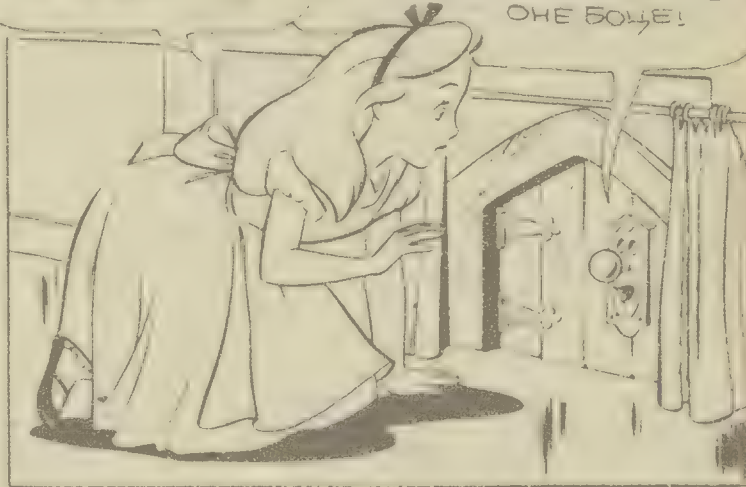
МОРАМ И ЈА ДА УЂЕМ!
ПА, АКО БАШ МОРАШ, ПОПИЈ МАЛО СОКА ИЗ ОНЕ БОЦЕ!

ОВДЕ ПИШЕ: „ПИЈ МЕ"!

МММ! ИМА УКУС ПЕЧЕНЕ ЋУРКЕ, ТОРТЕ С ВОЋЕМ!

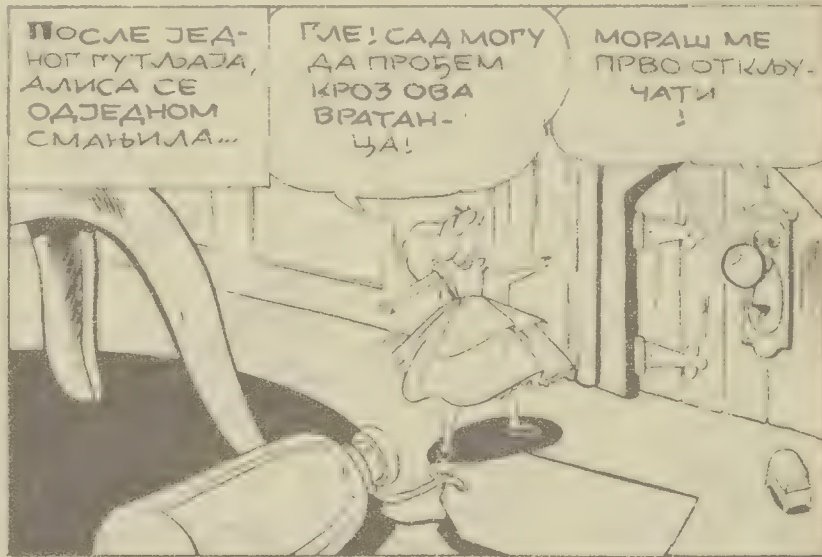
ПОСЛЕ ЈЕДНОГ ГУТЉАЈА, АЛИСА СЕ ОДЈЕДНОМ СМАЊИЛА...
ГЛЕ! САД МОГУ ДА ПРОЂЕМ КРОЗ ОВА ВРАТАНЦА!
МОРАШ МЕ ПРВО ОТКЉУЧАТИ!

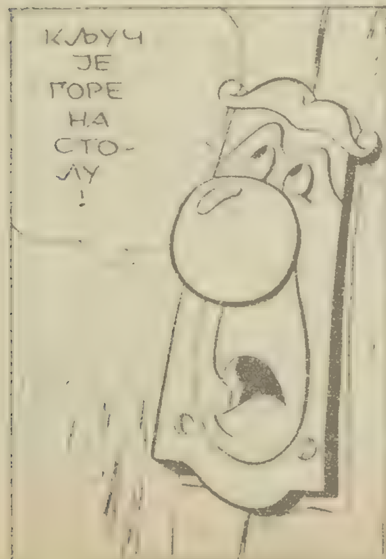
КЉУЧ ЈЕ ГОРЕ НА СТОЛУ!

КАКО ДА ГА ДОХВАТИМ?
ОТВОРИ ОВАЈ КОВЧЕЖИЋ!

ОХ! КОЛАЧИЋ НА КОМЕ ПИШЕ: „ПОЈЕДИ МЕ"!

АЛИСА ЈЕ ЗАГРИЗЛА КОЛАЧИЋ И ГЛЕ, ПОЧЕЛА ЈЕ ДА РАСТЕ...
!

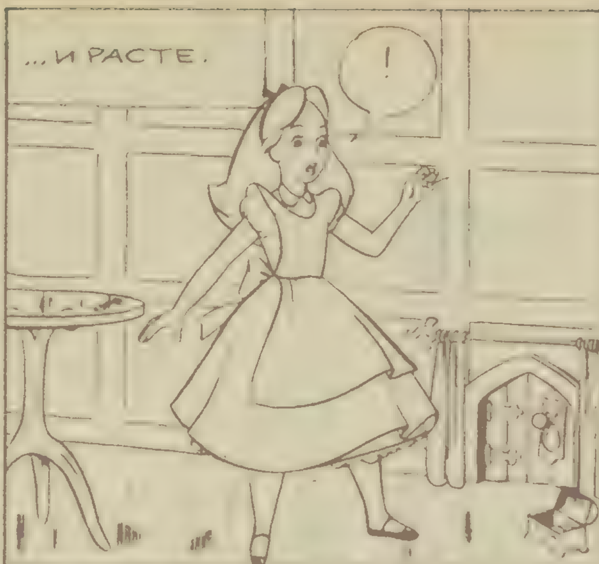
...И РАСТЕ.
!

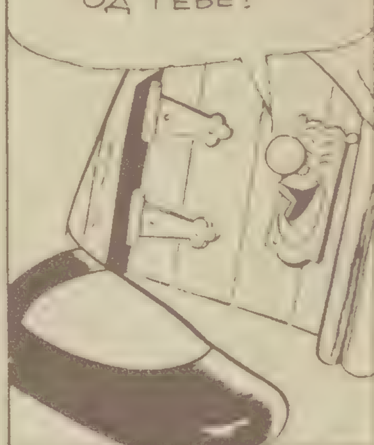
ХА, ХА, ХА! ПОГЛЕДАЈ ШТА ЈЕ ЈЕДАН КОЛАЧИЋ НАПРАВИО ОД ТЕБЕ!

ТОЛИКО ЈЕ НАРАСЛА ДА ЈЕ ГЛАВОМ УДАРИЛА У ТАВАНИЦУ...
ОХ!

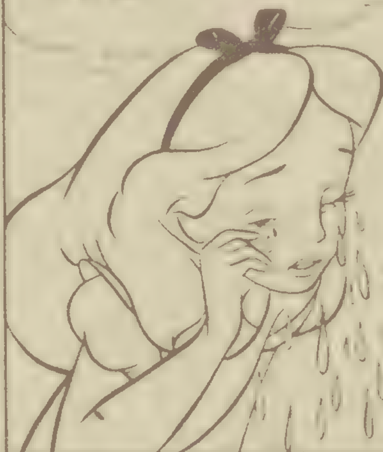
САДА НЕ МОГУ ДА ПРОЂЕМ КРОЗ ТВОЈА ВРАТА!
Copyright © 1974 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ПОПИЈ БРЗО МАЛО ОНЕ ТЕЧНОСТИ ДОК СЕ НИСАМ УДАВИЛА У ТВОЈИМ СУЗАМА!

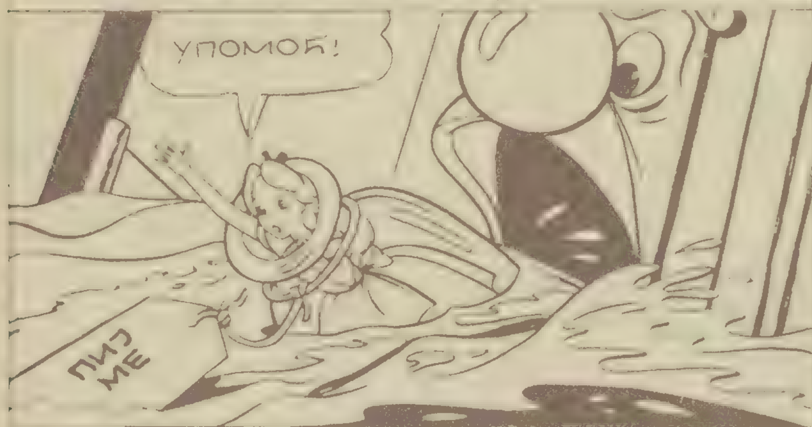
АЛИСА ЈЕ У ЈЕДНОМ ГУТЉАЈУ ИСПРАЗНИЛА БОЦУ И ТОГ ТРЕНУТКА СЕ СМАЊИЛА. УПАЛА ЈЕ У БОЦУ И ЗАЈЕДНО С ЊОМ ПРОЛЕТЕЛА КРОЗ КЉУЧАОНИЦУ...
УПОМОЋ!
ПИЈ МЕ

УСКОРО ЈУ ЈЕ ТАЛАС ИЗБАЦИО НА ОБАЛУ...
НАЈБОЉЕ ЋЕМО СЕ ОСУШИТИ У ИЗБОРНОЈ ТРЦИ!

ЦИЉ ОВЕ ТРКЕ БИО ЈЕ ДА ПТИЦЕ ШТО ПРЕ ОСУШЕ СВОЈЕ ПЕРЈЕ...
ЈЕ'Н, ДВА, ТРИ... НАПРЕД, НАЗАД!

ИЗНЕНАДА СЕ ОПЕТ ПОЈАВИО БЕЛИ ЗЕЦ...
КАСНИМ! КАСНИМ!
САЧЕКАЈТЕ МЕ!

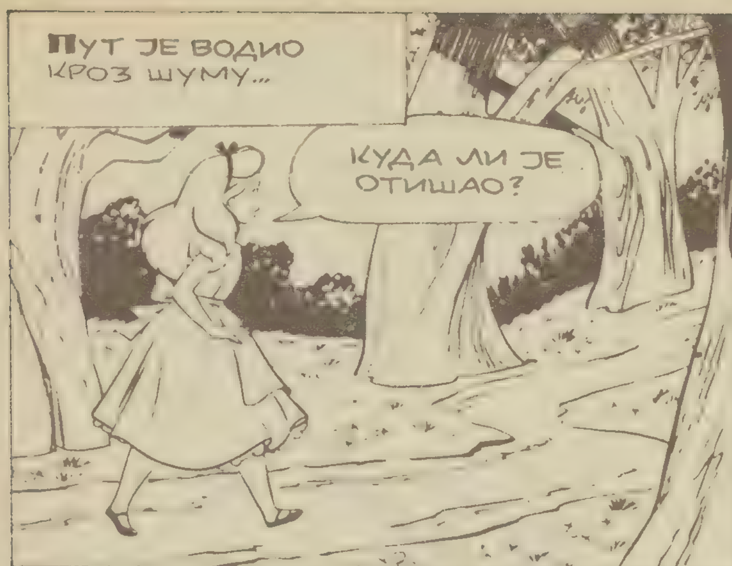
ПУТ ЈЕ ВОДИО КРОЗ ШУМУ...
КУДА ЛИ ЈЕ ОТИШАО?

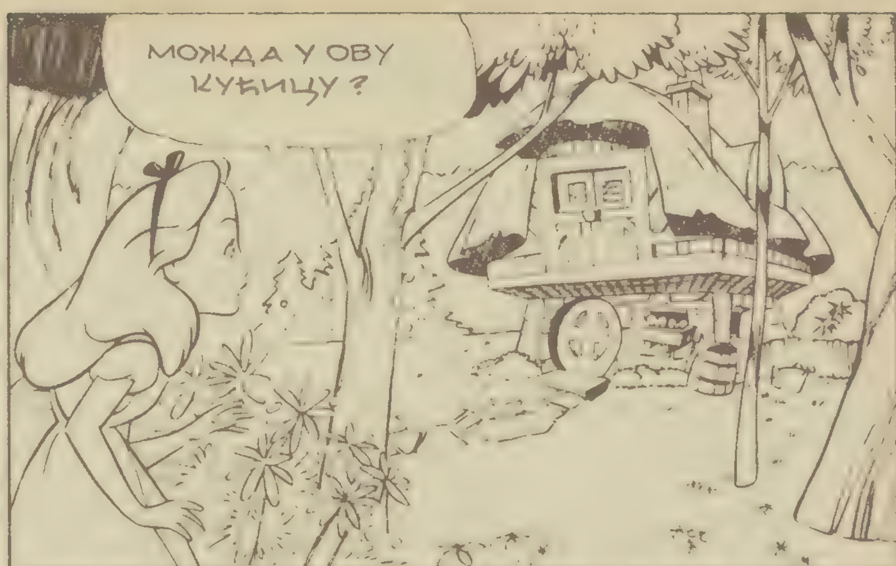
МОЖДА У ОВУ КУЋИЦУ?

ТАДА СЕ НА ПРОЗОРУ ПОЈА-ВИО БЕЛИ ЗЕЦ...
ОХ, КАСНИМ! ТЕШКО МЕНИ! ТЕШКО МЕНИ!
!

И БАШ КАД ЈЕ АЛИСА ХТЕЛА ДА УЂЕ У КУ-ЋИЦУ...
ЖАО МИ ЈЕ! НЕ МОГУ ДА ЧЕКАМ!
САЧЕКАЈ-ТЕ!

СМЕСТА МИ ДОНЕСИ РУКАВИЦЕ! ГОРЕ СУ!
НИКАДА НИСАМ НИ ПОМИСЛИЛА ДА БИХ МОГЛА ДА ПРИМАМ НА-РЕЂЕЊА ОД ЈЕДНОГ ЗЕ-ЦА!

ГОРЕ У СОБИ...
ОВДЕ ПИШЕ: „УЗМИ ЈЕДАН"! ПА И УЗЕЋУ...
УЗМИ ЈЕДАН

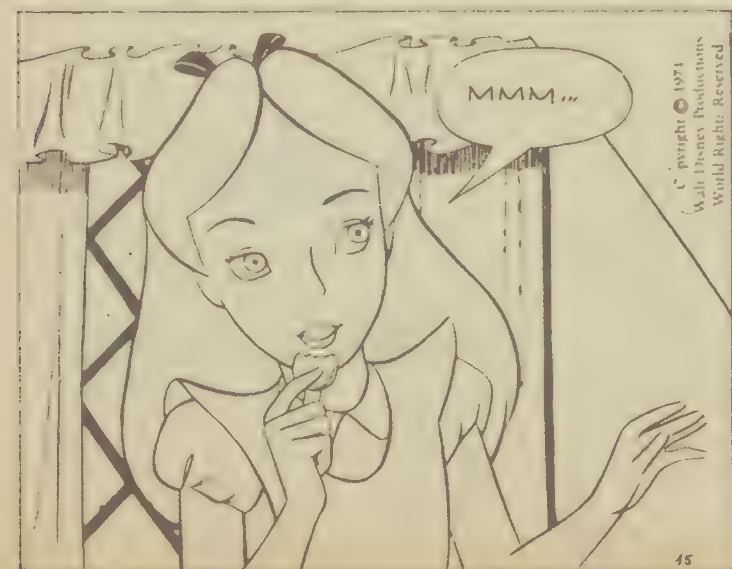
МММ...
Copyright © 1973 Walt Disney Productions World Rights Reserved
15

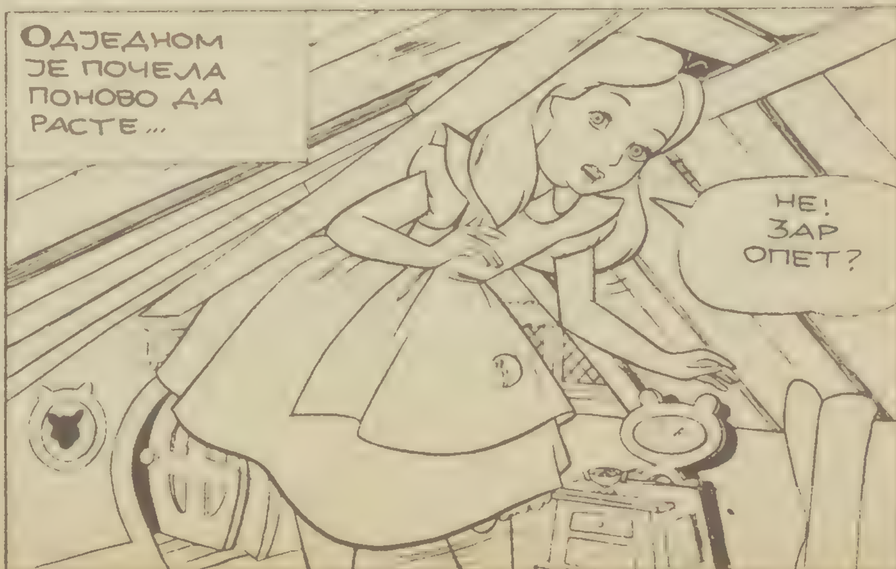
ОДЈЕДНОМ ЈЕ ПОЧЕЛА ПОНОВО ДА РАСТЕ...
НЕ! ЗАР ОПЕТ?

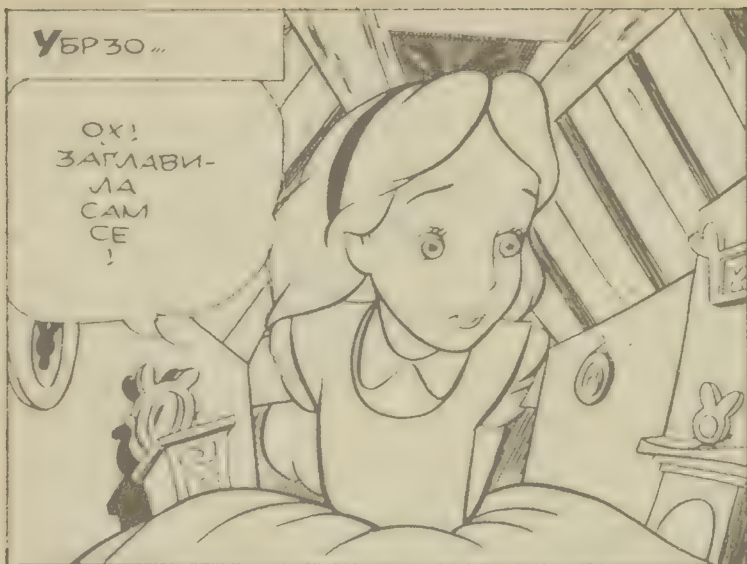
УБРЗО...
ОХ! ЗАГЛАВИЛА САМ СЕ!

ЧУДОВИШТЕ У МОЈОЈ КУЋИ! УПОМОЋ!

ПОЈАВИО СЕ ДОДО...
ЗНАМ ШТА ЋЕМО! СПАЛИЋЕМО ТИ КУЋУ!
ПА, ДА, СПАЛИЋЕМО МОЈУ... ШТА ?!?
Distributed by King Features Syndicate

ОНИ ТО МИСЛЕ ОЗБИЉНО!
ПРЕТВОРИЋЕМО ЧУДОВИШТЕ У ПЕПЕО!

МОЖДА ЋУ СЕ СМАЊИТИ АКО ПОЈЕДЕМ ШАРГАРЕПУ!
ХО, ХО! ПОЧЕЋЕМО ОД НОГЕ!

И ЗАИСТА, ЧИМ ЈЕ ЗАГРИЗЛА ШАРГАРЕПУ...
ООООХ!

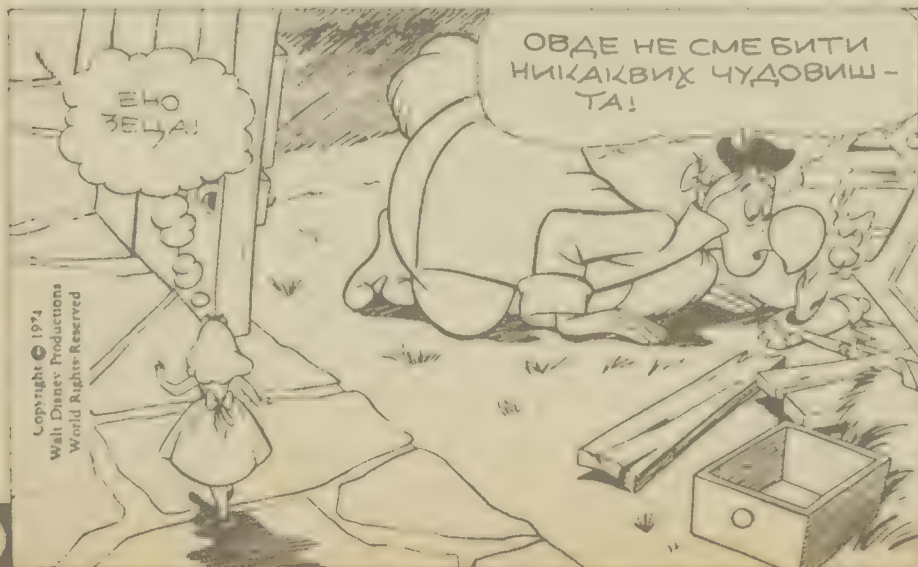
ЕНО ЗЕЦА!
ОВДЕ НЕ СМЕ БИТИ НИКАКВИХ ЧУДОВИШТА!
Copyright © 1974 Walt Disney Productions World Rights Reserved

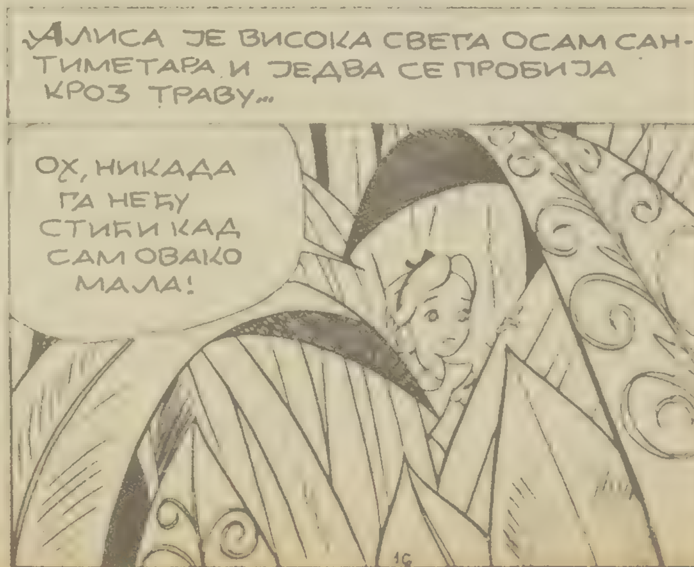
АЛИСА ЈЕ ВИСОКА СВЕГА ОСАМ САНТИМЕТАРА И ЈЕДВА СЕ ПРОБИЈА КРОЗ ТРАВУ...
ОХ, НИКАДА ГА НЕЋУ СТИЋИ КАД САМ ОВАКО МАЛА!

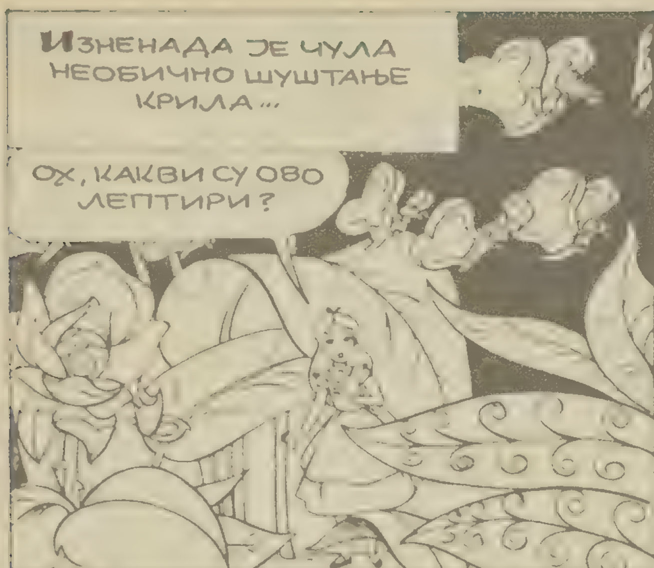
ИЗНЕНАДА ЈЕ ЧУЛА НЕОБИЧНО ШУШТАЊЕ КРИЛА...
ОХ, КАКВИ СУ ОВО ЛЕПТИРИ?

ОД ХЛЕБА И МАСЛАЦА!

ГЛЕ, КОЊСКА МУВА!

А ОНДА СЕ НАШЛА У БАШТИ С ПРЕКРАСНИМ ЦВЕЋЕМ...
ЛАЛЕ, ДАН-ИНОЋ, РУЖЕ, ЗЕЛЕНКА-ДЕ...
БАШ ЈЕ СЛАТКА!

КАКО ЈЕ ДИВАН ОВАЈ ЦВЕТ!

ЏИНОВСКИ ЉИЉАНИ, ЉУБИЧИЦЕ, КРАСУЉ-ЦИ...
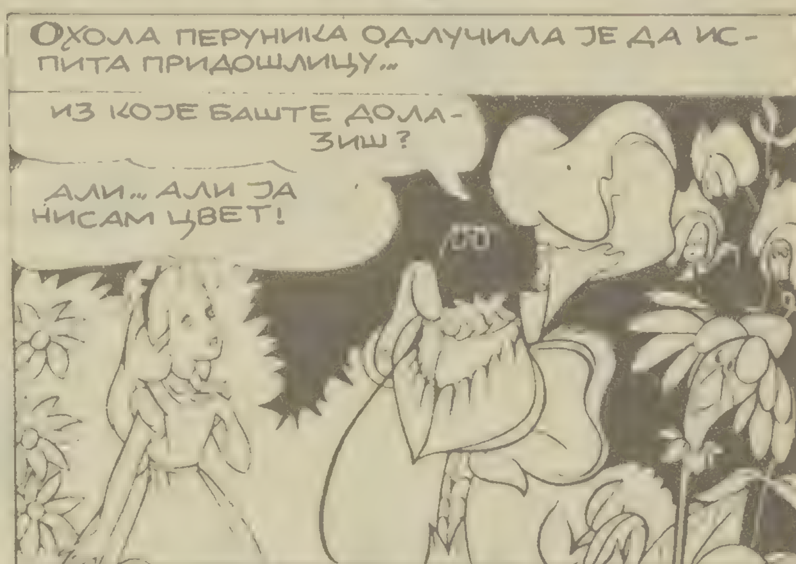
ОХОЛА ПЕРУНИКА ОДЛУЧИЛА ЈЕ ДА ИС-ПИТА ПРИДОШЛИЦУ...
ИЗ КОЈЕ БАШТЕ ДОЛА-ЗИШ?
АЛИ... АЛИ ЈА НИСАМ ЦВЕТ!

ШТАА? ТИ СИ КОРОВ!
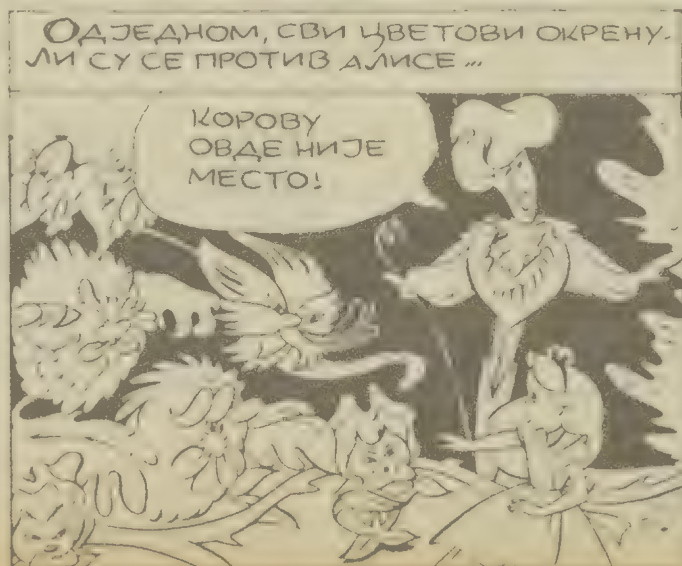
ОДЈЕДНОМ, СВИ ЦВЕТОВИ ОКРЕНУ-ЛИ СУ СЕ ПРОТИВ АЛИСЕ...
КОРОВУ ОВДЕ НИЈЕ МЕСТО!

АЕЛ

НЕОБИЧАН ГЛАС ПЕВАО ЈЕ НЕОБИЧНУ ПЕСМУ...
АЕИ-
?

ОИ

КО СИ ТИ?

БИЛА ЈЕ ТО ГУСЕНИЦА КОЈА ЈЕ ПУШИЛА НАРГИЛЕ...
ШТА ЖЕЛИШ, ДЕВОЈЧИЦЕ!
ХТЕЛА БИХ ДА ПОРАСТЕМ! ВИСОКА САМ САМО ОСАМ САНТИМЕТАРА!

ОСАМ САНТИМЕТАРА!

ПА И ЈА САМ ТОЛИКО ВИСОК! И МИСЛИМ ДА ЈЕ ТО ИДЕАЛНА ВИСИНА!

А КАДА ЈЕ НЕСТАО ДИМ, НИ ГУСЕНИЦЕ ВИШЕ НИЈЕ БИЛО ТУ...
КУДА ЈЕ НЕСТАО?

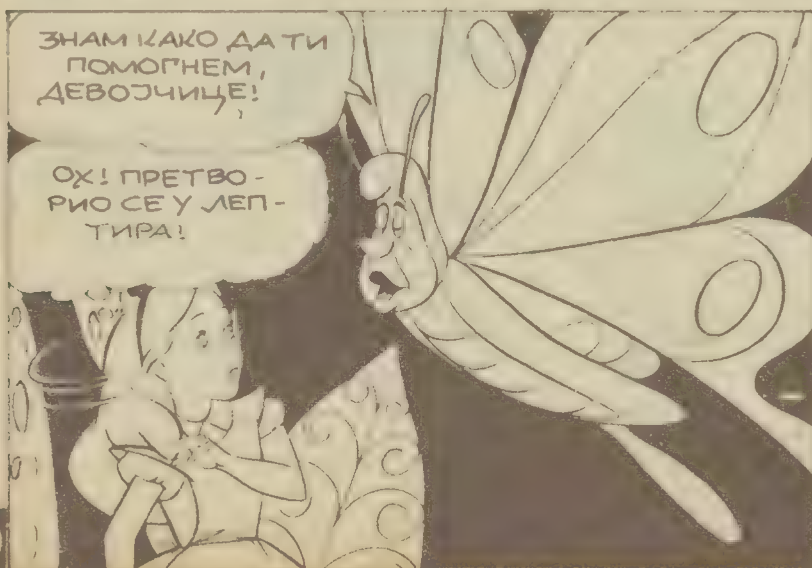
ЗНАМ КАКО ДА ТИ ПОМОГНЕМ, ДЕВОЈЧИЦЕ!
ОХ! ПРЕТВОРИО СЕ У ЛЕПТИРА!

ПРОБАЈ ЈЕДНУ СТРАНУ ТЕ ПЕЧУРКЕ И ПОРАШЋЕШ!
!

АЛИСА ЈЕ САДА ТОЛИКО ПОРАСЛА ДА ЈЕ НАДВИСИЛА СВО ДРВЕЋЕ...

ШТА ЋУ САД?

ЗАГРИЗЛА ЈЕ ПЕЧУРКУ С ДРУГЕ СТРАНЕ И ПОЧЕЛА ЈЕ ДА СЕ СМАЊУЈЕ...

НАЈЗАД САМ ДОШЛА НА СВОЈУ ВИСИНУ!

ОДМАХ ЈЕ НАСТАВИЛА ДА ТРАЖИ БЕЛОГ ЗЕЦА...

КОЈИМ ПУТЕМ ДА КРЕНЕМ?

ОНАМО
ГОРЕ
ТАМО
ДОЛЕ
ОНАМО
ДОЛЕ
ГОРЕ
ОВУДА
ОНАМО
ВРАТИ СЕ
ТАМО
ДОЛЕ
НАТРАГ
ОВАМО

ТРАЖИШ ЛИ НЕКОГ?

?

ГОРЕ
НАТРАГ

ОТИШАО ЈЕ ТАМО!

КО ЈЕ ОТИШАО И **КОЈИМ** ПУТЕМ?

ДОЛЕ
ГОРЕ
НАТРАГ

МАЧОР КЕЗАЛО НАЈЗАД ЈЕ РЕКАО АЛИСИ КОЈИМ ПУТЕМ ЈЕ ОТИШАО БЕЛИ ЗЕЦ...

КРЕНУО ЈЕ КА КУЋИ МАРТОВСКОГ КУНИЋА!

ОХ, ХВАЛА ТИ!

НАТРАГ

МАРТОВСКИ КУНИЋ ЈЕ ЛУД, А ЛУД ЈЕ И ШЕШИРЏИЈА КОЈИ ЖИВИ ТАМО!

ПА НИ ТИ НИСИ БАШ ЧИТАВ!

ГОРЕ
ГОРЕ
НАТРАГ

ПИТАМ СЕ ШТА ЛИ ЋЕ МИ СЕ **ОВДЕ** ДОГОДИТИ?

19

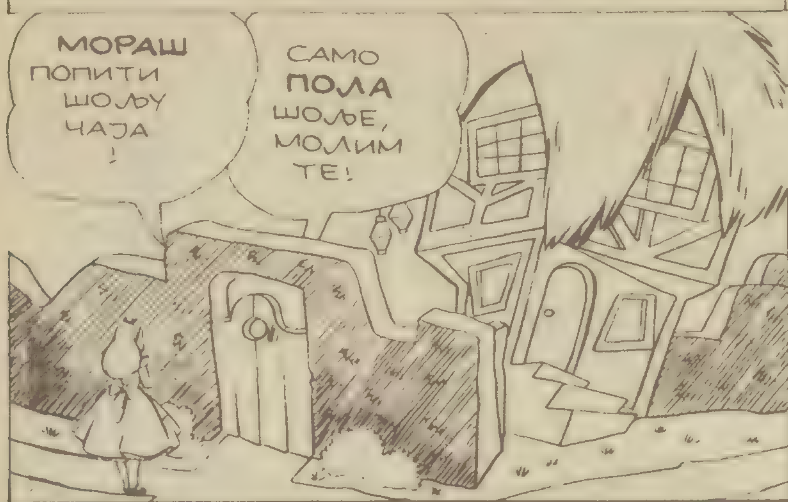
АЛИСА СЕ ПРИБЛИЖИЛА КУЋИ...
МОРАШ ПОПИТИ ШОЉУ ЧАЈА!
САМО ПОЛА ШОЉЕ, МОЛИМ ТЕ!

СРЕЋАН НАМ СВИМА НЕРОЂЕНДАН...

ЧАЈАНКА!

У БАШТИ СУ ЗА ВЕЛИКИМ СТОЛОМ СЕДЕЛИ МАРТОВСКИ КУНИЋ И ШЕШИРЏИЈА...
СРЕЋАН НАМ СВИМА НЕРОЂЕНДАН...
ИЗВИНИТЕ...

НАДАМ СЕ ДА НИСАМ ПРЕКИНУЛА ВАШУ РОЂЕНДАНСКУ ПРОСЛАВУ?
РОЂЕНДАНСКА ПРОСЛАВА?

МА ОВО ЈЕ НЕРОЂЕНДАНСКО СЛАВЉЕ!
НЕРОЂЕНДАН?

ВИДИШ, СВИ ИМАМО САМО ЈЕДАН РОЂЕНДАН ГОДИШЊЕ, А 364 НЕРОЂЕНДАНА!
ДАНАС ЈЕ НАШ НЕРОЂЕНДАН!

ПА ОНДА ЈЕ И МЕНИ ДАНАС НЕРОЂЕНДАН!

У ТОМ ТРЕНУТКУ УЛЕТЕО ЈЕ БЕЛИ ЗЕЦ...
ЗДРАВО И ЗБОГОМ! ЖУРИМ!
!
20

НЕРОЂЕНДАНСКА ЧАЈАНКА ИЗНЕНАДА ЈЕ ПРЕКИНУТА...
ТЕШКО МЕНИ, ЗАКАС-НИЋУ!

НИШТА НЕОБИЧНО! ШТО КАСНИ! ЊЕГОВ САТ ЗАОСТАЈЕ ДВА ДАНА!

БЕЛИ ЗЕЦ ЈЕ САМО ПРОЈУРИО...
МОРАШ ДА ПОПИ-ЈЕШ ШОЉУ ЧА-ЈА!
ЖАО МИ ЈЕ! ЖУРИМ!

ПА, ОНДА, СРЕЋАН ТИ НЕРОЂЕНДАН!

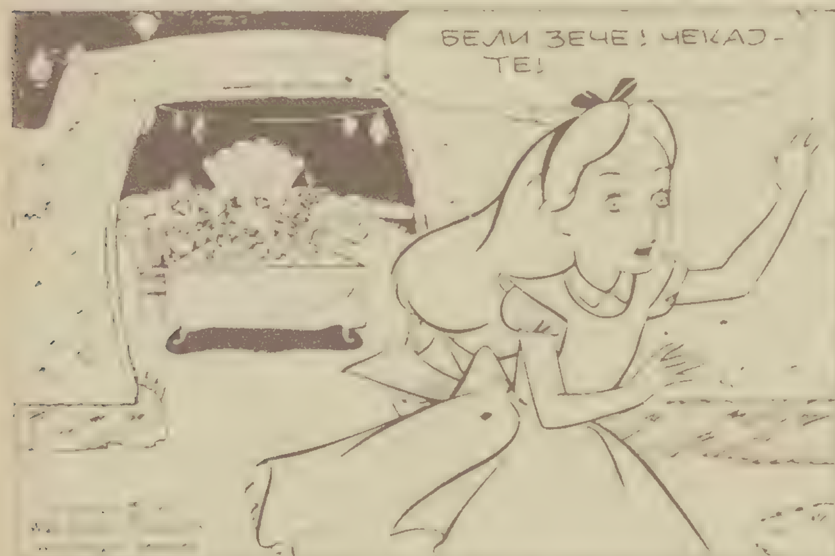
БЕЛИ ЗЕЧЕ! ЧЕКАЈ-ТЕ!

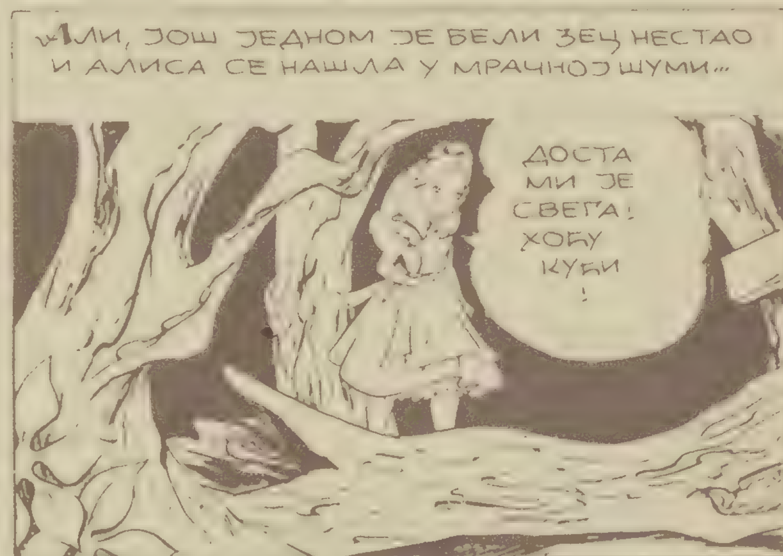
АЛИ, ЈОШ ЈЕДНОМ ЈЕ БЕЛИ ЗЕЦ НЕСТАО И АЛИСА СЕ НАШЛА У МРАЧНОЈ ШУМИ...
ДОСТА МИ ЈЕ СВЕГА! ХОЋУ КУЋИ!

АЛИ, КОЈИМ ПУТЕМ ДА КРЕНЕМ? ГДЕ САМ?
МРАЧНА ШУМА

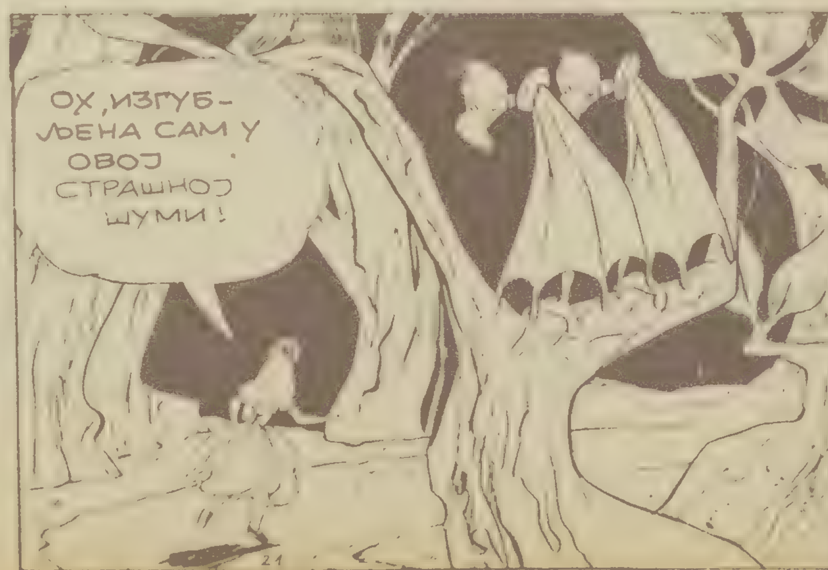
ОХ, ИЗГУБ-ЉЕНА САМ У ОВОЈ СТРАШНОЈ ШУМИ!

МРАЧНА ШУМА ЈЕ ЗАИСТА ЈЕЗИВО НЕШТО...
ПА ОН ТО БРИШЕ ПУТ!

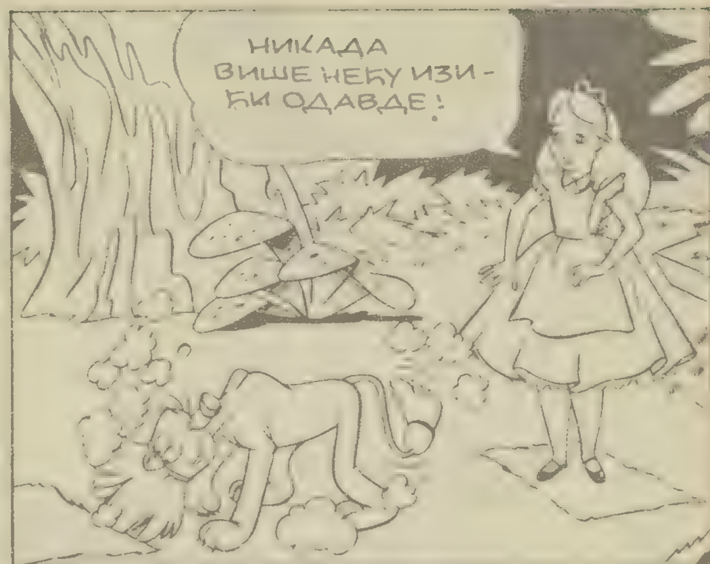
НИКАДА ВИШЕ НЕЋУ ИЗИЋИ ОДАВДЕ!

ИЗНЕНАДА СЕ ПОЈАВИО МАЧОР КЕЗАЛО...
ПА ТИ И НЕМАШ СВОГ ПУТА!
МОЖЕШ ЛИ ДА ПОМОГНЕШ, КЕЗАЛО? НЕ МОГУ ДА ПРОНАЂЕМ СВОЈ ПУТ!
Distributed by King Features Syndicate.

У ЗЕМЉИ ЧУДА СВИ ПУТЕВИ СУ КРАЉИЧИНИ!
КАД БИХ САМО МОГЛА ДА ДОЂЕМ ДО ЊЕ!

ОДЈЕДНОМ, ПОЈАВИО СЕ ОТВОР У СТАБЛУ И АЛИСА СЕ НАШЛА У КРАЉИЧИНОЈ БАШТИ...
ХМММ! НИКАДА ЈОШ НИСАМ ВИДЕЛА КРАЉИЦУ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ ЗАЧУО СЕ ЗВУК ТРУБЕ...
!
КРАЉИЦА!

ЊЕНО КРАЉЕВСКО ВИСОЧАНСТВО...

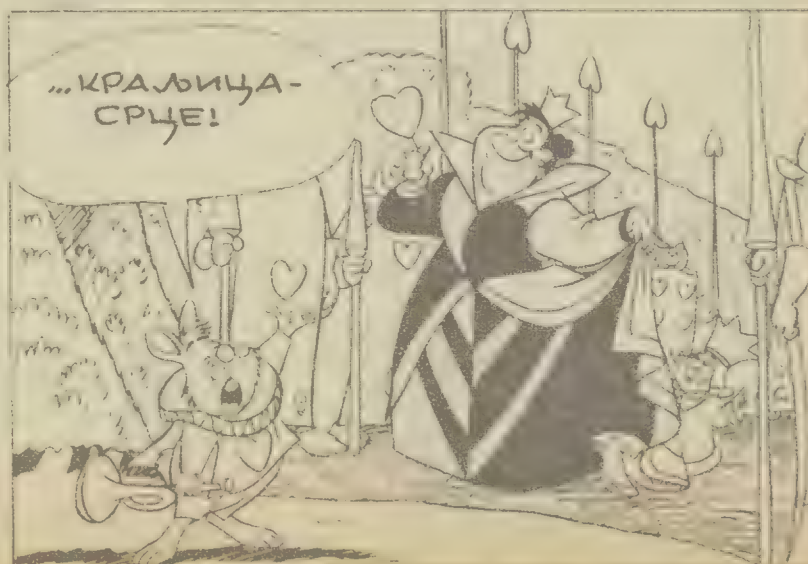
...КРАЉИЦА-СРЦЕ!

КРАЉИЦА ЈЕ ОТКРИЛА ТАДА СВЕЖЕ ОБОЈЕН БОКОР РУЖА...
КО ЈЕ ОБОЈИО МОЈЕ РУЖЕ У ЦРВЕНО!

ВИДИТЕ, ЈЕДНОМ СМО ИХ ГРЕШКОМ ОБОЈИЛИ У БЕЛО А ВИ СТЕ...
ШТА САМ ЈА?

ОДРУБИТЕ ИМ ГЛАВЕ!

ТЕК САДА ЈЕ КРАЉИЦА УГЛЕДАЛА АЛИСУ...
ИГРАШ ЛИ КРИКЕТ?
ОВАЈ... ДА ВАШЕ ВИСОЧАНСТВО!

ПА, ОНДА, НЕКА ИГРА ПОЧНЕ!

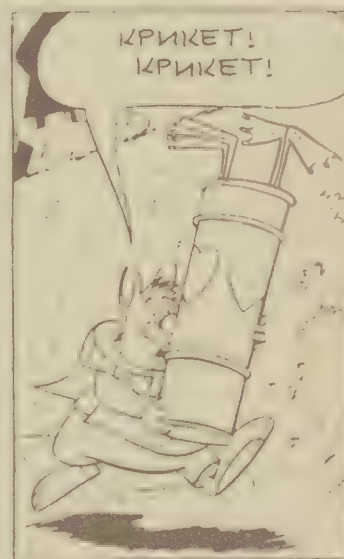
КРИКЕТ! КРИКЕТ!

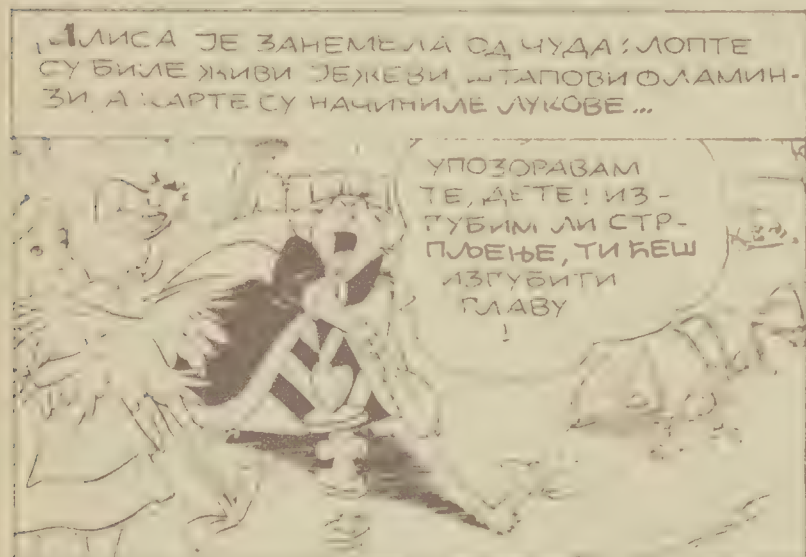
АЛИСА ЈЕ ЗАНЕМЕЛА ОД ЧУДА: ЛОПТЕ СУ БИЛЕ ЖИВИ ЈЕЖЕВИ, ШТАПОВИ ФЛАМИНЗИ, А КАРТЕ СУ НАЧИНИЛЕ ЛУКОВЕ...
УПОЗОРАВАМ ТЕ, ДЕТЕ! ИЗГУБИМ ЛИ СТРПЉЕЊЕ, ТИ ЋЕШ ИЗГУБИТИ ГЛАВУ!

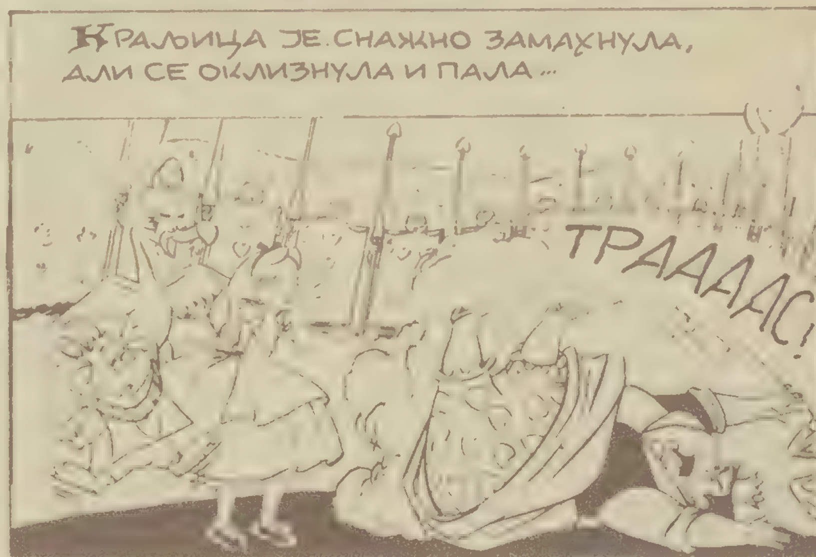
КРАЉИЦА ЈЕ СНАЖНО ЗАМАХНУЛА, АЛИ СЕ ОКЛИЗНУЛА И ПАЛА...
ТРААААС!

ОДРУБИТЕ ЈОЈ ГЛАВУ!

АЛИСА ЈЕ УСТУКНУЛА КАД ЈЕ УГЛЕДАЛА ВОЈНИКЕ КАКО ЈОЈ СЕ ПРИБЛИЖАВАЈУ...
ПА ОНИ ТО МИСЛЕ ОЗБИЉНО!

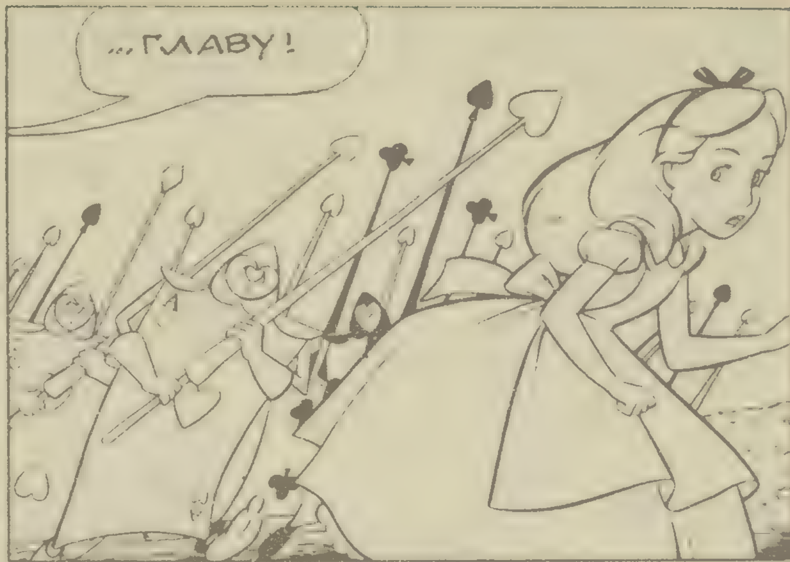

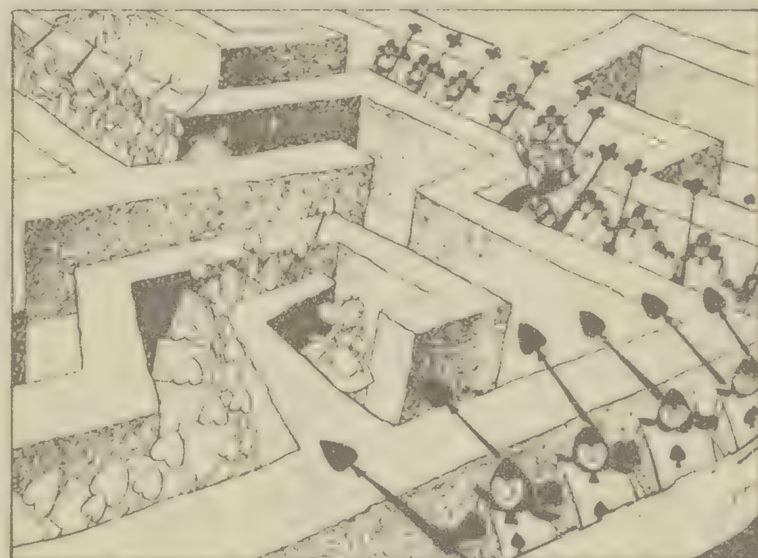

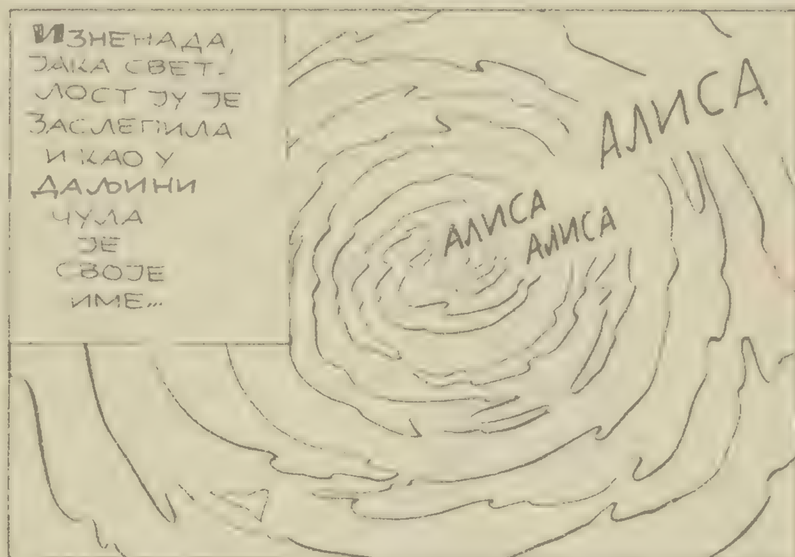

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ДИК ТЕРПИН**

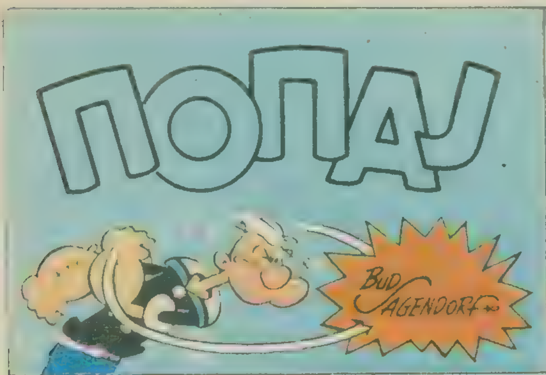
ПОПАЈ
BUD SAGENDORF

НЕШТО СЕ ОДЈУТРОС СТРАШНО ОСЕЋАМ!
ОХ! КАКО СИ ЗНАО ДА НАМ ДУДУЛЕ ДОЛАЗИ У ГОСТЕ?
?

ЗБОГОМ!
ОДОХ ЈА НА МОРЕ!
СМЕСТА СЕ ВРАЋАЈ! НЕ МОЖЕШ СЕ ТАКО ПОНАШАТИ ПРЕМА СВОМ МАЛОМ СЕСТРИЋУ!

МОРАШ БИТИ ПАЖЉИВ ПРЕМА ДУДУЛЕТУ!
КАКО КАД ЈЕ ОН ТАКО ЈАК, ТРАПАВ И... ПРИТУПАСТ!

НИСИ ПРАВИЧАН! УВЕК ЊЕГА КРИВИШ КАД СЕ ДОГОДИ КАКВА ШТЕТА!
НИ ТРУНКЕ МОЗГА НЕМА!

ЗДРАВО, УЈО! ЕВО МЕНЕ!

?
Ш... ШТА?
ЦЕЛА СЕ КУЋА ТРЕСЕ!

ЗЕМЉОТРЕС!
ЦЕО ГРАД СКАЧЕ ГОРЕ-ДОЛЕ!

ДУДУЛЕ!

ПРЕСТАНИ!
А?

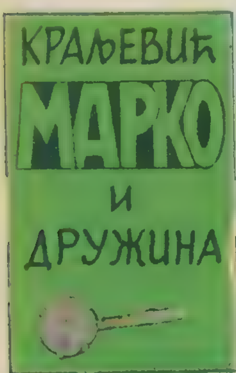
КРАЉЕВИЋ
МАРКО
И
ДРУЖИНА

КАД ЈА ОДЛУЧИМ ДА ЛЕТИМ... ТО ЗНАЧИ ДА ЋУ ЛЕТЕТИ!
ЗДРАВО КРИЛАТИЦЕ! ЈОШ НИСИ ОДУСТАО ОД ЛЕТЕЊА?

ИЗГЛЕДА ЧУДАН... И НЕКАКО ОДЛУЧАН. НИЈЕ МЕ НИ ПОГЛЕДАО!
ЛЕТЕТИ, ЛЕПО ЈЕ ЛЕТЕТИ!

ПОЋИ ЋУ ЗА ЊИМ... БАШ ДА ВИДИМ ШТА ТО СМЕРА!
ВИНОГРА

ЈА ЛЕТИМ! ЛЕТИМ!
ИМА ЉУДИ КОЈЕ СТВАРНО НИШТА НЕ МОЖЕ ДА ЗАУСТАВИ!

АУУ! НЕ! НЕ! ОСТАВИ ТО!
ВИНОГРАД
ЉУТИЦЕ БОГДАНА
ГАЖЕЊЕ ВИНОГРАДА
СТРОГО
ЗАБРАЊЕНО

ВИНОГРАД
ЉУТИЦЕ БОГДАНА
ГАЖЕЊЕ ВИНОГРАДА
СТРОГО
ЗАБРАЊ

— Прешли смо последњу границу цивилизације и ушли у царство белих Индијанаца. Реком Колисеу пловимо према северу Мато гроса — јавио је преко радија пуковник Фосет. После тога изгубио му се сваки траг.

НЕСТАЛИ У ЗЕЛЕНОМ ПАКЛУ

Када се енглески пуковник Перси Хариман Фосет вратио 1920. године са истраживачког пута из прашума Мато Гроса у Бразилу, сав у ритама, измршавио, исцрпљен грозницом, више жив него мртав, новинари су га запитали да ли је то био његов последњи истраживачки пут.

— Мислим да ће моја последња авантура бити истраживање оног света — лаконски је рекао пуковник показујући руком у небо.

Осам година касније агенција „Јунајтед прес" објавила је вест: „О експедицији познатог истраживача пуковника Фосета, која је отишла у неиспитане прашуме Мато гроса нема више никаквих вести. Треба се помирити с чињеницом да су чланове експедиције поубијали Индијанци".

Та вест је узбудила читав свет јер о пустоловинама овог човека новине су често писале а научници су високо ценили његов допринос уклањању белих мрља са глобуса. Јер Перси Фосет је био достојан наследник славних путника и истраживача какви су били Васко да Гама, Магелан, Кук или Ливингстон.

Пред Реком смрти сви носачи су побегли и мала експедиција је морала сама да настави пут.

ГРАД У РУКОПИСУ

Вест о његовом нестанку у „зеленом паклу" Бразила подстакла је многе истраживаче да крену у потрагу за експедицијом и покушају да открију истину о његовој судбини. Али, ниједан од тих смелих људи није се вратио са правим одговором.

Пуковник Фосет задужио је географију, етнологију, археологију и етнографију читавим низом значајних открића. По налогу боливијске владе 1910. године означио је и у географске карте уцртао границу између Боливије и Бразила. Том приликом спријатељио се с Индијанцима из племена Нахбакаре, а у њиховој земљи открио барељефе који показују утицај египатске уметности. Неколико пута је ишао у Мароко и Гијану а за време првог светског рата боравио је у Африци одакле се вратио са чином пуковника и орденом за војне заслуге.

С пријатељем Ернестом Холтом кренуо је 1920. године у Мато гросо. Мачетима су крчили пут кроз џунглу све до Плавих планина у које до тада није ступила нога белог човека.

Када се вратио у Лондон, иако болестан и исцрпљен, поново је почео да се припрема за следећу експедицију јер га је тај „зелени пакао" потпуно опчинио. Док је у карте уцртавао боливијско-бразилску границу Фосет је од Индијанаца чуо приче о тајанственом граду скривеном у прашумама Мато гроса, северно од Реке смрти. Пре него што се вратио у Енглеску, у државном бразилском архиву открио је један древни рукопис који је потврђивао индијанске легенде: у „зеленом паклу" скрива се чудесни град Маја који је настао пре египатске и феничанске цивилизације. Фосет је тада одлучио да одгонетне која је култура старија: египатска или индијанска.

Почетком 1925. године британски Краљевски географски институт прихватио је његов предлог и поверио му да поведе експедицију у још неистражене области Мато гроса.

НОСАЧИ СЛУТЕ

Половином априла, заједно са сином Џеком, геологом Роксор Римелом и десетак Индијанаца носача, Фосет је кренуо из градића Кујабе, у Бразилу, према Реци смрти, на североистоку. После 250 километара хода кроз џунглу експедиција је стигла до хацијенде неког Херменхинда Гаваоа, белца који је побегао из цивилизације и задовољно живео међу Индијанцима. Он је покушао да одврати Фосета од опасног пута где су ловили „дивљи бели Индијанци" наоружани отровним стрелама али овај је одбио да га послуша.

КАЖЊАВАЊЕ ПУШАЧА

Врло рано, у ствари упоредо са ширењем пушења, јавила су се бројна мишљења о штетном деловању дувана на људски организам. Зато су се још онда предузимале разне мере да би се мање пушило, а у појединим крајевима захтевала се потпуна забрана.

У доба Луја XIII у Француској је била забрањена продаја дувана, осим у медицинске сврхе, односно дуван се могао продавати искључиво као лек.

У Етиопији је коптска црква захтевала да се свакоме ономе који се ухвати да пуши одсече рука. Папа Урбан VIII (17. век) искључивао је из цркве пушаче, што је у то доба била врло тешка казна.

У Америци је сматрано да је непријатно да жена пуши, чак је било предлога да се ухапси свака она која буде пушила на јавном месту.

Мања експедиција одатле креће у неиспитане прашуме и мочваре које обухватају око 400.000 квадратних километара, где их вребају отровни инсекти и змије, живо блато и бодљикаве завесе.

Из дана у дан, индијански носачи постајали су све узнемиренији, трзали су се на сваки шум, бацали на земљу или се скривали иза стабала. Кад су избили на реку Колисеу, побацали су товаре.

— Индијанос бланчос! — викали су у паничном страху показујући на другу обалу реке.

Фосет никако није могао да их наговори да пређу реку, па су заноћили на обали. А када се ујутру истраживач пробудио Индијанци носачи су били нестали!

Фосету је једино преостало да заједно са својим сином и пријатељем издуби једно дрво, понесе најнеопходнију опрему и отисне се низ реку у неизвесност.

Првих дана јула пуковник Фосет је у свет послао поруку преко радија:

— Прешли смо последњу границу цивилизације и ушли у царство белих Индијанаца. Реком Колисеу пловимо према срцу Мато гроса.

Никад се више није јавио.

Три године касније „Јунајтед прес" је на првим странама објавио вест о нестанку експедиције. Тада су многи осудили ову агенцију што је без доказа прогласила експедицију изгубљеном јер су претпостављали да Фосет вероватно живи негде у „зеленом паклу".

тројица истраживача кренула према насељу Калапало Индијанаца.

Тако су експедиције безуспешно трагале за Фосетом. Тек 1946. године мајор Баратан је у једном селу Калапало Индијанаца пронашао фото-апарат који је припадао Фосету али од њега није било ни трага. Немац Виктор Опенхајмер је тврдио да су чланове енглеске експедиције поубијали бели Индијанци још док су пловили низ реку Калуену.

Неколико пустолова који су у Мато гросу тражили злато испричало је, независно један од другог, да у најнеприступачнијем делу ове области Индијанци обожавају „брадатог белог бога коме се без поговора покоравају".

Почетком 1949. године код извора реке Арахвај, једна експедиција је пронашла неку белу девојку коју су десетак година раније уграбили Индијанци. Она је испричала да је у неком индијанском селу видела брадатог белца високог раста и једног плавооког младића. Према опису, то су били отац и син Фосет. А три године раније, баш у том селу, мајор Баратан је пронашао Фосетов фото-апарат.

Пре дванаест година и најмлађи син пуковника Фосета кренуо је у Мато гросо да би пронашао неки доказ о очевој судбини. Као и многи пре њега вратио се не сазнавши ништа ново.

● ● ●

Још ни данас није одгонетнута истина о судбини која је задесила Фосетову експедицију. Једно је сигурно: овог авантуристу и истраживача заувек је сакрио негостољубиви „зелени пакао" Мато гроса.

А. Р.

БРАДАТИ БЕЛИ БОГ

Крајем 1928. године у потрагу за Фосетом кренуо је истраживач Џорџ Дијот, али је с пута донео само гласине без икаквих доказа. Неки Боливијанац који је у прашумама Мато гроса трагао за каучуком испричао му је да је две године раније у једном насељу мирољубивих Индијанаца видео пуковника Фосета обраслог у браду и дугу косу, болесног од маларије и помрачене свести. Од тих Индијанаца Дијот је сазнао да су Фосета касније отели бели Индијанци и одвукли га у неки опустели град где је „велики бели бог по цео дан тражио некакво благо".

После овог у Мато гросо креће истраживач Де Вин који је, пре него што је нестао у „зеленом паклу", на кори једног огромног дрвета написао:

„У селу Индијанаца из племена Јахананка видео сам малог мелеза плавих очију. Рекли су ми да је то син Џека Фосета..."

То је потврдио и мисионар Пол Туља коме су у истом селу Индијанци испричали да су неколико година раније пријатељски дочекали тројицу белих истраживача. А свештенику Леонарду Легстеру Јахананке су испричали да су са њиховог подручја

ОПТИЧКИ ТЕЛЕГРАФ

С БРЕГА НА БРЕГ

Једног јулског дана 1793. године велики број Парижана окупио се да присуствује пробном раду необичне справе састављене од — три летве.

Од петорице браће Шап, четрнаестогодишњи Клод увек се издвајао својим понашањем. Дечије игре су му биле досадне, па је већи део времена проводио над научном литературом. Ако би се некад и одао игри, трудио се да измисли нову. Тако је било и једног августовског дана 1777. године: док су деца трчкарала унаоколо, он је чучао замишљен над неким штаповима. У том положају затекао га је најстарији брат Игњат.

— Шта радиш? — запитао је зачуђено.

— Измишљам нову игру! — одговорио је Клод. — Погледај: ако сваком слову наменимо одговарајући положај штапова, можемо, мењајући положај штапова, да једни другима саопштавамо на даљину поруке у игри. Једноставно, зар не?

Уз помоћ штапа и канапа

Игњат је слегнуо раменима, окренуо се и отишао. Братовљеве новотарије биле су му већ познате, па није ни погледао његов „изум".

Прошле су године, браћа Шап су стасала. Позив свештеника одвео је Клода у Париз. Ту се сетио своје дечачке игре са штаповима и словима. Сада, када је одрастао, видео је у свему томе сасвим други смисао, озбиљнији и оригиналнији. Зашто се помоћу разних положаја штапова који би имали значење слова не би могле слати поруке од једне до друге станице смештене на узвишењима у човековом видокругу, размишљао је Клод.

Клод је прионуо на посао да усаврши своју справу. Наруку му је ишла и „срећна" околност што је 1789. године букнула француска буржоаска револуција која је подржавала напредне идеје.

Уз помоћ председника Законодавне скупштине и брата Игњата, посланика у Скупштини, Клод је добио одобрење да практично покаже рад свог изума. На предлог комисије која му је издала одобрење, променио је назив справе: њено дотадашње име „тахограф" заменио је новим — „телеграф".

Свеска са 92 странице

Шап је јавно приказао рад свог телеграфа 12. јула 1793. године. Порука је послата са једног торња и преко неколико примопредајних места превалила растојање од 35 километара за 11 минута. Убрзо потом отворена је и стална телеграфска линија Париз-Лил.

Клод Шап је дубоко веровао у оригиналност свог изума. Међутим, био је у заблуди. За оптичку телеграфију знали су још стари Грци, такође и Римљани, појединачно су је касније примењивали и други. Суштина јој је у томе што се променом положаја механичких показивача стварају комбинације сигнала које се претварају у слова, речи, реченице и бројеве.

Оптички телеграф младог свештеника Клода Шапа чинио је семафор. Састојао се од три крака и шест метара високе катарке. Главни крак (регулатор, дугачак четири метра) ослањао се попречно на катарку, а на сваком његовом крају био је учвршћен по један од остала два крака (индикатора, дужине два метра). За сваки индикатор био је привезан канап којим је руковао сигналист-телеграфист.

Ново у Клодовом изуму било је то што се летве нису подешавале за свако слово, већ за сваку реч. Телеграфист је имао свеску са 92 странице. На свакој страници биле су уписане тачно 92 речи. Онај који би слао поруку морао је за сваку реч двапут да подешава летве: први пут је утврђеним знаком обавештавао примаоца поруке на којој страници се налази реч коју преноси, други пут му је јављао на ком се месту налази та реч.

Н. В.

Цртице из историје

СУЛТАНИЈА МАРА

Да би се одржао између Турске и Угарске и спасао остатке слободне Србије после косовске битке, деспот Ђурађ Бранковић је одлучио да једну своју кћерку уда за турског султана Мурата II. Али његова жена Јерина никако није желела да жртвује своју јединицу, лепотицу Кантакузину, па ју је брже-боље удала за грофа Урлиха Цељског (блиског угарском краљу Жигмунду), користећи чињеницу да су се преговори о султановом браку отегли неколико година. Преостала је тридесетогодишња Мара, деспотова

кћерка из првог брака којом се Мурат II оженио иако против воље, по наговору везира. Венчање се обавило 1435. године у султановом двору у Једрену, али Мурат II, љут што је, уместо младе лепотице добио жену коју годину старију од себе, разделио је везирима све дарове што му је Ђурађ послао. Задржао је за себе само огромну суму у дукатима и земље око Дубочице и Топлице које је српски деспот дао у мираз само да би одобровољио турског султана.

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ:

ДЕДА СПАСА КУРИР

ТРЕБА ДА СЕ ОДНЕСЕ ПОВЕЋА СУМА НОВЦА У БАНКУ! КОМЕ ТО ДА ПОВЕРИМ?

ТРЕНУТАК, ДИРЕКТОРЕ! ДОВЕШЋУ ВАМ **ПРАВУ** ОСОБУ!

БАШ ЈЕ ЉУБАЗАН ОВАЈ ЂОКИЦА!

ЕВО ГА, ДИРЕКТОРЕ!

ДОБАР ДАН!

СТО МУ ГРОМОВА!

АЛИ, ЂОКИЦЕ, ДЕДА ЈЕ СУВИШЕ СТАР ЗА ТАЈ ЗАДАТАК!

НИШТА ВИ НЕ БРИНИТЕ!

ДО ВИЂЕЊА! БРЗО ЋУ ЈА!

СМИРИТЕ СЕ, ДРУЖЕ ДИРЕКТОРЕ! СВЕ ЋЕ БИТИ У РЕДУ!

НЕ ЗНАМ... НЕ ЗНАМ...

ГЛЕ, ГЛЕ! СИМПАТИЧНОГ ЛИ ЧИЧИЦЕ! ТОРБА МОРА ДА ЈЕ ПУНА ПАРА!

ПОСЛЕДЊИ ПУТ САМ НОСИО ОВОЛИКО ПАРА КАО БЛАГАЈНИК ТРЕЋЕГ КОРПУСА...

РУКЕ УВИС, СТАРИ! ДАЈ ТУ ЛОВУ ОВАМО!

ШТА РЕЧЕ? ОВО МЕ ЈЕ ПОДСЕТИЛО НА ОНАЈ ДАН...

...КАД НАС ЈЕ НАПАО ДЕСЕТИ ПУК!

МА, ОВАМО ТУ ТОРБУ!

ААА, ТОРБУ! БИЛО ЈЕ ТО 1872! САКРИО САМ БОМБУ У ТОРБУ И...

ХОЋЕШ ЛИ ТИ ДА ДАШ ТОРБУ ИЛИ...

„ИЛИ" ЈЕ БИЛА ЛОЗИНКА КОЈУ СМО ТАДА УПОТРЕБЉАВАЛИ!

УФ! ДОСАДНОГ ЛИ ЧИЧЕ!

НЕ ОДЛАЗИ! СТАНИ! ИСПРИЧАЋУ ТИ О ОНОЈ БОРБИ С ИНДИЈАНЦИМА!

ДОСТА! ДОСТА!

ТАДА САМ ЈА БИО ШЕРИФ У АРИЗОНИ И БЛА, БЛА, БЛА...

ДА ТИ ПРИЧАМ О БОРБАМА ПРОТИВ...

ДОСТА! НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ТЕ СЛУШАМ!

ОВО ЈЕ ПРВИ ЛОПОВ КОЈИ НАС ЈЕ ПОЗВАО ДА ГА УХАПСИМО!

ВОДИТЕ МЕ У ЗАТВОР! БРЗО!

ПОШТО ИДЕМО У ИСТОМ ПРАВЦУ ИСПРИЧАЋУ ВАМ О ЈЕДНОЈ ПОБУНИ ИЗ 1420. ГОДИНЕ!

ВЕЛИКА ПОБЕДА ЗЛАТНОГ КОЊАНИКА

АКРОБАТИ У БЕЛОМ

Први пут је добио олимпијске медаље, али је она друга, мање блистава, за њега била значајнија него она прва због које се попео на победничко постоље. Мирослав Церар је и једну и другу примио са одушевљењем. Па ипак, касније је искрено признао:

— Више сам се обрадовао бронзаној медаљи за вежбу на вратилу него златној коју сам добио за вежбу на коњу са хватаљкама. За ову другу морао сам да победим све противнике, а за ону прву — победио сам сам себе.

НАШ ТРЕНУТАК СЛАВЉА

У међународној гимнастици за Церара се први пут чуло на Олимпијади у Риму 1960. године кад је у гимнастичком вишебоју заузео осмо место и задивио све присутне. Био је то први корак дотад мало познатог Југословена на међународној спортској позорници. Остао је без медаље, али се заверио да идући пут неће бити тако.

На Олимпијаду у далеки Токио дошао је као првак Европе из 1961. и 1963. године. Са собом је донео и необичан и леп назив: „златни коњаник", који ће га убудуће пратити широм света и по коме ће ући у историју светске гимнастике. Никада коњ са хватаљкама, та необична и опасна справа, на којој су пали толики великани, неће скоро имати таквог јахача и таквог мајстора. Он ће из ње извући симфонију покрета, дотле незамисливу и за стручњаке и за љубитеље овог изузетног спорта.

И сад су Токио и велелепне Олимпијске игре 1964. били велика прилика за Мирослава Церара. Дошао је са сјајним изгледима и сви су га убрајали међу истинске фаворите.

Игре су се већ приближавале крају када су почели прави окршаји међу гимнастичарима у дворани Метрополитен. Као и увек дотад, главну реч водили су Совјети и Јапанци, а Церар је улагао натчовечанске напоре да се некако пробије до врха.

Последња дисциплина, вишебој, била је за њега кобна као и неколико пута раније. Учинио је две грешке у вежби на партеру и изгубио драгоцене поене. Највише због тог заузео је седмо место, док је прво освојио Јапанац Ендо. Он је сакупио 115,95, а Церар — 115,05 поена.

На коњу са хватаљкама убедљиво је био најбољи, а за финале пласирао се још и у вежбама на разбоју и на вратилу.

Два дана доцније, 22. октобра, Церар је оставио све ривале иза себе. Примио је златну медаљу као награду за вишегодишњи труд. Уз њега су стајали Јапанац Цуруми (сребрна медаља) и совјетски гимнастичар Цапенко (бронзана медаља). Одјекнула је југословенска химна, и сви смо били срећни и радосни заједно са Мирославом Цераром. Био је то наш тренутак славља у Токију.

НЕЗГОДА У ФИНАЛУ

Али то није био крај, већ тек почетак све спортске приче. Церару је остао још један дан. Изишао је опет на велико борилиште и то последњег олимпијског дана. Финале за сваку справу окупља у гимнастици по шесторицу најбољих. Сваки такмичар стартује са залихом бодова стеченом у вишебоју. Церар је на разбоју био тада четврти, а на вратилу — пети.

Непосредно пред излазак из свлачионице Церар је рекао:

ДОК СУ СВИ ГЛЕДАЛИ У ТЕ ЧЕЛИЧНЕ МИШИЋЕ, ЦЕРАРОВО ЛИЦЕ СЕ ЗГРЧИЛО. РУКА НА КОЈОЈ ЈЕ СТАЈАО НАГЛАВАЧКЕ ОДЈЕДНОМ ЈЕ ПОПУСТИЛА И СКЛАДНО ТЕЛО КЛОНУЛО ЈЕ НА РАЗБОЈ.

— За разбој сам се посебно спремио. Вежба је врло тешка, али мислим да ћу успети. Конкуренција је много јача него на вратилу. Али вратило није моја дисциплина.

Био је сасвим расположен, уверен у сопствене могућности, одлучан и миран. Тренер Борис Грегорка корачао је уз њега и тако су се попели на борилиште.

Дошао је на ред као четврти. Прихватио се разбоја и кренуо свом жестином. Брзо и снажно кршио је сопствено тело, изводио невероватне бравуре и то у убитачном темпу. Остало је само још да „извуче" тај злокобни стој ослањајући се само на десну руку. И то сасвим споро, онако како је најтеже. Сви су гледали у његове челичне мишиће и питали се има ли краја снази и вештини тог гимнастичара. Био је за главу виши од осталих конкурената, а то је само отежавало његову вежбу. Сантиметар по сантиметар Церар се извлачио из „немогућег" положаја. Лице му се грчило од напора и одједном — рука је попустила. Тело је за тренутак клонуло на справу, опуштено и немоћно. Али само за тренутак. Тргао се и довршио вежбу, али сан о медаљи одлетео је унеповрат. Имао је само толико снаге да се поклони публици, а затим је трчећим кораком отишао иза завесе.

ШТА САД?

У свлачионици, тренер Грегорка и он само су ћутали. Поглед му је био мутан и изгубљен.

— Шта сад? — упитао се једва чујним гласом. — Да одустанем од вратила?

Грегорка је немо гледао у страну. Церар је згрчио песницу, затегао још једном све мишиће — и одахнуо.

— Добро ми је. Све је у реду.

— То је био грч нерава. — једва је процедио кроз зубе Грегорка.

— Онда да наставим? — погледао је тренера.

— Наравно, вреди покушати.

Тад је одјекнуо позив за старт. Тек пред гледалиштем Церарев поглед био је нешто ведрији. Али, нервоза се сада пренела на друге. Прво је Јапанац Оно пао при доскоку, а затим се олимпијски победник у вишебоју Ендо срушио покушавајући да изведе троструки салто.

Сасвим блед Церар је пришао вратилу, поскочио и дохватио пречку. Окрет, један, други, трећи. Справа и вежбач стопили су се у једно. Никад није био бољи на вратилу него тог тренутка пред запрепашћеним јапанским гледалиштем. Проломио се аплауз, бучан и искрен. Била је то права награда. Церар је победио сам себе. Незгода на разбоју донела му је подвиг на вратилу и — бронзану медаљу.

Ст. Протић

наука

ГЉИВЕ УБИЦЕ

Годинама се сумњало да над археолозима који су се бавили откопавањем фараонских гробница лежи неко проклетство. Наиме, откако је умро лорд Карнавон, и то убрзо пошто је открио Тутанкамонов гроб, иста судбина задесила је и египтологе Артура Мајса из Њујорка и Жоржа Бенедита из Париза.

Сад један ирски стручњак, доктор Џорџ Дин из Даблина, мисли да је пронашао узрок смрти ових научника. По његовом мишљењу смрт је проузроковала једна микроскопски мала гљива која се налази у прашини. Приликом сваког отварања гробнице дизала се прашина а са њом и ова гљива убица

СЛАВНИ КОМПОЗИТОРИ

ПУЦ

1 **ПРОРОЧАНСТВО** — У ноћи када се родио Франц Лист преко неба је прелетела комета и гатаре су, видевши је, прорекле сјајну будућност тек рођеном детету. **Било је то 22. октобра 1811. године у Рајдингу, у Мађарској, на имању кнеза Николе Естерхазија код кога је Листов отац био запослен.** Уз оца који је свирао клавир и виолину мали Франц је почео да музицира. Већ у четвртој години показује такав таленат да је изгледало као да се пророчанство обистињује!

2 **ЗАДИВИО КНЕЗА** — Када је Франц, кога су из милоште звали Пуци, имао девет година први пут је засвирао пред кнезом Николом Естерхазијем. Мали Пуци је схватио да му се пружа животна прилика и добро се припремио за наступ. **Пришао је клавиру полако, с миром професионалног пијанисте, и почео да свира један Бетовенов скерцо, тако осећајно и виртуозно да су сви присутни били задивљени.** После концерта још дуго се говорило о генијалном дечаку Францу Листу.

3 **КОД СТАРОГ ЧЕРНИЈА** — Никола Естерхази и неколико његових пријатеља одлучили су да малом Листу омогуће школовање: **послали су га у Беч познатом учитељу музике Карлу Чернију.** Приликом првог сусрета с Чернијем дечак је, знајући колико је он строг, пун стрпљења засвирао један Бетовенов концерт. У једном тренутку бацио је поглед на Чернија и одахнуо: **лице најпознатијег бечког професора изражавало је дивљење и радост!** То је значило да ће га примити.

4 **СУСРЕТ С БЕТОВЕНОМ** — Само две године касније Лист је већ приређивао концерте за које се увек марљиво припремао. Постао је тако славан да је и Бетовен пристао да га прими. У то време велики композитор није још био сасвим глув и пажљиво је слушао дечака који је свирао једну Бахову фугу. **„Веома добро. Свирате веома осећајно" — обратио се он Листу пошто је и последња нота замрла. Затим га је нагло отпустио, не прозборивши више ни реч!**

ИЈЕВА КОМЕТА

5 **ПОЉУБАЦ НА ПОДИЈУМУ — Бетовен је, очигледно, био веома узбуђен, пошто је већ следеће вечери дошао на Листов концерт.** Када се на крају проломио аплауз, он се попео на подијум, пришао дечаку, снажно га загрлио и пољубио у чело. Потом се, нагло као што је и дошао, окренуо и пробијајући се кроз гужву напустио дворану. Узбуђење у сали достигло је врхунац, па ипак, као да нико није био изненађен, толико их је Лист задивио својим свирањем.

6 **СТИГАО И У ЗАГРЕБ** — Године 1831. Лист се у Паризу срео са чувеним виолинистом Паганинијем чије га је свирање одушевило. Тада је одлучио да покуша на диркама да постигне савршенство које је Паганини стварао гудалом. Више него икад до тада посветио се вежбању. Тако је постао један од највећих композитора и пијаниста свог времена. **Између 1833. и 1848. године гостовао је на највећим светским позорницама, а 1846. наступао је и код нас, у Загребу.**

7 **ЛИСТОВИ ПРИЈАТЕЉИ** — Лист је имао много пријатеља, међу којима су били велики композитори Шопен, Берлиоз, Шуман, Вагнер. Својим пријатељима је био веома одан а кад год је неком од њих требала помоћ, он ју је несебично пружао. **Био је племенит човек: на врхунцу славе, све своје концерте је давао у добротворне сврхе. Сиромашним студентима бесплатно је држао часове и бодрио их у раду.** У то време постао је и диригент краљевске опере.

8 **СМРТ У БАЈРОТУ** — Овај славни композитор, пијаниста и диригент умро је 31. јула 1886. године у малом месту Бајроту, у Баварској, где је дошао да присуствује једном Вагнеровом концерту. Иза њега су остала позната **клавирска дела „Године ходочашћа“, „Легенде“, „Љубавни снови“..., симфоније „Фауст“ и „Данте“, мађарске рапсодије, клавирски концерти, ораторијуми, соло-песме, музичко-књижевна дела, као што је биографија Шопена...**

СЛЕЈД
SLADE

Једна од најкомерцијалнијих енглеских рок-група, група СЛЕЈД већ читав низ година не силази са листе популарности. Мада су им својевремено многи прорицали краткотрајну каријеру, чланови групе су их својим последњим успесима на најбољи начин демантовали и још једном доказали да СЛЕЈД није тренутна мода већ вредност коју је прихватила и Европа и Америка. Група је популарна и код нас, нарочито код млађе публике која са одушевљењем слуша њихову музику како код куће тако и по диско-клубовима. Састав сачињавају Дејв Хил (Dave Hill), Ноди Холдер (Nody Holder), Цими Ли (Jimmy Lea) и Дон Пауел (Don Powell) који су заједно почели да наступају још 1969. године. Серијом хит-композиција успели су напречац да освоје публику, а највећу потврду популарности доживели су пре две године када су снимили свој филм под називом „Слејд у пламену" (Slade in Flame). После овог кратког увода упознајмо ближе четворицу младих Енглеза који су својом темпераментном музиком и екстравагантним облачењем освојили младе поклонике поп-музике.

JIMMY LEA: Рођен је 14. јуна 1952. године у Вулверхемптону у Енглеској. У групи свира бас-гитару, виолину, клавир а на снимцима се често чује и као пратећи вокал. У слободном времену пише песме и аутор је текстова многих хитова групе СЛЕЈД.

HODDY HOLDER: Право име му је Невил Холдер, а рођен је 15. јуна 1950. у Валсалу у Енглеској. Свира гитару и флауту, мада је далеко познатији као главни шоумен и певач састава.

DAVE HILL: Рођен је 4. априла 1952. године у Девону. У групи свира гитару, саксофон и клавир, а такође и пева. Заједно са Ноди Холдером компонује све песме за групу. Хоби му је да окупља прстење.

DON POWELL: Код публике је најомиљенији и прави је виртуоз на бубњевима. Рођен је 10. септембра 1950. године у Билстону у Енглеској и велики је заљубљеник у брзе аутомобиле и брзу вожњу што га је у неколико наврата доводило у смртну опасност.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

НО СЕ УХВАТИ У КОЛО (IN FOR A PENNY)

Музика и текст: НОДИ ХОЛДЕР (Noddy Holder) и ЦИМИ ЛИ (Jimmy Lea)

Изводи: СЛЕЈД (Slade)

Do you remember the night in September
The two of us laid in the hay
Do you remember the day in December
And how we got carried away
If you're in for a penny
You gotta be in for a pound
O — 'cos over and over
You play me that old pashioned
So look around
Did you discover that, o, I'm a Lover
When we took a tumble or two
Were you surprised when you Tried me for size
You bit off more than you could Chew
If you're in for a penny
You gotta be in for a pound
O — 'cos over and over
You play me that old fashioned
So look around
Play the refrain
Play it and pay and play it again
Do you remember the night I Surrendered
You wanted to paint me in oils
Oh you are tender, do you Remember
The sleepers could hear me for Miles
If you're in for a penny
You gotta be in for a pound
O — 'cos over and over
You play me that old fashioned
So look around
Play the refrain
Play it, and pay it and play it again

ПАРНИ ВАЉАК

Крајем прошле године у Загребу је основана група под помало необичним називом ПАРНИ ВАЉАК, која је за веома кратко време успела да стекне бројне присталице широм наше земље. Нови састав имао је и прилично среће јер је већ после месец дана рада добио могућност да сними своју прву плочу и да се на великој југословенској турнеји YU групе и Фаундејшна из Енглеске представи младима широм Југославије. Почетак је, као што видимо, био изванредан и публика га је примила изнад свих очекивања. Надајмо се да ће их успеси и даље пратити јер чланови овог састава то у потпуности и заслужују: они су једна од ретких домаћих

рок-група која има изванредан шоу-програм и нумере које ће, вероватно, једног дана представљати југословенски рок-израз.

Састав је настао после распада загребачке „Групе 220" тако што су гитариста и композитор Хасан Хасанефендић, соло-гитариста и композитор Јурица Пађен и вокални солиста Аки Рахимовски, талентован шоумен, позвали на сарадњу Златка Миксића басисту „Златних акорда" и бубњара Срећка Антолија. Сједињени, они сада траже нов израз — чак и кроз агресивност самог имена групе ПАРНИ ВАЉАК — у жељи да упорним радом оставе иза себе све остале саставе како би једног дана заузели сам врх југословенске рок-музике.

КВИН (Queen)

Композиција Бомска рапсо-композиција Боемска рапсодија (Bohemian Rhapsody) налазила се на готово свим светским топ-листама. То што ова композиција скоро два месеца није силазила са првог места енглеске топ-листе критичари су оценили као изузетан успех групе КВИН и сматрају да група има великих изгледа да у овој години постане најпопуларнија.

Иначе, за групу се први пут чуло пре две године када је снимила свој први албум под називом КВИН I који је продат у 40.000 примерака. Истовремено чланови састава су се представили публици на заједничкој турнеји са групом »MOTT THE HOPLE« што им је на почетку каријере много значило, затим следе самосталне турнеје широм Енглеске и гостовање у Сједињеним Америчким Државама, тако да за врло кратко време избијају у први план. Када су снимили свој последњи албум „Ноћ у опери" (A NIGHT AT THE OPERA) на коме се налази и хит-композиција BOHEMIAN RHAPSODY сумње више није било. Успех је био потпун. Плоча је снимљена без употребе синтисајзера и електронских трикова, док су сви музички ефекти дело напорног рада и вештине Фредија Меркурија, Брајана Меја, Роџера Тејлора и Џона Дикона. Највећа звезда састава и најзаслужнији за овакав успех плоче „Ноћ у опери" свакако је певач Фреди Меркури који је у свих једанаест композиција извукао максимум од свог гласа, необично великог распона и јачине.

О самом албуму Фреди каже: „Моје најдраже песме су „Смрт на две ноге" (DEATH ON TWO LEGS), „Заљубљен сам у своја кола" (I'M IN LOVEL WITH MY CAR), „Боемска рапсодија" и енглеска национална химна у рок-обради. Овим песмама смо доказали вредност мада лично мислим да смо способни да следећи албум начинимо још бољим и савршенијим".

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем или размјеном тражим сљедеће плоче: Something or Nothing (Uriah Heep), Skweeze Me, Pleeze Me (Slade), Bad-Bad-Boy, This Flight Tonight (Nazareth), Hush, Stormbringer, Burn (Deep Purple), Hey Rock and Roll (Showaddywaddy) Killer Quin (Quin), Blockbuster), Hellraiser (Sweet), Electric Lady (Geordie), Radar Love (Golden Earring), The Golden Age of Rock'n'Roll (Mott the Moople), Dance with Devil (Kozzy Powel), Down, down (Status Quo), Hey Jude (Beatles), Night ih White Saten (Moddy Blues) i Smoke on Water (Deep Purple). Размјена по договору за разгледнице Југославије, постере и слике групе Sweet, затим неке плоче или пак куповина по садашњој цијени плоча.

Јадранка Николашевић
Дивалтова 117б
54000 Осијек

НОВЕ ПЛОЧЕ НАШИХ ДИСКО-КУЋА ЈУГОТОН

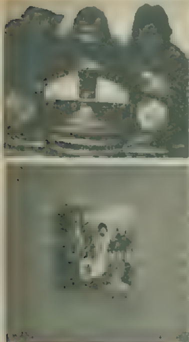

● Београдска YU група обележила је петогодишњицу свог постојања новом ЛП-плочом. Девет композиција солисте Драгог Јелића које се налазе на трећој великој плочи ове групе, одраз су данашње вредности састава.

● Девети албум групе ПРОКОЛ ХАРУМ (Procol harum) сада је доступан и нашим љубитељима поп-музике. Поред најновијих остварења овог састава, на албуму се налазе и неке старе композиције, нама већ познате, као што је, на пример, велики прошлогодишњи хит ПАНДОРИНА КУТИЈА (Pandora's Box).

● Албум »24 CARAT PURPLE« групе ДИ ПАРПЛЕ (Deep Purple) садржи најбоља остварења овог популарног састава који се пре годину дана представио и нашој публици. Композиције „ЖЕНА ИЗ ТОКИЈА" (Woman from Tokyo), „ЦРНА НОЋ" (Black Night), „ДИМ НАД ВОДОМ" (Smoke on the Water) и друге, подсетиће нас на златно време ове групе.

● ШОУВЕДИВЕДИ (Showaddywaddy), једна од најатрактивнијих енглеских група, представила нам се на малој плочи добро познатим хитом „ОТКУЦАЈ СРЦА" (Heartbeat) и композицијом „ЛУСИ ЏЕЈН" (Lucy Jane). Композиција „ОТКУЦАЈ СРЦА" дуго није силазила са свих светских топ-листа, а пре отприлике два месеца на Забавниковој хит-страни била је изабрана за песму недеље.

ПОП-ЗАНИМЉИВОСТИ

После турнеје по Америци популарне енглеске групе Беј Сити Ролерс (Bay City Rollers), музички критичари су једногласни у оцени да су чланови овог састава исто толико популарни у САД као Битлси пре десет година.

Недавно је у Лондону међу новинарима, музичарима и модним креаторима спроведена анкета ко је најбоље обучена поп-личност. Прво место као појединац освојио је Мик Џегер, док су за најгоре обучену групу проглашени чланови састава Кис (Kiss).

Почетком следећег месеца почеће у Холивуду снимање филмског спектакла „Ragtime« у коме главне улоге тумаче Пол Њумен и Мик Џегер. Филмска екипа је већ почела припреме и сада се чека долазак Мика који се са Стоунсима налази на турнеји по Европи.

После тријумфалне турнеје по Енглеској група ROXY MUSIC издала је свој пети албум под називом СТРЕН. Музички критичари и публика изванредно су оценили овај албум.

Са својим некадашњим колегама, члановима „Корни групе", Златко Пејаковић ради на свом албуму првенцу. После мале плоче ово је његов други самостални рад који, према оценама критичара, може да буде знатан допринос домаћој поп-музици.

На ранг-листи популарности, коју су саставили млади слушаоци, одмах иза најпопуларније домаће рок-групе БИЈЕЛО ДУГМЕ долазе загребачка група „ДРУГИ НАЧИН" и група СМАК из Крагујевца. Први албум загребачког састава био је у прошлој години један од најтраженијих, док су се „смаковци" и пре своје прве ЛП-плоче могли похвалити изузетно успешним концертима.

Читаоци јављају...

ВЕСТИ ИЗ БАЧКЕ ТОПОЛЕ

Драга редакцијо,

Прво да вам похвалим ваш лист ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК. Све ми се допада, а нарочито ХИТ СТРАНА, па се због тога и јављам. Наиме, шаљем вам једну вест из мог града — Бачке Тополе. У Улици Николе Тесле број 11, у малом подруму ради и свира група која се зове FROGS. Састоји се од четири члана а просечна старост им је 15 година. Ови младићи су веома амбициозни и упорни. Воле и свирају све добре песме (забавне), а од група највише цене: СВИТ, ДИП ПАРПЛ, ЕМЕРСОН, ЛЕЈК И ПАЛМЕР, а од наших: БИЈЕЛО ДУГМЕ и YU група. Имају и нешто своjих песама.
МЕ и YU групу. Имају и неко-
МИР ЗЛАТКОВИЋ, вођа групе, оргуљаш и вокал, ГОЈКО УГАРКОВИЋ, бас-гитара, АТИЛА БЕН ЧИК, соло-гитара и вокал и бубњеви ЗДЕНКО РУДОВИЋ. У раду им много помаже менаџер ДРАГАН БЕЋАР.

Зоран Рудовић,
Н. Тесле 13/8,
24300 Б. Топола
(Хонорар 50.— дин.)

Захваљујемо се на вести коју нам је послао наш читалац Зоран Рудовић и уједно молимо остале читаоце који нам се јављају да нам пишу о још недовољно афирмисаним групама из њихових места, начину коришћења слободног времена, слушања музике... Вести не би требало да буду дуже од петнаестак редова. Напомињемо да би било пожељно уз вест послати и црно-белу фотографију. **Рукописи и фотографије се не враћају.**

Редакција

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Ко је био Colin Blunston?

Мира Затежић
Марка Орешковића 3,
Београд

Колин Бланстон је својевремено био оснивач и вођа састава »Zombies« у коме је свирао ритам-гитару. После распада групе вратио се старом послу у једној осигуравајућој компанији. Покушао је и као солиста али без већег успеха.

★ ★ ★

Где могу да набавим плочу Ибрице Јусића и на коју адресу да се обратим?

Иван Гашић
Хајдук Вељкова 7
19210 Бор

За продуцентску кућу Југотон Ибрица Јусић је снимио своје две ЛП-плоче те стога мислимо да је најбоље да се обратите некој од продавница ове куће или, пак, директно на адресу: Продукција плоча Југотон, 41000 Загреб.

★ ★ ★

Шта данас ради Ray Davies, оснивач популарне групе »Kinks«

Драгомир Миловановић
Маршала Тита 5
Титово Ужице

Ray Davies је по распаду групе наставио као солиста и имао је доста успеха. У
хг,састава
последње време није много снимао јер је са братом створио сопствени студио и дискографску кућу.

ЕНГЛЕСКА

1. MAMA MIA — Abba
2. GLASS OF CHAMPAGNE — Sailor
3. BOHEMIAN RHAPSODY — Qeen
4. IN DULCE JUBILO (ON HORSEBACK) — Mika Oldfield
5. KONG OF THE COPS — Billy Howard
6. ART FOR ART'S SAKE — 10 cc
7. WE DO IT — R and J Stone
8. LET THE MUSIC PLAY — Barry White
9. WIDEEYED AND LEGLESS — Andy Fairweather Low A and M
10. ITCHYCOO PARK Small Faces

САД

1. CONVOY — C. W. Mc Call
2. I WRITE THE SONGS — Barry Manilow
3. LOVE ROLLERCOASTER — Chio Players
4. YOU SEXY THING — Hot Chocolate
5. FOX ON THE RUN — Sweet
6. FLY AWAY — John Denver
7. I LOVE MUSIC — O'Jays
8. WALK AWAY FROM LOVE — David Ruffin
9. 50 WAYS TO LEAVE YOUR LOVER — Paul Simon
10. SING A SONG — Earth Wind and Fire

ДОМАЋА ЛИСТА — СИНГЛОВИ

1. НЕ ГЛЕДАЈ МЕ ТАКО И НЕ ЉУБИ ВИШЕ — Бијело дугме
   ЈУГОТОН
2. КАД ЈЕДНОМ ОТКРИЈЕМ ЧОВЕКА У СЕБИ — Дадо Топић
   ПГП РТБ
3. ОВЕ НОЋИ ЈЕДНА ЖЕНА — Златно Пејановић
   ПГП РТБ
4. КАДИЈА — Тешка индустрија
   ЈУГОТОН
5. ОСТАЛА СИ УВИЈЕК ИСТА — Мишо Ковач
   SUZY
6. ВАГАБУНД — Здравно Чолић
   ЈУГОТОН
7. НОВИ ЗВУК — YU група
   ЈУГОТОН
8. ЈА САМ ЧОВЕК — Мишо Ковач
   SUZY
9. ШТО СИ, НАНО, УДАЛА МЕ РАНО — Неда Украден
   РТВ ЉУБЉАНА
10. ЉУТИТ ЋЕ СЕ МОЈА МАЈКА — Љупка Димитровска ЈУГОТОН

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1. WHAT CAN I DO FOR YOU — Labelle
   SUZY
2. DELILA'S POWER — Ike and Tina Turner
   РТВ ЉУБЉАНА
3. GIVE A LITTLE LOVE — Bay City Rollers
   ЈУГОТОН
4. ROLLING STONES — David Essex
   SUZY
5. DARLIN' — David Cassidy
   ЈУГОТОН
6. ACTION — Sweet
   ЈУГОТОН
7. HUSTLE — Van Mc Coy
   ПГП РТБ
8. SAILLING — Rod Stewart
   ЈУГОТОН
9. GOOD LOVIN' GONE BAD — Bad Company
   ЈУГОТОН
10. SAMBA PA TI — Santana
    SUZY

НАПРАВИТЕ САМИ

МОДЕРНА СУКЊА

Сукња је практично незамењив део одеће. Предлажемо вам да научите како сами да сашијете једну модерну звонасту сукњу.

Уколико сте високи између 1,50 и 1,60 сантиметара а тешки између 50 и 60 килограма треба вам око метар штофа или сомота дупле ширине. Наравно, сва одступања од тежине или висине захтевају више односно мање материјала. Пазите! Материјал мора да буде дупле ширине јер се сукња косо кроји.

Пре него што почнете да кројите, узмите своје мере: обим струка a) (црт. 1), обим кукова на најширем делу — b, висину између струка и кука на најширем делу — c и дужину сукње — d, која треба да буде бар испод колена, а највише до пола листа. На основу тих мера направите крој према шеми на **цртежу број 2**. Уместо a, b, c, d, унећете своје мере. Дуж кука (c) продужите помоћу лењира праву линију до ивице сукње. Измерите дужину руба сукње (e) па је продужите за 1/5 те дужине. На **цртежу број 3** видите како се материјал кроји. Пресавија се један ћошак материјала и постави крој као на **цртежу 3** — пуна линија. Када се тако искроји једна половина сукње, пресавије се други угао и поново постави крој као што је приказано цртицама, такође **цртеж 3**. Кад се материјал рашири, искројени делови леже као што приказује **цртеж број 4**. Од преосталог материјала искројте каиш. Потребан вам је и један патент-затварач од 20 сантиметара. Пришијте оба искројена дела, а оставите само делове за затварач (црт. 5). Ширину каиша одредите према жељи (црт. 6). Каиш проштепујте са једне стране а са друге оставите несашивен (црт. 7.). Пришијте прво страну појаса са лица сукње (црт. 8) а затим подврните појас са унутрашње стране (црт. 9) па проштепујте (црт. 10). На крају на сукњи направите мали поруб и проштепујте га два пута да би сукња лепше падала (црт. 11).

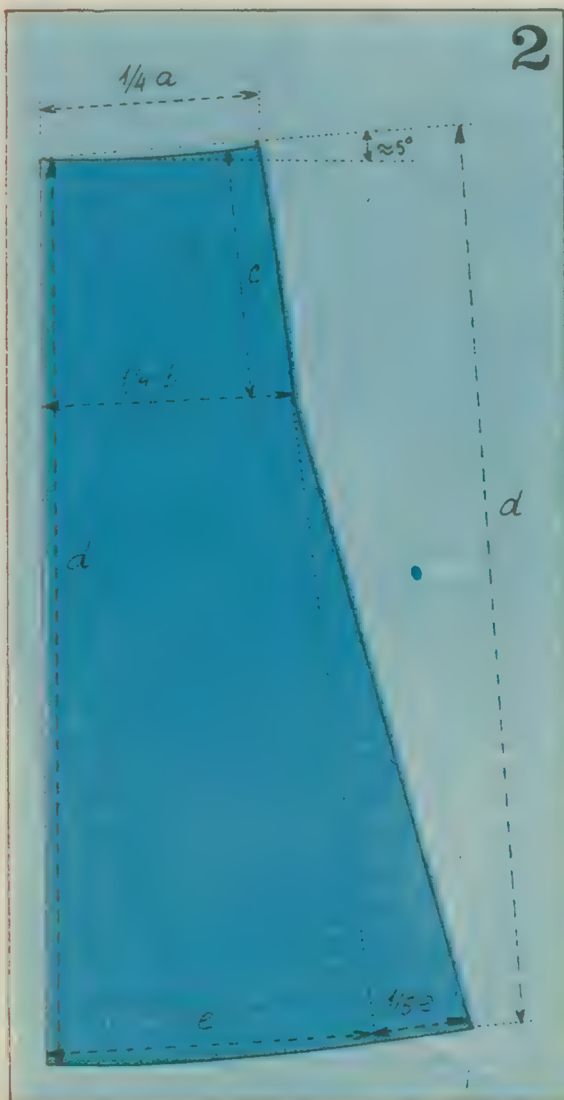

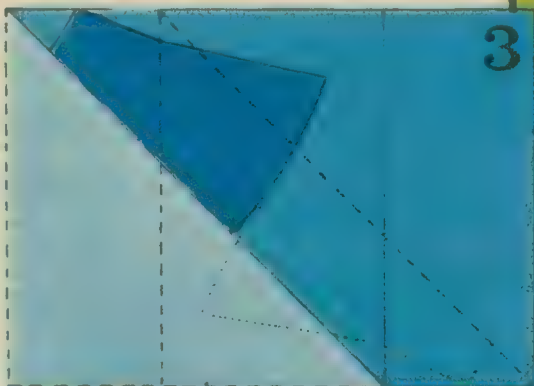

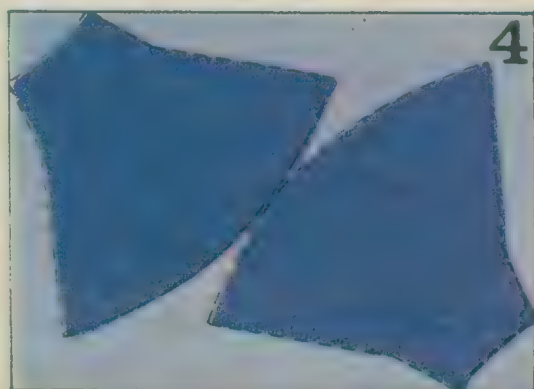

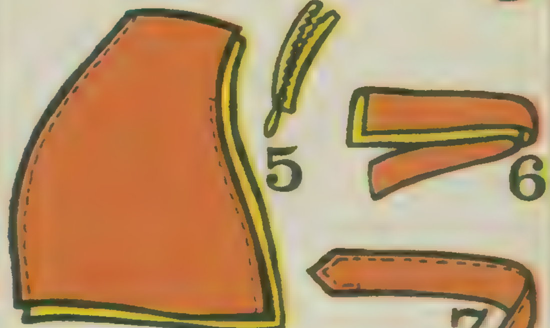

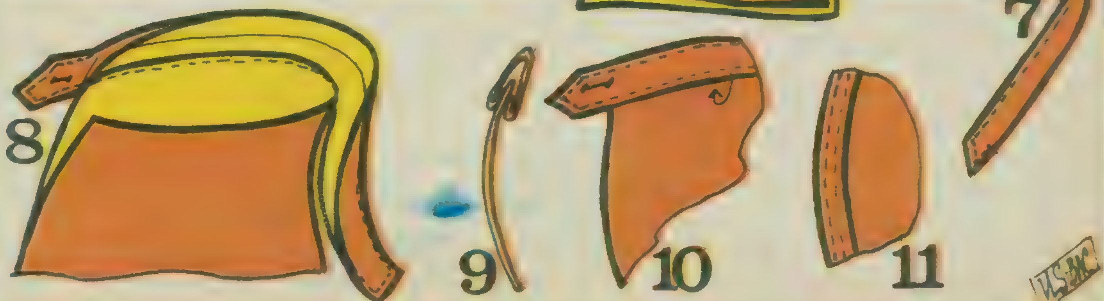

ЗАЉУБЉЕНИ У СВОЈУ БОЛЕСТ

Многи уображени болесници, хипохондри, одбијају помоћ лекара јер — не желе да буду излечени!

Неки људи воле да буду болесни. Ако осете и најмању нелагодност у желуцу, одмах помишљају на чир, а свако пробадање у пределу срца изазива код њих смртни страх од инфаркта. Када би им неко рекао да су хипохондри и да уживају у својим измишљеним болестима — страшно би се увредили. И били би у праву јер они и нису прави хипохондри. Они само воле своју болест, боље рећи воле да буду болесни. Али чим тегобе нестану, одмах заборављају на своја уображења, све до прве прилике.

Прави хипохондри, или, како их народ зове уображени болесници, заиста уживају у својим потпуно измишљеним болестима. Они траже пажњу и нежност и више од свега плаше се — истине. Јер, кад им лекар каже да су здрави, он им одузима, као деци играчку, најдражу разоноду.

Нико их »не разуме«

Због чега човек бежи у болест, односно постаје хипохондар? Најчешће, то је најлакши начин да „реши“ неке тешкоће, оправда неуспехе у животу али и да тиранише средину у којој живи или изнуди љубав оних који га окружују, а не посвећују му довољно пажње. Познате су и хипохондрије не само лаика у чијим се рукама често нађу часописи популарне медицинске литературе, већ и студената медицине и лекара.

> ### *Историјска реченица*
> ### КОЦКА ЈЕ БАЧЕНА!
>
> Славни римски војсковођа и државник Гај Јулије Цезар у два маха је покушавао да покори Британију, 55. и 53. године старе ере, али оба пута безуспешно. У то време он је заједно са Помпејем и Красом био у тријумвирату, врховном управном телу, али је 53. године Крас умро и у Риму су настали немири. Цезар, који се оштро сукобио са Помпејем и Сенатом, пошао је натраг у поход на Рим. На путу је формирао 7 легија и 49. године стигао са својим трупама до речице **Рубикон**, која се налази на граници Цизалпинске Галије и Италије. Закон је тада налагао да сваки генерал који са севера улази у Италију пред овом речицом мора да распусти своје трупе. Цезар је неко време био у недоумици, а онда је решио да ипак пређе преко ње.
>
> По предању, он је тада рекао: **„Коцка је бачена!“** Ова реченица добила је готово пословично значење. Употребљава се када неко после дужег размишљања донесе неку важну одлуку.
>
> 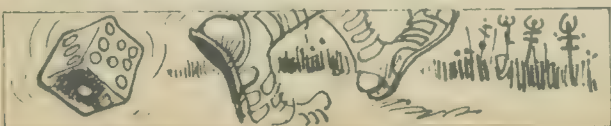

Како поступати с хипохондрима? Једно од најраширенијих мишљења је да уображеном болеснику не треба никад рећи да је хипохондар јер би се тиме постигао супротан ефекат. Наиме, истина би га, ако не баш сасвим дотукла, оно сасвим сигурно подстакла да почне још више да жали самог себе, јер ето, живи у свету који га уопште „не разуме“.

Несумњиво је да су за појаву хипохондрије од великог значаја не само индивидуалне слабости већ и услови живота у којима појединац живи. Да је то тачно доказао је и доктор Џорџ Бјанки из Лондона који је дуго проучавао 30 уображених болесника. Половина њих је „умирала“ од рака, једна четвртина од сметњи на срцу а друга од заразних болести.

Приликом испитивања доктор Бјанки је сазнао да је шеснаесторо пацијената рано остало без мајке. Доктор Бјанки верује да је то био разлог њиховом хипохондричном понашању. Наиме, док су били деца, мајке су се заштитнички односиле према њима и просто су биле срећне кад би се разболели, јер су тако у пуној мери могле да их обасипају својом љубављу и нежношћу. На тај начин су их, заправо, училе да уображавају болест јер „јадна дечица“ су брзо схватила да ће се тако наћи у средишту њихове пажње.

Катастрофа настаје оног дана када мајка умре. Човек се одједном осети као птица одсечених крила. И даље осећа потребу за мајчином љубављу, пажњом и нежношћу али како тога више нема, он, наравно, то настоји да добије од других: покушавајући да скрене пажњу на себе почне да се жали на неподношљиву главобољу или страшне грчеве у стомаку...

Озбиљан предзнак

Лечење уображених болесника је врло тешко и споро. Лондонски психијатар доктор Френк Кењон је, лечећи око 500 хипохондара, установио да само незнатан број њих жели да буде излечен.

— Многи уопште не прихватају лечење — каже он — јер би то значило да се одричу своје болести а самим тим и оруђа којим изазивају симпатије. Никакве користи нема од тога што ће им се рећи истина. Ако одбијете да поверујете у њихову причу, они сместа полазе у потрагу за новим лекаром који ће им из самилости или да му не би досађивали преписати какав безазлени сируп против кашља или шећерне таблете.

Против таквих лекара је још пре три стотине година први дигао глас француски комедиограф Молијер. У свом комаду „Уображени болесник“ он се окомио на лекаре који хипохондрима издашно преписују средства за чишћење, клистир или десетак пијавица које ће им смирити узбуркану крв.

Да је хипохондрија начин да се побегне од стварности, као што тврди и доктор Кењон, показује и пример чиновника лондонске берзе који је због великих пословних брига добио „парализу“ десне руке. Никакви прегледи нити изјаве специјалиста нису могле да га увере да је потпуно здрав и да то, што му рука беживотно виси, нема никакве везе с неким органским обољењем већ с његовом — психом!

Управо овај случај и указује на то да хипохондрија често може да буде и од користи јер указује на врло озбиљне психичке поремећаје. Понекад, она је и једини предзнак почетних шизофренија.

М. Ш.

ТАЈНА ШВЕДСКОГ „ВАСЕ" * БРОДО

НАГНУО СЕ И ПОТОНУО — Једног сунчаног поподнева средином 1628. године стокхолмска лука је била препуна људи. Грађани су присуствовали несвакидашњем догађају: поринућу у море топовњаче „Васе" која је на својим палубама имала 64 топа. Брод је био изграђен по наређењу шведског краља Густава II Адолфа и требало је да буде понос Шведске краљевске морнарице. Али када је уз одушевљене узвике окупљених спуштен са навоза, изненада се нагнуо на страну и потонуо.

ПОСЛЕ 35 ГОДИНА — Морнари и капетан брода скочили су у море, а грађани се разишли запањени и разочарани. Нико, па ни конструктори и градитељи брода, није знао да објасни зашто је „Васа" потонула. Тридесет и пет година после бродолома „Васе" рониоци су се спустили на дно стокхолмске луке и са горње две палубе потонуле топовњаче извукли на површину њене топове. Шведска је ово пратила са великим интересовањем, међутим „Васа" је убрзо поново пала у заборав.

ФРАНЗЕНОВА ОДЛУКА — Више од триста година лежала је „Васа" у муљу на дну луке. На своје присуство подсећала је само рибаре чије су се мреже често закачињале за потонулу топовњачу, или друге бродове који су о њу запињали своја сидра. Најзад је Андерс Франзен, човек чији је хоби био вађење бродских олупина са дна мора, одлучио да „Васу" отргне од муља. Акцију је започео 1956. године тиме што је прионуо на проучавање свих писаних материјала о потонућу „Васе".

ТРУП НИЈЕ ИСТРУЛИО — Франзен се спустио до „Васе" и одломио комад храстовине од које је брод био саграђен. Лабораторијска анализа је показала да је дрво добро очувано, што је значило да корито „Васе" приликом вађења неће пући. Шведске власти су Франзену ставиле на располагање људе-жабе и рониоце. Акција вађења „Васе" са морског дна почела је прокопавањем шест тунела испод кобилице брода да би се лакше спрао муљ с њега што је и те како отежавало посао.

ЛОМ У ЛУЦИ

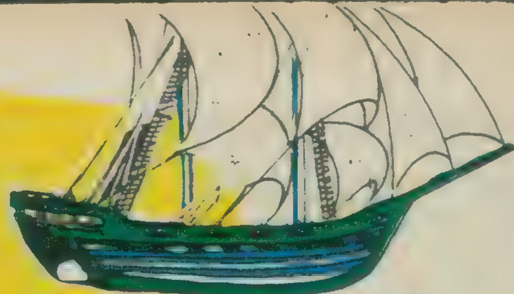

5 **ВРЕДНИ ПРЕДМЕТИ** — Рониоци су нашли поред брода топове мањег калибра и друге предмете који су се некад налазили на броду. Најлепша је била глава лава, обојена црвеном и жутом бојом, коју је брод, кад је поринут, носио на свом прамцу. Рониоци су је извадили тек после много мука јер је била тешка око две и по тоне. Све нађене ствари, које ће касније поново бити враћене на брод, пажљиво су опране и конзервиране. Тако је спречено распадање дрвета после наглог сушења.

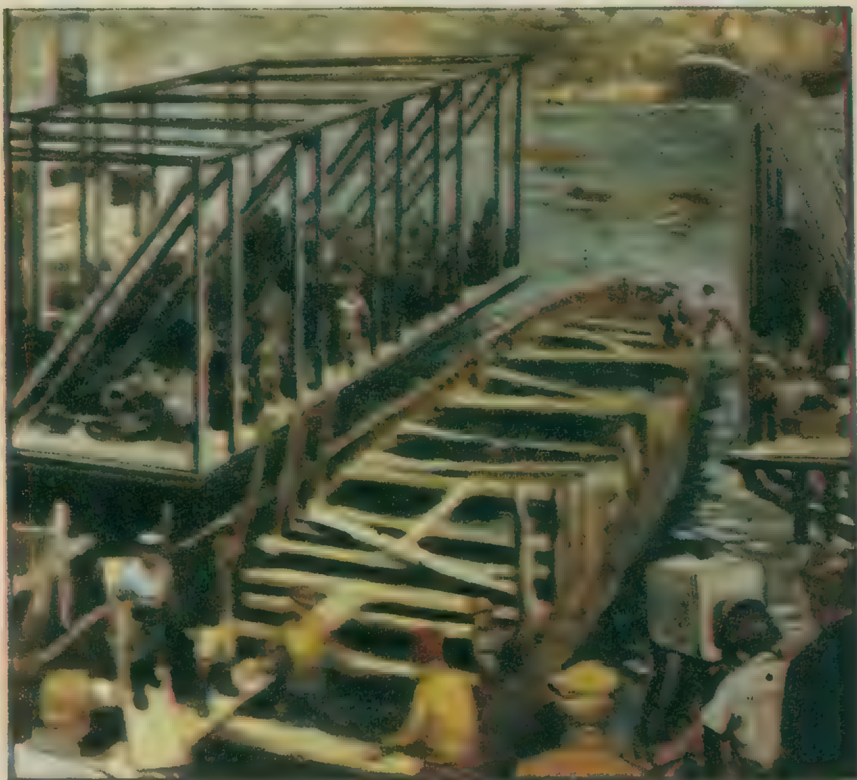

6 **НА ТАНКОВИМА** — Подизање „Васе" на површину мора настављено је тако што су кроз канале испод брода подвучена челична ужад са кукама на крајевима. Куке су затим закачене за дизалице на танковима који су били делимично потопљени да би брод могао лакше да се одигне са дна. Међутим, пре него што се појавио на површини, одвучен је у плићак. Тек тада, пошто су претходно на њему затворени сви отвори и радници почели да црпу воду, „Васа" је изронила.

7 **САМО МУЉ** — Из воде су се појавиле само палубе „Васе", а не и цео труп. Доње палубе биле су препуне муља и брод је требало очистити од њега. Блато је пажљиво просејавано не би ли се у њему нашло још нешто што је припадало броду. Коначно, када је и то било готово, топовњача је запловила на сопственој кобилици. Узбуђени Франзен није био у стању од узбуђења ни реч да изусти. Труд који је уложио у ову акцију није био узалудан.

8 **ПОД СТАКЛЕНИМ ЗВОНОМ** — „Васа" није смела дуго остати изложена сунцу и струјању ваздуха јер би се расушила и распала. Зато је за њу изграђен павиљон попут стакленог звона. Павиљон и брод у њему смештени су на пловећу платформу која је укотвљена код острва Јургарден, једног од многих на којима је Стокхолм подигнут. Данас је „Васа" брод-музеј. Посећују је не само Швеђани, већ и туристи из целог света. Тајна њеног потонућа никада није решена.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

БАКАРНА ДА

АКО ПРИМЕТИТЕ ДА ЗАПАДАТЕ У НЕКУ ОПУШТЕНОСТ И ЗАДОВОЉСТВО, ПОКУШАЈТЕ ДА СЕ ОДУПРЕТЕ...

ЏЕРАЛД КЕРШ

Човек мора да одлучује сам у животу, да иде својим путем у потрази за нечим што ће га, по његовом мишљењу, одвести до среће.

Ипак, жао ми је што ме Нортон Манеринг није послушао кад сам му саветовао да ником не каже ни речи о поруци коју је примио ујутру 1. септембра у својој кући близу Гилфорда. Да ме је послушао, не би се сад налазио у санаторијуму, са дијагнозом: нервни слом. Из поштовања према пацијенту нису написали „лудило", јер Манеринг је познати научник.

Међутим, ја кажем да је Манеринг далеко од лудила. Он је потпуно здрав човек, и не само то: он је племенит, осећајан, поштен и храбар. Он је жртвовао све за ваше и моје добро, зато што је веровао — и још је у то убеђен — да је човечанство у великој опасности.

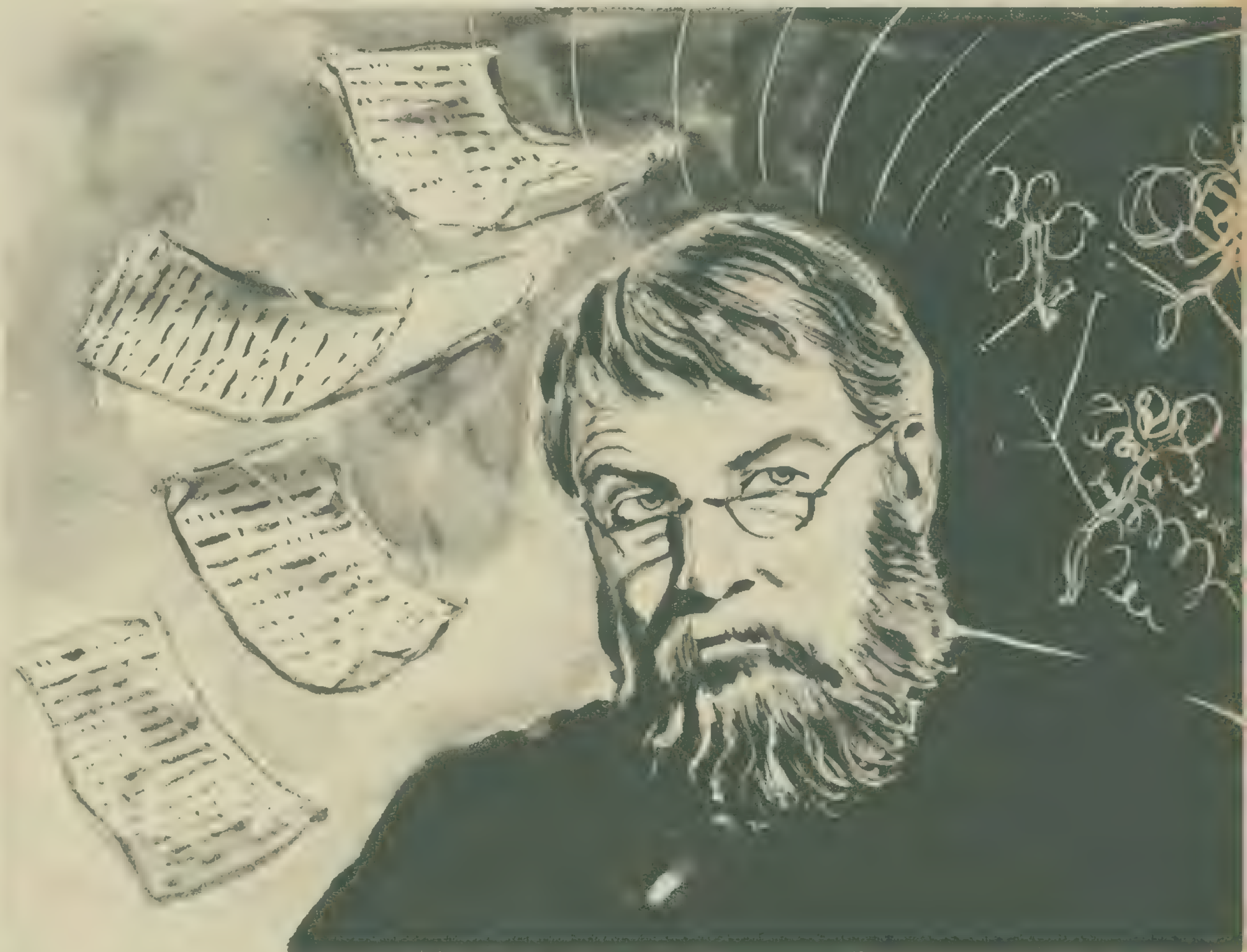

Тачке и цртице чиниле су речи, а речи су се претварале у поруку...

Сам са птицама

Док ово пишем, Манеринг вероватно седи у својој соби у санаторијуму и неуморно. од танке бакарне жице ко зна колико дуге, прави цветове, окреће их и савија. Док то чини, пажљиво ослушкује и нешто мрмља. Покушава да направи цвет који ће бити истоветан са оним од 1. септембра, али не успева. Било је нешто слично далији — једна латица овако, друга онако, али комбинација има безброј. Треба направити потпуно исту.

Обећао сам му да ћу вам испричати зашто он ово чини и зашто је у санаторијуму. И да ћу вас упозорити на опасност...

Нортон Манеринг је зоолог. Прославио се проучавајући живот једне ретке морске птице која живи у неприступачним пределима. Овим својим студијама посветио је пуних пет година, у примитивној колиби коју је сам подигао на стенама.

Кад би птице отишле на починак и чуло се само хучање мора, забављао се прављењем радио-пријемника. Пошто се вратио у Енглеску и објавио своју монографију, повукао се на краће време у своју кућу ван града. То је једна од оних старих али привлачних енглеских кућа са дебелим каменим зидовима. Кад се затворе масивна врата од храстовине, у Манеринговом дому је тако тихо да можете да чујете куцање сопственог срца. Такав мир је одговарао Манерингу кад се бацио на свој нови хоби. Ништа за њега није било лепше од намотавања, савијања и спајања жица и шрафова. Тада је живео потпуно сам у свом свету, окружен разним облицима који су подсећали на цветове.

Манеринг се сав био претворио у уво. Временом се извежбао да чује и најслабије звукове. Птице, за које се толико интересовао, има ју језик састављен од звукова који су сувише ниски или сувише високи за човеков слух. Манеринг ми је причао, и ја му верујем, да се дугим и стрпљивим ослушкивањем извежбао да хвата и ове на изглед нечујне звуке.

— Али, шта слушаш по целу ноћ с тим слушалицама на глави? — питао сам га.

— Ох, било шта. Ослушкивање ми је прешло у навику. Ови пријемници које правим, иако су чудног облика и не личе на радио-апарате, могу да ухвате готово све што се пошаље у етар. Могу да чујем аматерске станице, преносе утакмица, концерте, најновије вести из било ког дела света. Примам чак поруке на Морзеовој азбуци које шаљу бродови. То ме забавља и одмара. Одвлачи ми мисли од озбиљних послова, па кад после извесног времена поново почнем да радим осећам се као препорођен.

Тако је ујутру 1. септембра, у 4 часа и 25 минута, примио ону кобну вест.

Манеринг тврди да није био поспан, мада те ноћи уопште није спавао. Нерви су му били потпуно мирни и чула будна. Окретао је дугмад на пријемнику и покушавао да ухвати још нешто пре него што пође на спавање. Одједном, почео је да разазнаје неку поруку. Готово је престао да дише.

Звук се губио...

Прво му се учинило да је слаби звук који је допирао до његовог осетљивог ува резултат неких атмосферских сметњи. Одмах затим ухватио је ритам овог звука и помислио да је нека шифра. У том нејасном шуму било је чудних прекида који су очигледно били пажљиво испланирани. Најзад је схватио да је то Морзеова азбука, која није могла добро да се разазна због велике даљине са које је долазила.

Манеринг је увек при руци имао оловку и хартију и почео је да бележи овај слаби звук који се на тренутке губио. Међутим, полако се навикао на њега, па му је рука сама летела.

Као научник, Манеринг је научио да буде стрпљив и да обуздава своје узбуђење. То је било не-

ИЈА

опходно и сада, док је пратио звук и бележио га. Полако, тачке и цртице чиниле су речи. Речи су се претварале у поруку. Та порука је учинила Манеринга лудим у очима света.

Ево шта је Манеринг забележио:

„...Једно време слушали смо шта говорите. Касније смо вас и посматрали. Чини нам се да као становници младе планете, још недовољно развијене, све доскора нисте имали ни најпримитивнија средства комуникација. Покушавали смо да вам се обратимо и раније, али један ваш брод који је примио поруку није умео да је схвати и све се свело на неколико бесмислених тачака и цртица на хартији.

Желимо да вам помогнемо. Овде живимо срећно већ 11 милиона ваших година. Обраћамо вам се помоћу шифре коју најчешће употребљавате. Земљо, ако нас чујеш, јави се!"

Манеринг је, каже, желео да повиче: „Чујем, наставите!" Но, могао је само даље да слуша:

„Установили смо да сте веома често у страху, да сте тужни; сад се мрзите, сад се волите. Стално некуд журите и нервирате се. Ми вас жалимо. Ако тако наставите, брзо ћете пропасти, а ми то не желимо.

Срећни као ми

Недавно се код вас прочула вест да ћемо доћи да освојимо Земљу. Ми ценимо то што сте били у стању да откријете наш свет и претпоставите да у њему има живота, али вест о нашим намерама није тачна. Нама нису потребна освајања, јер смо срећни. Према вама осећамо само пријатељство, и зато ћемо вас учинити срећним. Тако ћете постати као ми, и једног дана ћемо се посећивати..."

Порука се прекинула, али се после краћег времена наставила:

„Морате бити као ми. Морате бити срећни. Ако сте срећни, бићете мудри. Ако сте мудри, бићете добри. Ако сте добри, бићете као ми. Даћемо вам оно што имамо, без икакве накнаде. Нама није потребна ваша планета пуна воде. Касније ћемо можда моћи да изменимо мисли, али сада, иако бисмо ми имали много да вам кажемо, ви немате ништа нама да кажете.

Већ смо спремили пакете у којима је оно што нас усрећује. Ускоро ћемо вам их послати. Иако нисмо сигурни да ли нас сада слушате, осећамо се обавезним да вас обавестимо да ће се пакети отворити кад дођу у вашу атмосферу, амбалажа ће сагорети, а на Земљу ће пасти на изглед празне посуде. У њима ће се налазити гас. Овај гас велике снаге начиниће вас онаквим какви смо ми. Више неће бити мржње, страха, ужурбаности, умора... Где год се будете налазили и у било каквом стању, бићете срећни. Понављамо..."

У том тренутку, Манерингова мачка је скочила преко стола и закачила бакарну далију, која је пала на под. Крхки цвет је изгубио облик и пријемник је ућутао. Манеринг је, очајан, треснуо слушалицу о сто и ухватио се за главу.

Једини спас

О свему томе ми је касније причао. Прочитао ми је поруку од речи до речи.

— Зар не видиш колико је то важно? — питао ме је.

Никад га нисам видео тако усплахиреног и уплашеног.

— Чак и када би све било истина, не видим шта ту има лоше — рекао сам. — Шта мари ако нас неки гас заиста усрећи?

— Ти си полудео! — повикао је он. — Тај гас ће бити пропаст за нас! То би значило да се човек мири са сваком ситуацијом у којој се нађе. Како не схваташ, човече, колико је апсолутна срећа фатална за људе? То би био крај. Кад си једном потпуно срећан, ти си... ти си мртав! Људи живе у сталном трагању за нечим. То је срећа! Они се боре и трагају за њом и никад је не налазе. То их одржава. Како то не схваташ: људска срећа је у вечитом трагању, никако у налажењу!

— Ако је тако, шта се може учинити да се избегне пропаст? — питао сам.

— Убеђен сам да су хтели још нешто да нам кажу. — Манеринг је нервозно савијао жице. — Једини спас би нам био да и ми њима пошаљемо поруку. Све радио-станице на Земљи морале би да је емитују. Ја бих им већ рекао шта да им поруче. Ако се ово не учини, готови смо!

— Али, шта ако ти људи не поверују, Нортоне? — Ако кажу да си полудео?

— Кад бих само могао поново да направим онакав пријемник! Доказао бих им да је све што сам записао тачно, јер би се она порука поновила.

Тако је Нортон Манеринг радио и радио... све док га нису одвели у санаторијум, где је и дан-данас.

Ја се осећам дужним да вам кажем шта вам је поручио пред одлазак:

а) ако приметите да западате у неку опуштеност и задовољство, покушајте да се одупрете;

б) ако вам се деси да наиђете на неке чудни метални цилиндар, обавестите суседе и бежите што даље од њега, бежите високо у планине...

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Савршена ваза не излази из руку лошег мајстора

(Индонежанска пословица)

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Велико привредно предузеће, **8)** кут, ћошак, **9)** француска филмска глумица (Анук), **10)** фестивалски град у Француској, **11)** оштећење, **12)** два сугласника, **13)** омотати, обавити, **14)** врста тврдог камена, **15)** ПРИПОВЕТКА КЊИЖЕВНИКА ПОД 17 ВОДОРАВНО, **16)** оружани сукоб народа, **17)** ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ КЊИЖЕВНИКА (види слику!), **22)** билијарски штап, **23)** наука о моралу, **24)** показна заменица, **25)** течност у људском организму, **26)** пријатељица, **27)** жбун, **28)** врста першуна, **29)** део главе, **30)** ком, комина, **31)** награда за рад, **32)** врста инсекта, **33)** кувано поврће, **35)** град у Румунији, **36)** филм Федерика Фелинија, **37)** застава, барјак, **38)** немачки предлог, **39)** врста памучног платна, **40)** оно што је нацртано, **42)** превлака на Малаки, **43)** држава у Азији (Персија), **44)** изузетна величина.

УСПРАВНО:

1) Врста житарице, **2)** ватра, **3)** немачки нобеловац („Чаробни брег"), **4)** лекарска скраћеница за: без опасности, **5)** без кривице, **6)** италијанска породица градитеља виолина, **7)** област, подручје, **11)** градска четврт, **13)** друг у послу, **17)** музичка композиција, **18)** летовалиште у Истри, **19)** седми степен дијатонске скале, **20)** токсин, **21)** првенство, **22)** врста коњског хода, **23)** муза љубавне поезије, **25)** ПРИПОВЕТКА КЊИЖЕВНИКА ПОД 17 ВОДОРАВНО, **26)** смер, **27)** веће насеље, **29)** флеш, **30)** мио, **31)** народни херој (Огњен), **32)** РОМАН КЊИЖЕВНИКА ПОД 17 ВОДОРАВНО, **34)** траг дивљачи, **35)** врста америчког мајмуна, **37)** троцифрен број, **38)** уметност (лат.), **41)** иницијали италијанског сликара („Свет на улици"), **42)** ауто-ознака за Котор.

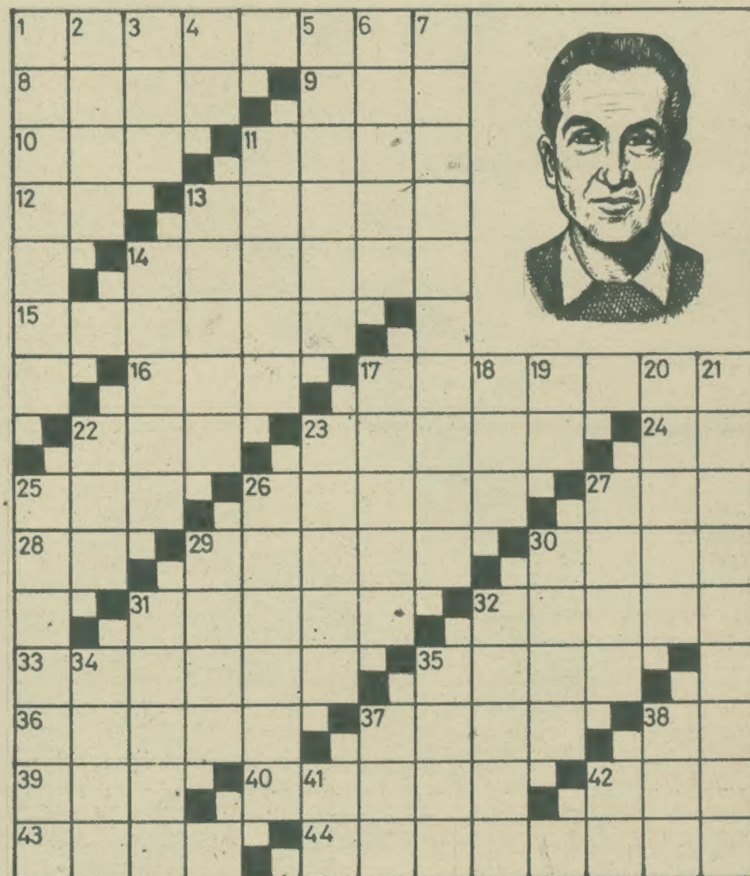

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) ВАТРОМЕТ, 8) Езоп, 9) Ика, 10) лом, ш, 12) Р(укометни) К(луб), 13) И(ван) Т(ургењев), 14) карат, б, 16) Локин, 17) Об, 19) рам, к, 21) бара, 24) регал, 26) Но, 27) Ена, 28) зглоб, 29) кас, 30) ло, 31) пелин, 32) прст, 33) идиоми, 34) да, 36) Ита, 37) МА, 38) ТУГА, 40) Колар, у, 42) ДЕНОВИ, 44) сова, 45) ГЛ, з, 47) разум, 49) Ац, 50) рад, 52) син, 53) жар, и, 55) Ивезић, 56) бензин.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника" Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 220.00 дин, полугодишња 110.00 дин, тромесечна 55.00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440.000 дин, полугодишња 220.00 дин, тромесечно 110.00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет

два бисера

ЛАФОНТЕН ОПЕТ СА ВАШИМ НАЈМИЛИЈИМА

Књигу ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ читале су и читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео. Свака басна критикује и поучава. Реч и слика складно се допуњују и дуго памте. Књига је штампана ћирилицом, луксузно је опремљена у првокласној вишебојној техници, с пластифицираним корицама, великог формата, 140 страна, са више од 100 илустрација у боји. Цена књиге у књижари износи 100.— динара.

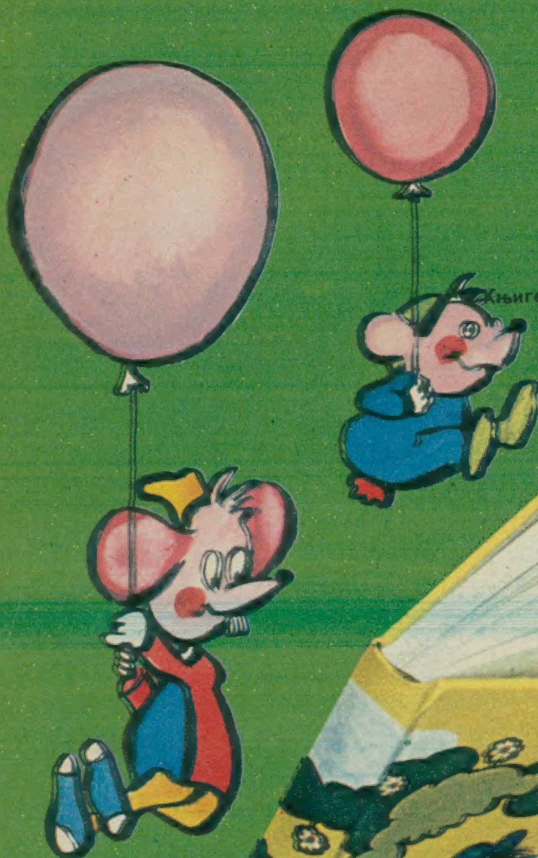

РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

КЊИГА ЗА ДЕЦУ ОД ЧИКА-ЈОВЕ ЗМАЈА

Књига РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ представља избор најлепших песама несумњиво најомиљенијег и најпопуларнијег дечјег песника Јована Јовановића Змаја. У песмама чика-Јове генерације дечака и девојчица налазиле су свој свет, јер је више него иједан наш песник умео да им се приближи и с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо.

Песме је одабрала Мира Алечковић. Књига је великог формата, са више од 120 песама које су маштовито илустроване. Први пут су песме познатог чика-Јове илустроване и одштампане у вишебојној техници што их чини још привлачнијим. Књига је штампана ћирилицом у тврдом повезу, с пластифицираним корицама у боји. Цена књиге у књижари износи 100.— динара.

Читаоци „Политикиног забавника" приликом куповине за готово уживају попуст, тако да сваку књигу добијају за 80.— динара. Обе књиге могу се купити и на отплату у четири месечне рате по 50.— динара. Купци из Београда могу подићи књиге сваког радног дана до 15 часова у предузећу „Вук Караџић", Краљевића Марка 9.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ", БЕОГРАД Краљевића Марка 9 Београд

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:
ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени (плаћање поштару приликом пријема књига)
ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ — 80.— динара РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ — 80.— динара
НА ОТПЛАТУ у четири месечне рате по 50.— динара. Рате ћу уплаћивати редовно почев од ______ 1975/76. год.
(непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.
Купац (презиме и име) ______
Место и поштански број ______
Назив и адреса радне организације ______
______
(Овера и запослење за купце на отплату)
______
(Жиг и потпис овлашћеног лица)
Купац ______
(Својеручни потпис) Бр. л. к. ______
Наруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату.
Пензионери уместо овере прилажу одрезак последњег чека од пензије.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

МЕСЕЦ ДАНА ОФАНЗИВЕ

Желела бих да сазнам колико је трајала Друга непријатељска офанзива.

Гордана Савић,
ученица, Бањалука

Друга непријатељска офанзива почела је 15. маја концентрисаним нападом завојевача на слободну те-

риторију западне Босне. Трајала је до 15. јуна 1942. године када су партизански одреди успели да пробију непријатељски обруч.

КОМПЛЕТИ »ЗАБАВНИКА«

Интересује ме да ли бих могао да наручим комплете старих бројева Забавника и на који начин.

Драган Тасић, Лесковац

Још се у продаји налазе комплети старих бројева Забавника. Они су укоричени (по две књиге за једно годиште) и могу се наручити по цени од 100 динара за годишњаке 1970, 71, 72. и 73. годину а комплет за 1974. годину стаје 140 ди-

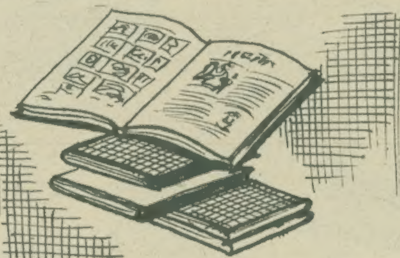

нара. Наручивање иде преко НИП „Политика", жиро-рачун 60801-601-822 са назнаком „За комплет Забавника, година . . . (наведите годиште)".

КЛУБ ИЗ 19. ВЕКА

Занима ме кад је основан први фудбалски клуб.

Бранимир Ђуровић,
Никшић

Енглески фудбалски клуб „Шефилд" је најстарији фудбалски клуб на свету. Основан је 1855. и постоји већ 121 годину.

МАЈМУНИ У ЕВРОПИ

Да ли мајмуни могу да живе у Европи и, ако могу, гдје их има?

Јелена Павић,
Ливно

Осим у зоолошким вртовима, мајмуна има „у природи" само на Гибралтарској стени. То су мајмуни макаки магот које су вероватно са

Истока пренели Арапи током својих похода. Због малобројности, законом су заштићени.

БАРОМЕТАР

Ко је и када направио први барометар са живом?

Амир Смајловић,
Тузла

Барометар је направа за мерење атмосферског притиска а први ба-

рометар са живом је конструисао италијански физичар Торичели 1643. године.

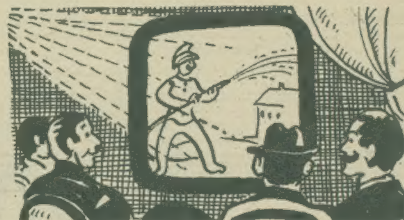

ИЗ КАФАНЕ НА ЕКРАНЕ

Кад је и гдје приказана прва филмска представа?

Мирослав Грацин,
Загреб

Прва филмска представа приказана је у Паризу 28. децембра 1895. године. Било је то приказивање серије кратких документарних филмова браће Огиста и Луја Лимијера. Тог дана у једној париској кафани приказани су филмови: „Поливач улица", „Излазак радника из фабрике" и „Долазак возова у станицу".

ГРАДОВИ НИЖИ ОД МОРА

Који се град налази на највећој а који на најмањој надморској висини?

Фејзул Рамени,
Призрен

На највећој надморској висини налази се насеље Серо де Паско на Андима (4359 м) а на најмањој многи градови Холандије (Низоземске) чији се приобални појас налази испод нивоа морске површине.

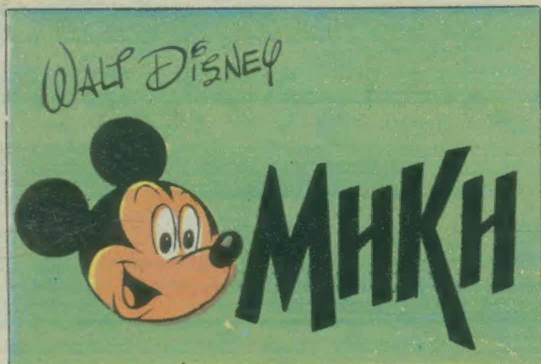
WALT DISNEY
МИКИ

МИКИ! ДА ЗНАШ КОЛИКО СЕ РА-ДУЈЕМ ШТО ТЕ ВИДИМ!

ТЕЛЕФОН МИ НИЈЕ У РЕДУ...

...ПА ЦЕО ДАН СА ЖИВОМ ДУШОМ НИСАМ НИ РЕЧ ПРОГОВОРИ-ЛА!

БЛА... БЛА... БЛА... И ОНДА БЕЛКА КА-ЖЕ... БЛА... БЛА...
Distributed by King Features Syndicate.

БЛА... БЛА... БЛА... А ЈА КАЖЕМ БЕЛКИ... БЛА...

БЛА... БЛ...
БОЛНИЦА
ТИШИНА

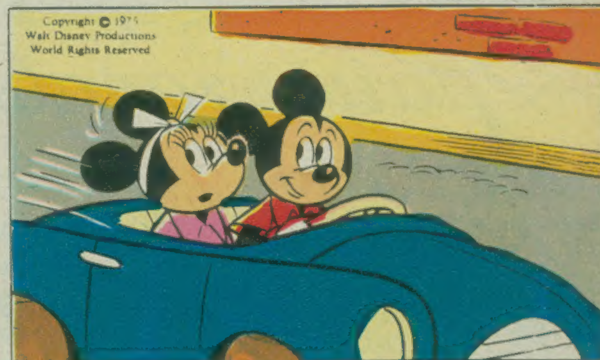
Copyright © 1975
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

БЛА... БЛА... БЛА... И ТО ЈЕ СРАМОТА КАКО СЕ ХОРАЦИЈЕ ПРЕМА ЊОЈ ПОНА-ША... БЛА...

БЛА... БЛА... БЛА...
ШКРИИП

БЛА... БЛА... БЛА...

БОЛНИЦА
ТИШИНА

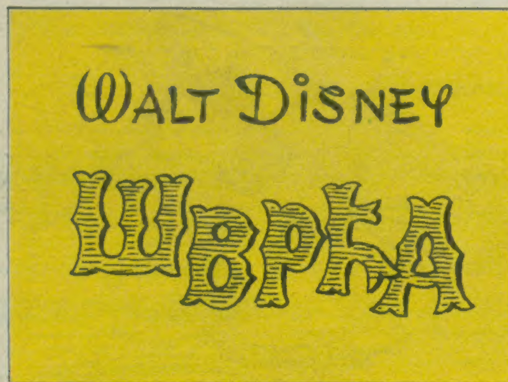
WALT DISNEY
ШВРЋА

ШТА ЛИ ЋУ ЈА ДА БУДЕМ КАД ПОРАСТЕМ...

...ЛОВАЧКИ ПАС?
...ПОЛИЦИЈ-СКИ ПАС?
ПАС-ВАТРОГАСАЦ?

...ИЛИ ТРАГАЧ К'О ЧИКА КЛЕМПА?
ШМРК!

А ОНДА ЈЕ НАИШЛА ШВРЋИНА СЕСТРИЦА, (ДЕВОЈЧИЦЕ НЕМАЈУ МНО-ГО МАШТЕ!)
СЕЛЕ, КАД ПОРА-СТЕМ БИЋУ...
БИЋЕШ ИСТО ШТО ЈЕ И ТАТА... ОБИЧАН ЏУКАЦ, МЕШАНАЦ!

ТИ СИ ЦУРИЦА... НЕ РАЗУМЕШ... ТИ НЕ РАЗЛИ-КУЈЕШ КОСТ ОД ШАР-ГАРЕ-ПЕ!
ХА! ХА! ХА!

МАМА, ЈЕ Л' ИСТИНА ШТО СЕЈА КАЖЕ... ДА МЕШАНАЦ У ЖИВОТУ НИШТА НЕ МОЖЕ ДА ПО-СТАНЕ?
НИЈЕ, СИНЕ! УЗМИ ТАТУ...
МАЗА

ЛУЊА ЈЕ БРЗ КАО ХРТ,
ХРАБАР КАО БУЛ-ДОГ
А ПЛЕМЕНИТ КАО БЕРНАРДИНАЦ!

МИСЛИШ... И ЈА МОГУ ДА БУДЕМ ТАКАВ?
ДА, МИЛИ...
1262/36

...АКО СЕ МЕШАНАЦ ДО-ВОЉНО ПОТРУДИ, ОД ЊЕГА ПОСТАЈЕ НАЈБОЉИ ПАС НА СВЕТУ!